¶ De conceptione beate marie uirgĩſ.

Quapꝑter euãgeliũ. liḃ generatõis. hac die
ſıč in natiuitate dñi ãte matutiaſ laudes bo
no more dcãtamꝰ. ⁊ ad miſſã legiꝰ. Merito
igit̃ colit̃ ⁊ filij generatio. ⁊ matͤs ꝯceptio q̃ni
aꝫ ꝯceptio et natiũtas matͤs generatõ eſt filij.
Celebrẽꝰ ergo dignis officijs alacrit̃ vtrãqꝫ
ꝯceptõꝫ ſpiritalẽ. ſ. ⁊ hũanã. vt ipſiꝰ meritis ⁊
p̄cibꝰ a ſclaribꝰ curis ⁊ a cũctis vicijs merea
mur eripi ⁊ ad gaudia paradiſi ꝑduci. p̄ſtã
te dño nrõ ieſu xp̃o filio eꝰ q̃ cũ prẽ ⁊ ſpũſctõ
⁊ matre ſua maria v̓gine viuit ⁊ regn̄ deꝰ ꝑ i
finita ſcl'a ſclorꝫ amen
¶ Ex ſermone anſhelmi
¶ Principiũ q̃ ſalꝰ mũdi ꝓceſſit mihi ꝯſid̓
rare volenti occurrit hodierna ſolẽnitaſ q̃ d̓
ꝯceptiõe btĩſſime matͤs dei marie mltis i lo
cis recolit̃. Nec magni põderis eſt oẽ qđ di
gnitati aut honori eiꝰ hũana laude defert̃. ſi
meritis illiꝰ ⁊ inſignibꝰ cõpat̃. Tantorꝫ nãqꝫ
honorꝫ ꝯſũmatio q̃ ꝑ ipſã dñi matrẽ toti cre
ature ꝓuenerũt videt̃ admonere oẽm mẽtẽ
humanã pietatis affectu exordiũ ſuũ ꝯſide
derare. q̃ꝫ ſublime. q̃ꝫ diuinũ. q̃ꝫ ineffabile fu
erit. Nec mirũ. fũdamentũ ſiquidẽ ⁊ q̃ſi qđ
dã ſacrariũ ciuitatis ⁊ habitaculi ſũmi boni
in ea ponebat̃. ⁊ manſio lucis et̃ne ⁊ incorpa
lis quã corꝑalit̃ inhabitaret ille incorporeꝰ
⁊ icircũſcriptꝰ ⁊ creãſ ſimul ⁊ viuificãſ omĩa
ſpũs. parabat̃. Btã igit̃ v̓go maria vera ma
ter dei futura ſicut eũ q̃ ſupra oĩa eſt incõpre
henſibil' verũ erat hoĩem ⁊ ineffabili mõ de
ſui ſubſtãtia v̓go paritura. ac ꝑ hoc in deita
tẽ illius trãſitura. ita non abſurde credi põt
primordia ꝯceptionis eiꝰ tante dig̃tatis ſub
limitate p̄ſignata vt hũanarũ ꝯceptio men
tiũ ea plene penetrare nõ valeret. Et ideo eꝰ
dẽ ꝯceptionis dies feſtiuis laudibꝰ a cũctis
fidelibus merito celebret̃. De ipa quippe mľ
tis ſecul' ante ortum eius eſayam ſpũſctõ af
flatum dixiſſe conſtat. Egredietur v̓ga d̓ ra
dice ieſſe. ⁊ flos de radice eius aſcendet. ⁊ req̃
eſcet ſup eũ ſpũs dñi. Hec itaqꝫ v̓ga que talẽ
ex ſe protulit florẽ nullo diſſentiente v̓go ma
ria fuit. Et flos q̃ de radice eꝰ aſcẽdit benedi
ctꝰ filiꝰ eiꝰ ſup q̃ ⁊ in quẽ oĩs plenitudo diui
nitatis eẽntialit̃ req̃euit. Hec igit̃ v̓go tãti fi
lij digĩſſima parẽs cũ in aluo ſue parẽtis na
turali lege conciperetur. q̃s non cõcedat dei
ſapientiam a fine vſqꝫ ad finem pertingẽteꝫ
cuncta implentem. cuncta regentem nouo
quodam et ineffabili gaudio celum et terrã
⁊ omnia que in eis ſunt profundiſſima ac in
effabili iubilatiõe pro ſua reinteg̃tione quã
ꝑ illam ſibi euenturam diuina ⁊ occulta in
ſpiratione preuidebant perluſtraſſe. Sꝫ cũ Nota
ipa conceptio fundamentum fuerit habita
culi ſũmi boni ſi peccati alicuius ex p̓me p̄
uaricationis origine maculam traxit. qđ di
cemus. vtiqꝫ diuina voce d̓ra ad hieremiã. pꝰ
q̃ꝫ te formarem in vtero noui te. et anteq̃ꝫ exi
res de ventre ſanctificaui te. ⁊ ꝓphetam i gẽ
tibus dedi te. De Johãne quoqꝫ angeluſ q̃
eum naſciturũ prenunciabat aſſeruit ꝙ ſpiri
tuſancto replebitur adhuc in vtero matris
ſue. Si igitur hieremias qui in gentibꝰ erat
ꝓpheta futurus in vulua ẽ ſanctificatꝰ. ⁊ Jo
hannes dñm in ſpũ ⁊ v̓tute helie preceſſurꝰ
ſpirituſancto eſt ex vtero matris repletꝰ. q̃s
diſſerere audeat totius ſeculi propiciatoriũ ⁊
vnica fili dei omnipotẽtis vexr et dulciſſimũ
reclinatorium mox in ſue conceptionis exor
dio ſpirituſſancti gratia illuſtratiõe deſtitu
tum. Teſtante vero ſacra ſcp̃tura vbi ſpiritꝰ
dñi ibi libertas a ſuitute. Igitur omnis pec
cati liberrima fuit que omnium peccatorꝫ
propiciatori aula in qua ⁊ ex qua perſonali
ter homo fieret. ſpũſſancti preſentia ⁊ opera
tione ꝯſtruebatur.
¶ Ex decreto concilij baſilienſis
¶ Sacroſancta generalis ſinodꝰ baſilieñ
in ſpũſctõ legitĩe ꝯgregata. vniuerſalẽ eccli
am repñtãs. ad ꝑpetuã rei memoriã. Eluci
dãtibꝰ grẽ diuĩe miſteria mercedẽ gl'oſã rep
miſit et̃na d̓i pr̃is ſapia dũ ait. Qui elucidãt
me vitã eternã habebũt. Qđ etiam de glio
ſa v̓gine q̃ ipſã patͤs ſapiaꝫ dei filiũ eternum
in vtero pertulit ac mundo peperit. ſacroſã
cta legit eccl'ia. Nam q̃cq̃d de dignitate ⁊ ſb
limitate v̓ginis matris educitur i luceꝫ. Nõ
dubiũ eſt ad laudẽ ⁊ honorem filij ſui ꝑtine
re. Et q̃ honorificant gratiã et ſanctitatẽ ma
tris honorificant et elucidãt glioſum nomẽ
filij eius. q̃ ipam ſanctificauit ⁊ repleuit g̃ra
Vñ ſi in ceteris rebus elucidatio veritatis

que a dño deo eſt pclara merita parturit.in ea re ſpālit̃ fruct⁹ vbãmos inferre ſpectãda eſt q̄ ſctificatõez ⁊ dedicationē tēpli illi⁹ ꝯcernit.in q̄ ãte ſcl'a anteq̄z terra fieret.⁊ ab etno ſibi mãſiõz ordinauit pma ⁊ etna vitas.Jdꝗz marie ꝯgruit.vt parū babeat̃ in q̄ſtiõib⁹ ꝯcernētib⁹ ſctitatē illi⁹ ꝑ quã pax diffuſa eſt ĩ terris.Actenꝰ vō difficilis q̄ſtio ĩ diuerſ͛ mū di ptib⁹ ⁊ corã bac ſctã ſinodo ſup ꝯceptõne ipſi⁹ gl'oſe vĝinis marie matꝯ dei et exordio ſctificatiõis e⁹ facta eſt.q̄buſdã dicētib⁹ ipã ʒ vĝinē ⁊ e⁹ aĩam paliq̄d tēp⁹ aut inſtãs tēpiſ ſubiacuiſſe actualit̃ originali pctõ.alijs aūt ecõuerſo dicētib⁹ a pncipio creatiõis ſue deuʒ ipam diligēdo g̃rã eidē ꝯtuliſſe.ꝑ quam a macl'a originali illã btiſſimã pſonã liberãſ ⁊ pſ͛uans ſublimiori ſanctificatõnis genere redemit.cū fūdaret eã ipſe altiſſimus.⁊ ipãʒ fabricaret filius dei patris vt eſſet mater ei⁹ in terris.Nos igitur vero diligēter inſpectiſ autoritatib⁹ ⁊ rationibus.que iam a plib⁹ annis in publicis relatiõibus ex parte vtriuſ q̄ʒ doctrine corã bac ſinodo allegate ſūt aliſ q̄ʒ plurimis ſuper bac re viſis ⁊ matura cõ ſideratione penſatis.illam doctrinam diſſerentē gl'oſam vĝinem dei genitricē preueniente ⁊ cooperante diuini muneris g̃ra ſingulari nunq̄ʒ actualiter ſubiacuiſſe originali pctõ.ſed immunē ſemp fuiſſe ab omni originali ⁊ actuali ruga.ſanctãq̄ʒ ⁊ immaculatã.tanq̄ʒ piã ⁊ ꝯſonã cultui eccl'iaſtico fidei catbolice.recte rationi.⁊ ſacre ſcp̃ture.ab oībus catbolicis approbandã fore tenendam. ⁊ ãplectēdã diffinim⁹ ⁊ declaram⁹.nulli dcetero licitū eē in ꝯtrariū predicare ſeu dicere. Renouantes preterea inſtitutionem de celebranda eius ꝯceptione q̄ tam ꝑ romanã q̄ʒ alias eccl'ias.vj.ydus decembris antiqua ⁊ laudabili conſuetudine celebrata ē.ſtatui⁹ ⁊ ordinam⁹ eandē celebritatē prefata die ĩ oībus eccl'ijs monaſterijs et ꝯuentib⁹ xp̃iane religionis.ſub noīe cõceptiõis feſtiuis laudibus celebrãdã eē.Cũctiſq̄ʒ fidelib⁹ vere penitētib⁹ ac ꝯfeſſ͛ eadē die miſſarū ſolēnijs cētū.pmis aūt ⁊ ſecūdis veſpis ⁊ matutīs totidem.ſ͛moni vō vbi de ea feſtiuitate inteſſētibus centū q̄nquaginta dies ꝯceſſione perpetuis tp̄ibus duratura de iniūctis ſibi penitentijs bec ſancta ſinodus elargit̃.Datum ĩ ſeſſione nrã publica in maiori eccl'ia baſilieñ ſolēniter celebrata .xv.kal'.octobs. anno a natiuitate dñi.M.cccc.xxxix.

Sequuntur miracula de conceptione beatiſſime virginis marie.

Ad informatõnem deniq̄ʒ buius vitatiſ de ꝯceptione beatiſſime vĝinis genitricis di inueniuntur plura ſcripta miracula in libro qui dicitur defenſorium vĝinis a ꝑſõ catbenis in pluribus liberarijs fuitq̄ʒ cõpoſit⁹ circa annū dñi.M.ccc.xc. Ubi ſic ſcribit̃. Quidã baccalari⁹ formatus de ordine carmelitarum in q̄dam diſputatione facta pariſiuſ in ſcolis.vni de ordine predicatorum retulit q̄ū o tpe cãcellariat⁹ magiſtri iobis de tolete cū in prouincia bobemie in ciuitate cracouienſi quidam frater p̄dicatoꝝ in ambone predicaſſet ꝑ'ſo virginem gl'oſam in peccato originali ꝯceptãʒ.ſubito corruit.⁊ portat⁹ ad locū babitatõnis ſue paulo p⁹ obijt.Hec aſſerebat referentib⁹ viris bonorabilibus magiſtris in tbeologia.ſ.Heinrico de baſſia et magiſtro beinrico d'buta.⁊ magiſtro iobãne de bolonia doctore in medicina ⁊ baccalario in tbeologia.qui bec ſe vidiſſe ⁊ interfuiſſe dicebãt.Ex bis concluſit dictus baccalarius q͛ credebat iſtam opinionem de originali in vĝine poſt tanta miracula eē ſufficientem in fide. Item venerabilis doctor giroldus de piſcarijs ordinis minorum b⁹ pie concluſionis aduerſarius exiſtenſ.cum ſemel in ſermone de conceptione ꝯtra ſacrã vĝinem diuti⁹ predicaſſet.finito ſ͛mone miſſam ſuã deuotiſſime celebrãs.eleuatiõe corporis xp̄i facta.eadē vĝine ſibi pñtialit̃ apparēte correptus fuit.⁊ ſpēb⁹ panis ab altari ſublatis inq̄t vĝo.Qua frõte corp⁹ d' me ſūptū ſumere vis frat̃ iniq̄.quē bodie tã vbis q̄ʒ factis volūtarie maculaſti.Jpo autē magnis gemitibus petēte veniã.eukariſtia ſibi reddita fuit.miſſam finiuit.⁊ imediate aſcendēſ pulpitum q̄d in pmo ſ͛mone ꝯ̄ vĝinem dixerat reuocauit.⁊ miraclū ʒ referēs ad lōguʒ fecit ſ͛mõʒ.ſic ego ipſe babui a plibus fide di

gniſ. ¶ Jtē in ciuitate ydonicū q̄dam frater
ordis p̄dicatoꝝ ꝛ vienēſ natiōis de maria cō
ceptiōis corā magiſtro odonij cāpaneñ. or
dinis btē marie rn̄dere deberet. magno ꝑplo
ꝯgregato in eccia cathedrali monachoꝝ di
cte ciuitatis. ꝛ cū poſitionē ſuā dictꝰ frat dice
re vellet. a deo mirabilit̄ tactꝰ quaſi mutus ꝛ
amēs factus eſt. Deportatꝰ aūt ꝑ frēs ſuos
ad locū religionis eoꝝ octaua die eadē amē
tia ꝯtinuata mortuꝰ ē. ſic habui ab illiſ q̄ ꝑſē
tialit̄ affuerūt. ¶ Jtē ī villa brine lemoniſcē.
dyoc̄. q̄dā lector de ordine p̄dicatoꝝ iſtū ar-
ticulū ꝯceptōis ita odioſū hn̄s vt nunq̄ȝ ſer
monē faceret q̄n v̄ginē ꝯceptā in origiali pec
cato diceret ꝛ fūdaret ī ſuo ꝯuētu. q̄dā die ſo
lēni ī q̄ ſmōeȝ d̄ dicta maria fecit. ipo int̄ frēſ
ſuos. magno ꝑplo p̄ñte ad diuinū officiū exi
ſtēte. q̄dā lupꝰ a ſiluis veniēs vſq̄ȝ ad ꝯuētū
iſtuȝ ſecrete accedēs. dimiſſ pueis ꝛ magnis
vſq̄ȝ ad choꝝ aſcēdit ꝛ dictū frēm ꝑ guttur ar
ripiēs interfecit. Sic pariſiꝰ ꝛ ī ipa t̄ra clara fa
ma ꝛ publica atteſtat̄. H̄ in dicto li. q̄ defēſoriū
v̄gis d̄r pleniꝰ ꝯtinēt ¶ Jllud āt int̄ alia mira
cula merito mirādū vēit. qd̄ q̄dē alexāder d̄
ales doctor ī theologia famoſiſſimꝰ ſibi acci
diſſe refert in li. ab eodē cōpoſito. q̄ d̄r maria
le. ꝯtinēs ſex libroſ ptiales. ī q̄bꝰ diuerſa capi
tula ſūt. cꝰ p̄mū capl'z intitulat̄ de genealogia
bea. vir. ꝛ incipit. Scta ꝛ ſuplaudabilſ ꝑ v̄go
di genitrix maria ab etno p̄uiſa. Jnt̄ alia āt li.
iij. hꝰ volumis. ca. vi. qd̄ intitulat̄ de ꝯceptōe
bea. vir. ꝛ incipit Fiat lux. Pꝰ rn̄ſionē ad q̄n
dā iniectionē dicētiū v̄ginē conceptā fore co
pula maritali dicit̄ ſic. Nonne poſſibile ē vt
talis actio ad inſpiratōȝ ſpūſſancti perpetra
ta. ꝛ ſpāli p̄cepto cōpleta abſq̄ȝ oī pctō exer-
ceat̄. Seq̄t pꝰ pauca. Ego ipe q̄ h̄ ſcribo dū
publice legerē in theologia vehemēt̄ erraui
aſſerendo q̄ dies ꝯceptionis beate marie ce
lebrādꝰ nō eēt. Vn̄ ꝛ q̄libȝ āno illa die legere
decreuerā. ſicut et ī pfeſtis diebꝰ ꝯſueueram
Sed ptextor ſolēniſſime q̄ repētino morbo
vexatꝰ fui vxonie ſinglis annis illa die. ita q̄
nullo modo illa die ſuſceptū magiſterij offi
ciū exeq̄ valerē. ſiue caſuſ ageret. ſiue diuina
volūtas. q̄ſq̄ȝ ꝯſiderare poteſt Sȝ ꝛ viri pru
dentes q̄ me tūc tēporis ī ſcol' audierūt me
ſecrete corripuerūt. eo q̄ impugn̄re velle vid̄
bar diē feſtū celebrātes ꝯceptionis beate vir
ginis. Ego v̄o doceo aſſero ꝛ credo illos bn̄
vidiſſe et potiꝰ in hoc cōmēdādos fore. qui
pie ꝛ deuote ſepedictū feſtum celebrare ſata
gūt in honorē ꝑpetue v̄ginis marie. Hec ille

¶ Offert ſe p̄terea illud cōmemorandū. q̄
cū ſuper hac materia de ſctā ꝯceptōne btiſſi
me v̄ginis fierēt publice diſputationeſ corā
ſctā ſinodo baſilieñ. q̄ȝ plures ex patribuſ in
tereſſentibus retulerūt ſinglaria bn̄ficia mi
raculoſe a deo recepiſſe ob deuotionē quā
hēbant ad celebritatem de hac ſctā cōceptō
ne btiſſime v̄giniſ. Jnt̄ q̄s aūt reuerēdꝰ ī xp̄o
pater ꝛ dn̄s bernardꝰ ep̄s mōtis albani die
ſabbati. xxj. ap̄lis. anno a natiuitate dn̄i. M
ccccxxxvj. qn̄ p̄ma allegatio facta fuit publi
ce de hac materia retulit qualiter eo equitā
te ſuper pontem fluuij q̄ eſt int̄ ciuitatē ebre
dineñ. ꝛ opidū ſcti criſpini. ipſe pōs erat rup
tus in medio eo loco ſup flumen vbi erat na
uis ꝑiculū. habēſ vnū magnū foramen. ꝛ eo
inaduertente equꝰ quē equitabat tranſiens
ex illa parte vbi pons ruptuſ erat poſuit du
os pedes anteriores ſup dictū foramen va-
cuū. Cūq̄ȝ rueret in p̄ceps ad aquam. ꝛ iam
q̄ȝ caput equi eēt q̄ſi infra pontē. ꝯcuſſuſ pa
uore magno inuocauit btiſſimā v̄ginem in
auxiliū ſuū. vouēs celebrare annuatī feſtuȝ
de ſua ſctā ꝯceptione. ꝛ neſciebat referre q̄lit̄
exiuit. ſed ſtatim abſq̄ȝ leſione aliq̄ ſui ꝛ equi
vidit ſe poſitū in ſecuro ab altera parte fora
minis. Vnde ex tūc maiori ſꝑcū deuotione
ꝯtinuauit celebrationē dicte feſtiuitatis.

¶ Jtē magiſter iohēs rozeti canonicꝰ anici
eñ. in ſmone ab eo facto d̄ hac celebritate co-
rā ſctā ſinodo baſilieñ. āno dn̄i. m.ccccxxxv.
int̄ alia miracula retulit de dn̄o heylia de le
ſtrāgijs ep̄o dicte ecclie aniciēñ. ꝑxime defū
cto q̄ cū dictꝰ reuerēdꝰ pater in vniuerſitate
tholoſana in die celebritatis cōceptionis be
ate marie v̄ginis ꝯ hāc ſctāȝ ꝯceptionē p̄di-
care decreuiſſȝ. ꝛ p̄uſq̄ȝ aſcēderet ābonē ſolu-
to more fūdaret orōȝ añ altare ad v̄gīeȝ ma-
riā. Et eo ibi exn̄te oēs orōes ꝛ p̄ūcta q̄ ꝯ cō-
ceptōȝ v̄gis ꝯcepat ſubito d̄ ſua memoria eu
anuerūt oppoſitis ꝛ cōtrarijs in eadē ſixe ꝑ

manētibꝰ Coactuſqꝫ eſt ad ꝯfuſionē vitādā oppoſitū ſui pmi ꝓpoſiti predicare. Queꝫ caſū vt ſibi ꝯtigerat ad exaltationē vͤginis q̄m diu vixit ꝑuatim ⁊ publice frequētiꝰ enarrauit ¶Itē aliud aſſtū eſt ꝙ barchinone ī monaſterio beate marie de mercede ꝯſuetudo eſt p̄terq̄ꝫ in diebꝰ paſche ⁊ paucis maximiſ feſtiuitatibꝰ oī die tribui fratribꝰ panes recētes coctos eadē die ſūme mane. Quadā autē vice cū in die huiꝰ feſtiuitatis de ſctā ꝯceptione vͤgis piſtor ꝑpaſſet maſſaꝫ velletqꝫ ex ea panes formare diſcoopiēs repit eā quaſi eēt coagulatus ſanguis. reſperſa nigredine aut lutū ad modū ceni. Diulgataqꝫ poſtea noticia miraculi huiuſ publice ordinatū eſt per ciuitatē ſuo municipali ſtatuto ꝙ ea die ꝯceptionis nō incēdant furni. ⁊ ita in eadeꝫ ciuitate obſeruat ꝯtinue vſqꝫ in hodiernū diem ¶Preter h̄ aūt tpe iohis regͤ arrogonie bone memorie q̄ circa ānos dñi. M.cccc. regnauit in regno arrogonie, habita pmo corā ipſo ſolēni ⁊ publica ꝑ ples dies diſputatione inter defenſores virginee innocētie et aſſertores macule originalis. regis ordinatione ſtatuta eſt ſolēnis confratnitas deuotorū hmōi feſtiuitatē de conceptione btiſſime virgis celebrātiū. q̄rū pmus ꝯfratrū fuit ipſe rex arrogonū. Et ordinatū fuit ꝙ annuatim ea die fieret ſolēnis ꝓceſſio ad laudē ⁊ glām hꝰ feſtiuitatis. Demū de anno dñi. M.cccc.ix. cū ipō die beate vͤginis ī ecclia gerūdien. p̄dicaſſet de p̄ſeruatione ab originali macula frat iohes de rota ordis minoꝝ ſacre theologie ꝓfeſſor. obqꝫ hmōi ſmonē inq̄ſitor q̄dā heretice prauitatis de ordine p̄dicatoruꝫ detuliſſet eū in iudiciū fidei exiſtēte in p̄dicta ciuitate barchinonen̄. ſucceſſore īmediate dicti iohis martino rege arrogonie. habita fuit int p̄dictoſ de mādato ac in p̄ntia regͤ ſolēnis ac publica diſputatio Qua finita p̄fatꝰ rex īſignū victorie poſuit ſuper caput predicti iohis ſertū viride vͤnantiū folioꝝ. ſicqꝫ inſignitꝰ vna cū tubicinis fuit honorifice aſſociatꝰ ꝑ dictā ciuitatē aliaſqꝫ ciuitates ⁊ opida circūiacētia. ꝑcone regͤ clamāte ꝙ nemini decetero in oībꝰ regnis ſuis ⁊ dominijs liceret aſſerere vel dogmatizare ꝯ hāc doctrinā de ſctā ⁊ pura ꝯceptōne btē vͤgis. ꝯtinueqꝫ imminēte hmōi feſtiuitate fuit poſtea obſeruatū ac vt cōmunit obſuatur de die ī dies.

¶Itē baſilee die lune ſexto mēſ octobꝛs āno a natitate dñi. m.ccccxxxviij. ī mādibꝰ iudicis fidei d̄putati ꝑ ſctām ſinodū fuit teſtificatū. etiā cū iuramēto ꝙ. ix. die mēſ ſeptēbꝛs anno dñi. m.ccccxxviij. in ciuitate minoriſſe q̄daꝫ frāciſcꝰ mileti canonicꝰ eccle collegiate dcte ciuitatis vicen̄. dyoc̄. cū ī extremis ageret et iā q̄ſi mortuꝰ appareret. ſic poſtq̄ꝫ fuerat in agonia ⁊ extaſi. magno cū ſuſpirio clamauit in h̄ vͤba. O vͤgo maria. Ita igit eſt ꝙ ꝓpter h̄ ego erā ꝯdēnatꝰ. Tu ſcis ꝙ ego a meipō n̄ habui. Statiqꝫ vocās ad ſe p̄orē p̄dicatorū ⁊ ꝓfeſſorē monialiū ſcē clare. dixit p̄blice corā p̄dictis ⁊ alijs aſtātibꝰ ꝙ cōbureret certaſ ꝯcluſiōes ⁊ vnū tractatū de ꝯceptiōe vͤgis ī pctō originali. quē ipſe audierat cū eēt ſtudēs Pariſi fuiſſet alīas deuotꝰ vͤgini marie ⁊ ipſa ei dē ſbueniſſet. ob h̄ erat ꝯdēnatꝰ in diuino iudicio. Ideoqꝫ ipſe firmit credebat eā fuiſſe cōceptā abſqꝫ originali pctō. ¶Fuerūt p̄terea corā dicta ſctā ſinodo baſilieñ a multis patribꝰ oī exceptiōe maioribꝰ q̄ꝫ plura alia de hac ſctā ꝯceptiōe narrata miracła. etiā in ſmonibꝰ publicis factis de hac ſolēnitate. ſꝫ nō taꝫ cura attendere fuit ad illa nec redigere in ſcriptis Illd aūt fiducialit lꝫ aſſerere ꝙ cū de āno dñi m.ccccxxxix. vigeret ḡuiſſima peſtis ī ciuitate baſilieñ vbi dicta ſctā ſinodꝰ celebrabatur eo ipō q̄ fuit facta de hac maria ſinodał diffinitio ꝑ ſacrū ꝯciliū declarādo in ſua ſolenni ac publica ſeſſione doctrinā iſtā diſſerētem glōſā dei genitrcē mariā nunq̄ꝫ actualit ſbiacuiſſe originali pctō. ſꝫ imunē ſp fuiſſe ab originali ⁊ actuali culpa. ſctāmqꝫ ⁊ imaclataꝫ. tanq̄ꝫ piā ⁊ ꝯſonā fidei catholice recte rationi ⁊ ſacre ſcpture ab oībꝰ catholiciſ approbādā fore tenēdā ⁊ āplectādā. nulli decetero fore licitū in cōtrariū p̄dicare ſiue docere immediate p̄ſes q̄ erāt in ꝯcilio ac tota ciuitas experimēto palpabili celeſti q̄ſi miraclo ſenſerūt auxiliū diuine miſcdie. eq̄dē remiſſa ē ac ceſſauit ſtatī q̄ plimū āte vexabat acerbiſſima peſtis. ¶Preterea cū de hac ſinodali diffinitōe q̄ꝫ plime bulle expedite fuerāt ⁊ ad diuer

ſas mūdi ptes deſtinate.p lrās fide dignas ſiḡficatū ē ī generali ꝯgregatōe q̄ ī pncipali couētu ordis cluniacēſiū tpe q̊ inibi pñtata fuit vna ex dictis bullis.tā d̄ religioſis q̄ʒ ali is pſonis dicti ꝯuēt⁹ īfirmabāt d̄ dicta peſte q̄i.xxx.pſone.Et ſtatī cū dictā bullā recepert pceſſionalit̄ mag̃ cuʒ deuotōe.agētes grās deo ꝑ ipa declaratōe ad laudē ppetuā v̓gi nis glōſe q̄ īfirmi tūc erāt ꝯualuert.ceſſauit q̄ʒ amodo ī dcō couētu ꝑ illo āno peſtilētie morb⁹ ❡Multa et alia merito digā admira tōe ad glāʒ v̓ginis q̄ p̄dictā v̓itatē ꝯfirmant ſilr̄ de hac dicta fuere.ſʒ itentōis fuit nō oīa ſʒ ex mltis dicere pauca . Et ſic oīb⁹ ꝯſtat q̄ʒ ſingulariſſime d̄s fili⁹ v̓gis btiſſimā genitri cē ſuā mag̃ficare dignat⁹ ē freq̄ntatis mira cul̄ q̄ de v̓itate ſcē cōceptōis ſue ſūt teſtimo niū dñi fidele ſapiāʒ p̄ſtās puulis amen.

CLXXXIX

❡De ſancta Odilia.

Odilie uirginis pa ter adalric⁹ ſiue athicus.mater v̓o bethſuindis ſiue pſinda vocabat̄.ex nobiliſſimo frācoꝝ genere orti.Athic⁹ eī to ti⁹ burgūdie ſiue alſacie ſub childerico rege pncipatū hēbat.ī c⁹ et finib⁹ mōaſteriū ſācti monialiuʒ ī honore marie ſp v̓gis ī ſūmitate mōtis vocat̄ hohenburg ad d̄i ſuitiū pagen dū maxio ſūptu ⁊ ornatu ꝯſtruxit. H⁹ vxor pſinda filiā cecā pepit.Pater āt ppē nimiā verecūdiā ipāʒ occidi iuſſit.Sʒ mater ipam cuidāʒ ācille ſue alendā cōmiſit.Que eā per annū nutriuit ⁊ poſtea iubēte matre ppter murmur ꝑpli longiſſime cū puero fugit ad locū q̄ d̄r palma.Ubi cū ipāʒ puellā nutrirʒ dñs ih̄s xp̄s epo erardo de de ptib⁹ bauarie apparuit dicēs.Uade ad q̄dā monaſteriū q̄d d̄r palma.ibi īueniēs puellā a natiuitate cecā.quā baptizabis.nomē odilia imponēs ei.⁊ mox p⁹ baptiſmū viſū recipiet.Quo fa cto cū oculos ei⁹ criſmate liniret viſū clariſſi me recepit.Hec ab īfantia ſe d̄i ſuitio ſubdi dit.vigilijs ⁊ orōib⁹ ieiunijſ ⁊ elemoſinis die noctuq̄ʒ īſiſtēs. Habuit āt v̓go frēʒ ī domo pris cui ſcpſit epl̄āʒ globo coccineo īuolutā ⁊ ꝑ q̄ndā pegrinū ſibi miſit.vt eā pri reconci liās reuocaret.Et cū frater de h̄ pri loq̄ret̄.p cepit ei vt decetero nō plus de h̄ cogitaret. Sed iuuenis eā vocauit pre ignorāte.Duʒ itaq̄ʒ dux ī cacumie mōtis ſedēs videret cur rū venientē q̄ſiuit q̄d h̄ eēt.Cui fili⁹. Odilia filia tua.Sed heu pater iracūdia mot⁹ cuʒ baculo quē manu tenebat filiū tātū v̓berib⁹ caſtigauit q̄ īfirmat⁹ fuit.de q̄ et egritudine obijt.Pater v̓o ſup īmanitate crimīs peni tēs decetero ī mōaſterio pmāſit.Tūc pater iuſſit filie tantū de die ſtipendiū vni⁹ ancille dari.Cū ſic odilia multis dieb⁹ ī miſeria vi te eēt pat̄ miſcdia mot⁹ ſup eā.p̄dictū mona ſteriū cū omib⁹ appendicijs ſuis illi tradidit Et poſt pauco tpe ſupuiuēs defūct⁹ ē.Odi lia ſciēs prēʒ ſuum ī purgatorio vri.ī latere mōtis vbi nūc clauſtrū ē ſitū.tantū ⁊ tam la crimabilit̄ orauit q̄ celū ſup eū aptū ē.et lux mag̃ circūfulſit eā ⁊ vox dicit ei.Propt̄ te li berat⁹ ē pater tu⁹.⁊ ī choro priarchaꝝ collo cand⁹ ab angelis ducit̄. Cōfluebāt ergo ad eā v̓gines nobiles nō pauce.q̄rū ſpūal̄ mat̄ effecta.ī ſupradicto mōaſterio ad exempluʒ ſui deo ſeruire īſtituit.Habuit eī ſub regimi ne.cxxx.moniales.Inuitauit āgelos p̄cibus et q̄cq̄d a deo poſtulauit ſine mora pcipere meruit.Hec btā p̄ter dies feſtos nihil come dit niſi panē ordeaceū ⁊ legumīa.Pellis vr ſi fuit ꝑ lecto.lapiſ v̓o ꝑ cuſſino.q̄r mōs alt⁹ vbi cenobiū odilie ſitū ē fec̄ paupes q̄rētes elemoſinā ⁊ pegrinos nimis laborare.fecit inferi⁹ mōaſteriū ꝑ hoſpitali.Qui loc⁹ ſoro ribus tantū placuit vt eēt ibi ꝯuentū īſtitue rūt.In noīe pris ⁊ filij ⁊ ſpūſſcti ppa manu tres tilias plātauit.q̄ vſq̄ʒ nūc valde vtiles ſūt ī calore.Orādo vas oīno vacuuʒ īpleuit vino.cū q̄dā ſoror īter diuīa officia vaſa eſſe vacua vidit.Itē q̄r in baptiſmo viſū recepit ſpālit̄ btm ioh̄em baptiſtā venerabat̄. Qui ioh̄es baptiſta ei in viſu apparuit.ſibiq̄ʒ ora toriū fieri p̄cepit.Odilia āt q̄dāʒ nocte ſe de dit orōni ſupra petrā.vbi nūc magna crux li gnea locat̄ ob memoriā tāti miraculi.ibi io hānē rogabat oñdere ſibi modū edificij.Q̄d et fecit.Joh̄es enī ī forma q̄ xp̄m baptizauit in maxia claritate ſibi apparēs eccie locū lō gitudinē et latitudinē oñdit ⁊ conſtructam

dedicauit. Qđ vidit vna ſoror lucē videlicet. ſꝫ iohēm ñ vidit. Cui odilia inbibuit. ne ante ipiꝰ obitū alicui viſionē manifeſtaret. In inchoatōe clauſtri ſcī iohīs boues cū plauſtro lapidū cadūt đ mōte. q̄ hꝫ ī latitudine. lxx. pedes ⁊ illeſi obuiāt fratrib ascēdēdo iteꝝ onerati. Venerāt ei fratri cū gaudio ipos occidere. vt ñ eēnt cibꝰ vermiū ſed hoīm ⁊ iuenerūt illeſos. Hēbat ā frēm q̄ tres filias habuit. eugeniā. attalā. ⁊ gundelindā. q̄ et mōm reliq̄rūt Odilia ſuā nutricem ꝓprijs maibꝰ ſepeliuit Et poſt. lxxx. ānos ſepulcro apto dextra mamilla nutricis q̄ eā lactauerat itegra q̄ſi vniꝰ diei inuēta ē. reliq̄ corpe icinerato. Pꝰ plurima v̄tutū īſignia odilia ſciēs finē ſibi adeſſe cōuocatis ad ſe ſororibꝰ apđ ſcīm iohēm p̄dicauit eis. Et rogauit eas orare ꝓ ſe et p̄rē ſuo. Poſt h̄ p̄cepit eis vt irēt ī oratoriū matris dei marie ⁊ legerēt pſalteriū. Interī duꝫ hec fierēt ipa obijt ſola. tātuſqꝫ odor ibi fuit q̄ſi oēs domos plene eēnt aromatibꝰ. Redeuntes ſorores cū viderēt matrē ſuā ſine eukariſtia defūctaꝫ adeo iſtāter orauerūt q̄ de morte ſuſcitata eis dixit. Cur me inq̄etaſtis lucie ꝯiūcta fui ⁊ illud gaudiū habui quod oculꝰ nō vidit. nec auris audiuit. nec in cor hoīs aſcēdit. Rñderūt. Nob̄ fuiſſet cōfuſio dña. ſi abſqꝫ cōīone ſacra obijſſes. Tūc odilia calicē allatū in q̄ erat corpꝰ ⁊ ſanguis xp̄i ꝓprijs manibꝰ ꝯtrectauit et cōicauit. ⁊ oībꝰ cernētibꝰ emiſit ſpūm. Ipe āt calix in hohenburg ob memoriā venerabilis facti actenus ꝑmanet. Celitꝰ eni credit illuc ꝑueniſſe. Tūc corpꝰ eiꝰ añ altare ſctī iohīs honorifice ſepelīt. et odoris fragrātia vſqꝫ in octauā diē ibi manebat. Martiri lucie iō ꝯiūcta fuit. quia ipa odilia duobꝰ modis martyr fuit volūtate et carnis maceratōe.

CXC

De ſancto Thimotheo.

Sancti thimothei rome celebraī natalis q̄ ab āthiochia romā veniēs. ſub melchiade papa a ſilueſtro p̄ſb̄ro q̄ poſtea ep̄s vrbis effectꝰ ē ſuſceptꝰ ē hoſpitio. qđ facere tc̄ tp̄is et ipi pōtifices formidabāt. Silueſter v̄o non

ſolū hoſpitio eū recepiſſe gaudebat. ſed et timore abiecto tā vitā q̄ꝫ doctrinā eiꝰ laudabat. Qui ꝑ vnū annū et mēſes tres docens xp̄i v̄itatē. cū multi ꝑ eū ꝑpl'i cōuerſi fuiſſent. dignꝰ martyrio. tentꝰ a ꝑpl'o paganoꝝ ⁊ traditus tarq̄nio vrbis p̄fecto tormētis plagaꝝ ec carceris lōga cuſtodia maceratꝰ. cū ſacrificare noluiſſet ydolis q̄ſi bonꝰ athleta di tertio ceſus īter homicidas decollatꝰ ē. Quem ſctūs ſilueſter nocte ad domū ſuā tulit. ibiqꝫ ſctūm melchiadē ep̄m venire fec̄. Qui cum omibꝰ p̄ſbyteris ⁊ dyaconibꝰ ꝑ totā noctē ī laudibꝰ permanēs eiꝰ martyriū dedicauit. Quedā āt xp̄ianiſſima mulier noīe theone in orto ſuo iuxta ſepulcꝝ pauli ap̄li rogauit memoratū papā. vt ſuo ſūptu ſepulcrū edificās ſcī thimothei corpꝰ exciperet. Qđ factuꝫ placuit oībꝰ xp̄ianis vt hꝰ noīs martyr. id ē. thimotheꝰ paulo ap̄lo ꝓpeo q̄niā diſcipuluꝫ q̄ndā habuit ī ſepultura adhereret.

CXCI

De ſancto Fabiano.

Sanctus fabianus rexit romanā ecc̄iaꝫ multis annis et tandē tp̄ibꝰ decij paſſus eſt. Iſte dū eligereī ad pōtificatū vrbis rome. ſpūſſāctus in ſpē colūbe multis viſus ē apparuiſſe Iſte paſſiōes ſcōꝝ q̄ neglecte fuerant a notarijs fec̄ excipi ⁊ ſcribi ⁊ multas baſilicas ꝑ cimiteria ſcōꝝ fabricari fec̄ quas ⁊ dedicauit. Hic īſtituit vt criſma vetꝰ cremareī. ⁊ nouū oī āno ī cena dñi ꝯſecraret. Alia req̄re in feſto hu fabiani ⁊ ſebaſtiani martyrū.

CXCII

De ſctō Bonifacio martyre.

Paſſio ſancti bonifacij martyris ſub dyocleciano et maximiano apud tharſū ciuitateꝫ paſſi. ſed rome ī via q̄ latina nūcupaī ſepulti. Qui cū eēt ꝓcurator rerū cuiuſdā nobilis matrone noīe aglaes. et cuꝫ ea in ſtupro miſcereī. tandē vterqꝫ diuino nutu cōpūcti. cōſiliū habuerī. vt ad requirendū corꝑa martyrū bonifaciꝰ mittereī. ſi q̄uo ſuientes atqꝫ obſeq̄ntes eis ꝑ eoꝝ orōes ſaluari mereret.

De ſancto bonifacio martire.

Perueniētes igit̄ p̄ dies aliq̄t tharſū ciuitatē.
dixit ad eos q̄ cū eo erāt bonifaciꝰ. Uiri eun
tes req̄rite nob̄ hoſpiciū. ego āt ibo vidē eoſ
q̄s valde deſidero martyres certātes. Feſti
nās itaqȝ ad locū vidit btiſſimos martyres
aliū ſuſpenſū p̄ pedes igne ſuppoſito. alium
maībꝰ abſciſū. aliū ſtipitē ī collo htē affixū
ꝛ a t̄ra eleuatū. ꝛ ſic p̄ diuerſa ſupplicia mar
tyrio ab īpio carnifice diſpoſito. cū eminus
feruēs ꝛ ipē amore xp̄i reſpiceret. magnum
deū ſcōꝝ martirū clamare cepit. ꝛ accurrēs
cōſedit pedibꝰ eoꝝ deoſculās vincula ac di
cēs. Certātes martyres xp̄i calcate dyabolū
Modicū pſeuerate. paruus q̄dē labor. ſed
mlta req̄es ꝛ ineffabilis poſtmodū ſatietas
Iſta eī tormēta q̄ p̄ diuinitatis amore pati
mini. tempalia ſūt ꝛ q̄i ī momēto trāſeūtia.
Poſt breuiſſimi tn̄ tēpis ſpaciū ad pp̄etue
felicitatis vos trāſmittet gaudia. vbi regis
vri viſione gaudētes. illicqȝ celeſtiū cātatio
nū laudes int̄ choros angeloꝝ īmortalitatiſ
decore veſtiti referētes. ī eterne calamitatis
abyſſo īpijſſimo vrōs videbitis cruciari tor
tores. Aſpiciēs āt ſimpliciꝰ iudex iuſſit eum
applicari ad tribunal. eiqȝ dixit. Quis es tu.
Sctūs bo. dixit. Xp̄ianꝰ ſū. et bonifaciꝰ vo
cor. Tūc iratꝰ iudex iuſſit eū ſuſpēdi. ꝛ tādiu
corpꝰ eiꝰ vngulis radi. donec oſſa eiꝰ appare
rēt. Deinde calamoſ acutos ſub vngul' ma
nuū eiꝰ affigi. Cūqȝ ſctūs dī martyr celum
aſpiciēs alacriter dolores toleraret. videns
īpiꝰ iudex iuſſit apiri os eiꝰ ꝛ plūbū bullienſ
infūdi. Sctūs āt martyr dicebat grās ago
tibi dn̄e ieſu xp̄e fili dī viui. Deīde iudex iuſ
ſit afferri ollā ꝛ eā pice impleri. atqȝ v̄ſo capi
te ſctm martyrē ī bullientē picē mitti. Sȝ cū
nihil leſus eēt iuſſit iudex vt gladio caput eꝰ
abſcinderet̄. Quo facto terremotꝰ factus ē
magnꝰ. ita vt multi īfideles v̄tutē xp̄i ī mar
tire cernētes crederēt. Cōſerui v̄o martyris
boīfacij circuibāt vbiqȝ req̄rētes eū ꝛ nō īue
niētes. ad inuicē dicebāt. Ille mōī adulterio
aut ī taberna poſitꝰ. epulat̄. Cū ergo inter ſe
colloquerent̄ ꝯtigit vt obuiaret ei vnꝰ de cō
mētarienſibꝰ. quē īterrogāt. vidiſti aliquē
virū pegrinū romanū. Ille ait. heſterna die
vir pegrinꝰ abſciſſus ē capite ī ſtadio. Et ille
īterrogat q̄lis erat aſpectꝰ eꝰ. At illi dixerūt
Uir q̄dratꝰ ꝛ craſſus robuſto capillo. cocci
nea armillaſia īdutꝰ. ꝛ dicit ille. quē queritiſ
apud nos heſterna die martyrio ē finitꝰ. At
illi. Hoīē quē nos querimꝰ adulter ē ꝛ ebri
oſus. Dicit eis ille. Uenite ꝛ videte eū. Cun
qȝ oſtēdiſſet eis btiſſimi martyris corpꝰ. et p̄
cioſū caput eiꝰ. dixert̄ ei. Iſte ē quē querimꝰ
petimꝰ vt des nobiſ eū. q̄ rn̄dit. Ego gratis
corpꝰ eꝰ vob̄ dare n̄ poſſū. Illi āt dātes ei ſo
lidos q̄ngentos. accepert̄ corpꝰ ſcti martiriſ
et vngētes eū aromatibꝰ. īuoluēteſqȝ lintea
minibꝰ p̄cioſis. poſuert̄ illud ī haſterna. ꝛ ſic
reuertebant̄ gaudētes ꝛ glorificātes deum.
Angelꝰ āt dn̄i apparens dn̄e cuidā ipiꝰ rem
factā bti martyris īdicauit. q̄ ꝯfeſti cū oī ve
neratiōe obuiauit ſcō corpi et edificās ei do
mū dignā. repoſuit illud ī ea ab vrbe roma
na ſpacio ſtadioꝝ q̄nqȝ. Martyrizatꝰ ē aūt
bonifaciꝰ. xiiij. die mēſis maij apd̄ tharſum
metropolim cilicie. et ſepultꝰ ē rome nonas
iulij. Btā v̄o aglaes abrenūciauit mūdo et
pōpis eius. diſtribuens vniuerſa q̄ poſſide
bat egenis ac monaſterijs. relaxās vniuer
ſam familiā ſuā a iugo ſeruitutis. ꝛ ipa ſine
ītermiſſione vacās orōibꝰ ꝛ ieiunijs tantam
grām a dn̄o ihū pmeruit. vt ī eius noīe vir
tutū clareſceret ſignis. Supuixit āt ī habitu
ſctimoniali ānis. xij. ſepulta apd̄ p̄fatū mar
tirē opibus pijs ꝯſūmata.

CXCIII

De ſctā ſcolaſtica ſorore ſancti benedicti.

Soror nanqȝ bea
ti bn̄dicti ſcolaſtica noīe. oīpotenti
dn̄o ab ipſo puericie ſue tp̄e dedica
ta. ad eū ſemel pannū venire ꝯſueuerat. Ad
quā vir dei nō lōge extra ianuā ī poſſeſſiōe
mōaſterij deſcēdebat. Quadā v̄o die venit
ex more atqȝ ad eā cū diſcipulis venerabil' eꝰ
deſcēdit frater. q̄ totū diem in dei laudibꝰ ſa
crīſqȝ colloquijs ducētes. icūbentibꝰ iam no
ctis tenebris ſimul accepert̄ cibos. Cūqȝ ad
huc ad menſā ſederēt. et inter ſe ſacra eloq̄a
narraſſent. tardiorqȝ ſe hora protraheret.
eadē ſanctimonialis fēia ſoror eꝰ eū rogauit

dicens Queſo te. ne iſta nocte me deſeras. vt vſq₃ mane aliq̄d de celeſtis vite gaudijs loq̄mur. Cui ille rn̄dit. Quid ē q̄d loq̄ris ſoror. Manere extra cellā nullaten⁹ poſſum. Tāta vero ſerenitas celi erat vt nulla ī aere nubes appareret. Sctīmonial' āt fēia cū verba fr̄is negātis audiſſ₃. inſertas digitis man⁹ ſupra mēſa₃ poſuit. ⁊ caput in manib⁹ oīpotētē dn̄m rogatā declīauit. Cūq₃ leuaret de mēſa caput. tāta choruſcatōis ⁊ tonitrui v̄tus. tātaq₃ inūdatio pluuie erupit. vt neq₃ venerabil' patꝛ bn̄dict⁹ neq₃ frēs q̄ cū eo aderāt extra loci limē q̄ cōſederāt pedē mouere potuiſſēt. Sctīmonial' q̄ppe fēia caput ī manib⁹ declinās. lacrimaꝝ fluuios ī mēſā fuderat. p q̄s ſerenitatē aeris ad pluuiam traxit Nec paulo tardi⁹ poſt orōe₃ iūndatio illa ſecuta ē. ſ₃ tāta fuit ꝯueniētia orōis ⁊ iundationis vt de mēſa caput iā cū tonitruo leuaret. q̄tē⁹ vnū idēq₃ eēt momentū ⁊ leuare caput ⁊ pluuiā deponere. Tūc vir dei inē choruſcatōꝫ ⁊ tonitruos atq₃ ingētis pluuie iundatōes. vidēs ſe ad mōaſteriū n̄ poſſe remeare. cepit ꝯqueri ꝯtriſtat⁹ dicēs. Parcat tibi ds̄ oīpotens ſoror. q̄d ē q̄d feciſti. Cui illa rn̄dit Ecce te rogaui ⁊ audire me noluiſti. rogaui dn̄m meu₃ ⁊ exaudiuit me. Modo ergo ſi potes egrede. ⁊ me dimiſſa ad mōaſteriū recede. Ipē āt exire extra tectū n̄ valens. q̄ manere ſpōte noluit. ī loco māſit inuitus Sicq₃ factū ē vt totā noctē puigilē ducerēt atq₃ p ſacra ſpūal' vite colloq̄a ſeſe vicaria relatione ſatiarēt. q̄ de re dixi eū voluiſſe aliq̄d ſ₃ mīme potuiſſe. q₂ ſi venerabil' viri mentē aſpicim⁹. dubiū n̄ ē q eandē ſerenitatē voluit ī q̄ deſcēderat pmanere. ſ₃ ꝯ̄ h̄ q̄d voluit in v̄tute oīpotētis dei ex fēie petitōe miraculū iuenit. Nec mirū q pl⁹ illa fēia q̄ diu frē₃ videre cupiebat. ī eodē tpe valuit. Quia ei iuxta iohis vocē. ds̄ caritas ē. iuſto valde iudicio illa plus potuit q̄ āpli⁹ amauit ¶ Cūq₃ die altero eadē venerabilis fēia ad cellā propriā receſſiſſet vir dei ad monaſteriū redijt. Cū ecce poſt triduū ī cella ꝯſiſtēs. eleuatis ī aera ocul' vidit eiuſdē ſororis ſue aīa₃ de corpore egreſſā ī colūbe ſpecie celi ſecreta penetrare. Qui tāte e⁹ glīe ꝯgaudēs oīpotēti deo ī hymnis et laudibus gratias reddidit. eiuſq₃ obitum frīb⁹ denūciauit. q̄s etiā ꝓtinus miſit vt eius corp⁹ ad mōaſteriū deferrēt. atq₃ ī ſepulcro q̄d ſibi ipē ꝓparauerat ponerent Quo facto cōtigit vt q̄ꝝ mēs vna ſp̄in deo fuerat eoꝝ q₃ corpa nec ſeparet. Eodē v̄o anno q̄ de hac vita. b. bn̄dict⁹ erat exitur⁹ q̄buſdā diſcipul' ſecū ꝯuerſantib⁹. q̄buſdā longe manētib⁹. ſctiſſimi ſui obit⁹ denūciauit die₃ p̄ntibus īdicens. vt audita p ſilentiū tegerēt abſentib⁹ indicās q̄d vel q̄le eis ſignū fieret q̄n e⁹ aīa de corpe exiret. Ante ſextū v̄o exit⁹ ſui diē aperiri ſibi ſepulcꝝ iubet. q̄ mox corrept⁹ febrib⁹ acri cepit ardore fatigari. Cūq₃ p dies ſingulos lāguor īgraueſceret. vj. die portari ſe ī oratoriū a diſcipulis fec̄. ibiq₃ exitum ſuū dn̄ici corpis ⁊ ſanḡnis pceptōne muniuit. atq₃ īter diſcipuloꝝ man⁹ ībecillia mēbra ſuſtentās. erectis ī celū maīb⁹ ſtetit ⁊ vltimū ſpūm inter v̄ba orōis efflauit. q̄ le₃ die duob⁹ de eo frīb⁹ vni in cella cōmorāti alteri āt longi⁹ poſito reuelatio vni⁹ atq₃ indiſſimilis viſiōis apparuit. Viderūt nāq₃ q̄a ſtrata pallijs atq₃ inumeris coruſcās lampadib⁹ via. recto orientis tramite ab eius cella in celum vſq₃ tendebat. Cui venerando habitu vir deſup clarus aſſiſtēs cuius eēt via quā cernerent inquiſiuit. Illi āt ſe neſcire ꝓfeſſi ſunt. Quibus ipē ait. Hec ē via qua dilectus dn̄i benedictus celum aſcendit. Tūc itaq₃ ſancti viri obitu₃ ſicut p̄ntes diſcipuli viderūt. ita abſentes ex ſigno quod eiſ predictū fuerat cognouerūt. Sepultus v̄o eſt in oratorio beati iohannis baptiſte. q̄d deſtructa ara apollinis ipē conſtruxit.

CXCIIII

¶ De ſancto Ruperto.

Hodierna feſtiuitas ſanctiſſimi ac btīſſimi patris noſtri ruperti. q̄ eius nobis in paradiſū tranſitū exultabilem reddit. pijs mētibus miſtica gaudia exhibet. q̄ dum ānoꝝ curſus inde voluit. in nr̄is cordibus ſp̄ retēta iocūditate innouat. Cum ei dicat ſcriptura

De ſancto Ruperto.

In memoria eťna erit iuſtuſ. Digne ĩ mẽoriã
vertit oīm q̃ ad gaudiũ trãſit ãgeloꝝ. Cũ qꝫ
dicat Glĩa pr̃is ẽ filꝰ ſapiẽs. q̃nte hꝰ ſũt glie
q̃ tot barbaricas natões ad agnitõeꝫ dei in
xp̃o ih̃u ꝑ euãgeliũ regenerauit. ¶ Tp̃e nan
qꝫ hyloptí regis francoꝝ anno. ſ. regni eius
.ij. ſanctꝰ cõfeſſor xp̃i in wormacia hẽbatur
ep̃s q̃ ex regali ꝓſapia frãcoꝝ nobilr̃ ortus.
nobilior fide ⁊ ꝑtãte fuit. Erat eīꝫ mãſuetus
⁊ caſtuſ. ſimplex ⁊ prudẽs. in laude dei duo
tus. plenꝰ ſp̃u ſcõ. ꝓuidꝰ in ꝯcilio. iuſtꝰ ĩ iudi
cio. a dextris ⁊ a ſiniſtris. v̓tutũ armis mu:
nitus. gregi ſuo forma bñ agẽdi factꝰ. q̃r q̃d
v̓bis monuit. h̃ operꝝ ꝓrogatiua ꝯfirmauit.
Hinc enī ſe freq̃ntibꝰ exercebat vigilijs. in d̃
ꝯtinuatis macerabat inedijs. opus ſuũ mi
ſericordia ornabat. q̃ theſauroſ diſꝑſit. vt ſepe
egẽte paupes diteſcerꝫ. q̃ ſuũ ſolũ h̃ ẽẽ credi
dit q̊d nudꝰ aut inops accepiſſꝫ. ¶ Cũ igit̃ ꝑ
cellẽtiſſima fama hꝰ viri in fines traꝝ exiſſꝫ
q̃ꝫ plurimi illuſtres viri. nõ ſolũ a vicinis ſꝫ
etiã ab exteris natõibꝰ ad eiꝰ ſctiſſimã ꝯflu:
xerunt doctrinã. vt v̓l illiꝰ ſacratiſſimo allo
quio ĩ triſticia cuiuſlibꝫ anxietatis ꝯſolatõ
nẽ ſuſcipent. v̓l eccl̃iaſtice religiõis a heo pu
ram v̓itatẽ audirẽt. Ũñ ⁊ mľti illiꝰ benigna
deuotõe a laq̃is hoſtis antiq̃ liberati ſũt. et
vias ꝑpetue vite ingrediebãt. Sꝫ infideles
q̃ plurimi erãt in regiõe wormaciẽſi. illius
ſctitatẽ nõ ferẽtes. multis eũ ſupplicijs affe
ctũ ⁊ v̓gis ceſuꝫ. a ciuitate cũ mag̃ eiecerunt
iniuria. ¶ Igit̃ eodẽ tp̃e Theoda dux baua:
roꝝ audiẽs btĩ viri ſanctitatẽ ⁊ miracľa q̃ fa
ciebat. deſiderauit illũ videre. ⁊ miſſis opti:
matibꝰ ſuis obnixe eũ poſtulabat. q̃tenꝰ re
giones bauaroꝝ viſitare dig̃ret. ⁊ eiꝰ ſaluti
fere credulitatis viã inſinuarꝫ. Sctꝰ v̓o epi
ſcopꝰ vbi tãte legatõis poſtulatões ꝑcepit.
ſciẽs hm̃oi cãm ex diua diſpenſatiõe ꝓcede
re ḡrãs celeſti clemẽtie agebat. q̄ ſedẽtes in
[te]bris ⁊ vmbra mortis autorẽ vite lumẽ
veꝝ xp̃m ih̃m agnoſcere optarẽt. Itaqꝫ cuꝫ
eiſdem legatis ſacerdotes ſuos q̃i radios fi
dei ad eundẽ ducẽꝫ ꝑmiſit. ⁊ ip̃e nõ lõgo tẽ
poris ſpacio īt̃poſito poſt eos in bauaroꝝ
iter aggredit̃. Q̃d dũ ꝑfatꝰ dux audiſſet. ma
gno ꝯfuſus gaudio. cũ ꝓcinctu ꝓcerũ ſuoꝝ
obuiã ꝓperauit. ⁊ in v̓be ratiſbona cũ ſum
ma alacritate illũ excepit. Tuc ibid̃ ſctꝰ ru
ꝑtus indicto ieiunio celeſtibꝰ miſterijs du
cem informauit. ⁊ in fide vera roborauit. et
ydoloꝝ cultibꝰ abrenũciare fec̃. ⁊ in noīe ſã
cte ⁊ indiuidue trinitatiſ baptizauit. Bapti
zati ſunt cũ eo optimates ſui ⁊ ꝓľus nõ mo
dicus nobiliũ ac ignobiliũ. redẽptõeꝫ mun
di laudantiũ. q̃ eos de tenebris ĩ admirabi
le lumẽ ſuũ vocare dignatꝰ ẽ. Btũm ꝯfeſſo
rem xp̃i ꝑ cuius v̓ba irradiata ſũt corda te
nebroſa. et infideliũ arentia pectora fontem
vite ſitiebat. Baptizato itaqꝫ duce et ꝓľo. q̃
diuina illuſtrãte grã ſacramẽtuꝫ ſalutaris la
uacri ſuſcepat. obſecratus a theodone ſctꝰ
ruꝑtꝰ naui aſcenſa ꝑ alueũ danubij deſcẽdẽ
do. vicis ⁊ caſtellis libera voce euãgeliũ xp̃i
ꝑ̃dicauit. ⁊ ꝑ termĩos noricorũ vſqꝫ ad infe:
riorem pãnoniã ip̃a clara lucerna ſuꝑ cãde
labꝝ poſita. lumẽ fidei miſtrãdo ꝑuenit. In
deqꝫ ꝑ terram reuerſus lauriacenſiuꝫ v̓bẽ
intrauit. in q̃ multos aq̃ baptiſmatis rege:
nerãdo ab ydoloꝝ cultura ꝯuertit. ⁊ pluref
varijs lãguoribꝰ oppreſſos in noīe dñi ſana
uit. Lauriaco nanqꝫ digreſſꝰ. in q̊cũqꝫ loco
amplíꝰ feruere gẽtilitatis errorẽ cognouit.
illic intrepidꝰ acceſſit deſtruẽs ydola. dimi
nuens ſimulacra. ꝯmendans vbiqꝫ dñi no
ſtri Ih̃u xp̃i diuinitatẽ ꝑiter ⁊ ſacrã eius ĩcar:
natõem. vt vnꝰ idẽqꝫ deus ẽẽ crederet̃ et hõ
añ lucifeꝝ a patre deo verꝰ deꝰ genitꝰ. in fi
ne tp̃m ꝓ hũana ſalute ex v̓gine matre v̓bũ
dei verus hõ natus. q̃ illũinat oẽm hoīem
venientẽ in hũc mũdm. ¶ Sꝫ cũ iam vir do
mini ſᷓm poſtulatõem ducis ⁊ ꝓľi ſibi locũ
ad ep̃alem ſedẽ eligere aptũ meditaret̃. ſecꝰ
ſtagnũ walarij laci venit. vbi eccl̃iam in ho
nore ꝑ̃cipis apľoꝝ Petri ꝯſtruxit ⁊ dedi
cauit. Exijt inde ad iunarũ fluuiũ vbi olim
iunano ciuitas fuit. q̃ antiq̃s mirabilit̃ ex:
tructa tp̃ibus. int̃ bauaricas v̓bes emīebat
nobiliſſima. ſꝫ tũc raro incola inhabitãte pe
ne dilapſa ⁊ virgultis erat coopta. Quẽ lo
cũ huꝰ di ad cathedrã ep̃alẽ ꝯſiderãs ẽẽ ydo
neũ. q̃ſpe int̃ mõtana a ꝓľari tumľtu ſemo
tũ. ꝓpetate hꝰ a duce ſibi tradita cũ ſummo
ſtudio renouauit. ꝯſtruẽs ſibi baſilicã quã

in honore btī Petri apl'oꝝ pncipis dedica
uit ⁊ clericoꝝ officijs rebꝰ qꝫ neceſſarijs mu
nificētia theodōis magfice dotauit. poſtea
vō delegato ſacerdotū officio oēm ibidem
qtidie curſū cōgruo ordine fecit celebrari.
Sāctus itaqꝫ vir dn̄i cupiēs augmētare
loca a p̄fato duce aliquē fiſcū ſuū vocabulo
dictū pidigen. int̄ auꝝ ⁊ argētū cū millenis
ꝯpauit ſolidis. ⁊ ſic deinceps deo auxiliāte
ex traditōe regū ſiue ducū ſiue fideliū viro
rū loci res accreſcere ceperūt. Porro die
bus qdā pbabiles viri btō pōtifici cū mag
admiratiōe narrauerūt qp ipi in heremo q
tē tpis v̄bo appellatōis caruit. nūc zvongobi
dr̄ celeſtia pdigia ardētia lucernaꝝ ter qter
qꝫ vidiſſet ⁊ mirifice ſuauitatis odorē ibi re
dolere ſenſiſſent. Mirātibꝰ āt cūctis q ade
rāt ſup talibꝰ pdigijs. ſctūs eps domningū
p̄ſbiterū ſuū ad eundē locū miſit. pcipiēs vt
v̄itatē hꝰ ſigni diligent̄ approbaret. ponēdo
in eodē loco crucē ligneā quā ipe ſctūs ſua
manu bn̄dixit ⁊ illic dixerit. Domningꝰ vō
cū illuc puenisſet. ſtatiꝫ p̄mo noctis exordio
cū religioſ q ſecū aderāt. celitꝰ emiſſas aſpi
ciebat claras lucernas deſcendere ⁊ totam
illā regionē loci inſtar ſolaris radij irradia
re. ⁊ hāc viſionē p tres noctes cū ſuauitate
mirifici odoris ibi viderat radiare. Tūc ipe
in eodē loco bn̄dictā crucē erexit ⁊ ſupfabri
cato tugurio ad ſctūm ruptū regreſſus eſt
porē aſſertionē certa relatōe ꝯfirmās. Sā
ctus ruptus qꝫ ꝯmunicās ꝯſilio cū theodo
ne p ſemetipm eandē heremū adijt. ⁊ vidēſ
locū hūanis hītatōibꝰ poſſe fieri aptū ānoſ
ſa robora extirpare. ſiluaꝝqꝫ ꝯdenſa in pla
niciē campi redigere. ac eccliam cū hītacul'
ſuoꝝ dei edificare cepit. Hiſdeꝫ tpibꝰ theo
do aduerſam incidit valitudinē. Cumqꝫ ſibi
vite terminū appropinqre ſentiret. vocauit
ad ſe theobertū filiū ſuū. ⁊ ducē noricoꝝ illū
conſtituit. pcipiēs ei obedire ſancto rupto
ad xpianitatē ſuā ⁊ ad opus diuinū illū dili
genter adiuuare ſanctūqꝫ locū iuuaniēſis
eccl'ie amore ⁊ honoribꝰ ⁊ dignitatibꝰ iugit̄
ſublimare. Cūqꝫ huiuſcemodi mandatis
⁊ oībꝰ qbꝰ voluerat filiū inſtruxit. vltimuꝫ
diē clauſit migrās ad dn̄m. Pꝰ h vō theo
bertus cū optimatibꝰ ſuis ad ſanctū ruptū
viſendi gr̄a ire perexit. ⁊ veniēs ad illū in ſup
dicto heremo locuꝫ pio venerabat̄ affectu.
dans ad eccliam quā ſcūs ruptus ibi ꝯſtru
xit. ac ipo duce p̄ñte in honore ſcti maximia
ni dedicauit. tria miliaria vndiqꝫ d eadē ſil
ua. ⁊ villā albinā cū ceteris donarijs in ali
moniā monachoꝝ qs ſcūs pontifex ibi dō
ſuiendū poſuerat. His ita geſtis videns
vir dei bauarice dignitatis culmen iugo xpi
ſeſe ſubdidiſſe. ſꝫ gentilitatis errore plēs iuo
lutos ſupeſſe ad patriā ſuā repedauit. ⁊ ind
cū. xij. ad pdicandū ſibi ſocijs electis. int̄ qs
erāt eximij criſantꝰ. ciſilariꝰ ambo p̄ſbiteri.
ambo viri ſci. ⁊ ſecū v̄ginē xpi ſctām erudru
dem neptē ſuā adducēs. qi cū tot luminari
bus ad vrbē iuuanienſē regredit̄. Tūc in ſu
piori caſtro eiuſdē ciuitatis ꝯſtruxit in ho
nore dn̄i nrī ihū xpi ⁊ ſue ſancte genitricis
ppetue v̄ginis marie mōaſteriū. ⁊ ibidē cō
gregatōem ſctimonialiū poſuit ſctām Eru
drudē ad ſeruitiū celeſtis regis. atꝫ cū theo
berti ducis aſtipulatōe q poſſeſſiōeſ ad illō
cenobiū tradidit infinitas. eaꝝ ꝯuerſatōem
p oīa rōnabilr̄ diſpoſuit. His ita expletis.
iſte vir btūs inceptū p̄dicatiōis opꝰ cū ſūmi
opificis adiutorio ſtudēs ad pfectiōeꝫ pdu
cere. norica regna diſcipl'oꝝ ſuoꝝ comitāte
caterua circūire deſtinauit. ⁊ ab vrbe egredi
ens iuuaniēſi. gentes qbꝰ nōdū fidei lumen
reſplenduerat. viſitauit. ⁊ eis triticū creduli
tatis. lolio peunte ſemiauit. Nā a cordibꝰ
eoꝝ barbaricis hoſpitibꝰ diabolice deceptō
nis pfugatis. illuc intromiſit fidē. caſtitateꝫ
miſcdiā. hūilitateꝫ. p qs pacificos hītatores
xp̄c oīꝫ bonoꝝ largitor ⁊ origo hūane mētiſ
domiciliū ītrare ſolꝫ. Cūqꝫ ſic bauaroꝝ fini
nos circūiret. ac oēs ad fidē ꝯuertiſſꝫ. eoſ vt
in fide ſtabiles pmanerent admonuit. et di
miſſis p̄ſbiteris q ipl'm ad dīna miſteria cō
ſueſcerēt. ipe ad vrbē iuuaniēſē remeare ſtu
duit. qꝛ ſpū ppbetico repletꝰ. diē vocatiōis
ſue inſtare pſciuit quē diſcipul' ſuis pnūcia
uit. Illi tn̄ ⁊ tā triſti indicō ꝯſternati cur eoſ
et tā nouellā xpianitatis plebē deſereret. la
crimati ſunt. Ille ſpe erecta ad xp̄m vrbem
iuuaniēſem ⁊ ipl'm noricoꝝ omipoiēti deo

ꝯmendauit. ⁊ vitalē viꝝ ſctūm ⁊ omī ꝑplo ac
ceptū. ſibi fieri ſucceſſorē elegit. Cū vo dies
q̄drageſimal' obſuantie agerētur febriū ar
dore vir di fatigari cepit. Cūqꝫ ſciſſima di
es reſurrectōis xp̄i illuxiſſꝫ. ſolēnia miſſarū
celebrauit. ⁊ munitus ſacro ſācti corpis xp̄i
viatico p⁹ dulces paterne pietatis admoni
tiones. ⁊ poſt extrema charitatis vba frēs
ꝯfirmātia. int ſanctas man⁹ lacrimātiū vo
ces. int pios plangentiū ſingultus. cetus an
gelici q̄buſdā religioſꝭ viris in celo audiebā
tur. q̄ voce canora aīam ſctām ferebant ad
eternā felicitatem.

CXCV.
De ſancto Floriano.

TEmpore diocleci
ani ſanct⁹ Florian⁹ p̄nceps officij
militie fuit. de q̄. xl. milites crediderunt xp̄o
Qui ab aquilino p̄fecto ad p̄tes noricorū
id eſt bauaroꝝ deſtinati. apd lauriatū ſup
plicijs affecti. ī carcerant. Tūc ſctūs Florian⁹
vltro ſe xp̄ianū ꝯfitet. ⁊ cū flecti nō poſſꝫ ad
cultum ydoloꝝ. bis durit ceſus ē. et acutis
fuſtib⁹ ſcapule eius ꝑfodiunt. Tandē iubꝫ
aq̄linus vt a ponte in flumīe aniſi p̄cipitet.
Orat ſanct⁹. ſtupēt lictores ſꝫ vn⁹ alijs atro
cior ſctm p̄cipitat. cui⁹ oculi ſtatī videntib⁹
oībus crepuerūt. Martir aſcēdēs ꝯ fluxū
fluuij ī magno ſaxo. Aquila aduolat expā
ſis alis in modū crucis tegit corp⁹. matro
ne deuote ſcts appuit. Iungit illa aīalia ⁊
corp⁹ virgultis inuoluit. ne a ꝑſecutoribus
videat. ſꝫ cū eſtu aīalia deficerēt. ad p̄ces fe
mine fons erupit q̄ vſqꝫ hodie fluit Veniē
tes ergo boues ad locūꝫ martiri paratū vl
tra ſe mouere nō poterāt. ibiqꝫ ſepultus mi
raculis multiplicit choruſcat.

CXCVI
De ſctō Eraſmo.

FActa eſt perſecu
tio xp̄ianoꝝ a Dyocleciano im
peratore. vt ſi q̄s inuent⁹ fuiſſet
non ſacrificare dijs multis ſupplicijs interi
ret. Audiēs btūs Eraſmus fugiens ex an
tiochia ciuitate heremū petijt. ⁊ hītauit ī ea
annis ſeptē. vbi in mōte libano die ac nocte
dn̄m dep̄cans. m̄lta mirabilia egit. Nam
eſca ei de celo venibat p coruū. etiā āgeli lo
q̄bant cū eo. Diuerſe et fere veniebāt ī cellā
eius ⁊ ꝓſternebāt ſe ad veſtigia e⁹. ⁊ facta ē
ad eū vox d̄ celo di. Eraſme deſcēde ad tuā
ciuitatem Et ſtatim ſurrexit et deſcendit ad
ciuitatē. Cūqꝫ deſcēdiſſꝫ. m̄lti q̄ dē vexabant
a ſpiritib⁹ immūdis ⁊ occurrebāt ei. Tunc
beat⁹ eraſm⁹ imponebat eis manus ī noīe
dn̄i. ⁊ ſtatīꝫ ſalui fiebāt. Multos etiāꝫ p ba
ptiſmū ꝯuertebat ad dn̄ꝫ. Hoc audiēs dyo
clecian⁹ impator iuſſit btūꝫ Eraſmū teneri
⁊ p̄ntari ſibi. Cūqꝫ introduceret ſedente im
patore p tribunali. interogauit eū di. Quid
vis eſſe aut de quo genere es. Tunc beatus
eraſmus dixit. Xp̄ianus ſūꝫ ⁊ ip̄m ꝯfiteor.
Erat btūs eraſmus n̄ ſolū ſp̄ū ſꝫ etiā corpe
pulcer. Vult⁹ etiā ei⁹ angelic⁹. oculi e⁹ tāqꝫ
radij ſolis. loq̄la eius ſīn vlla offenſiōe. ſecu
rus n̄ debat n̄ trepidabat. Et ait impator.
Acq̄eſce ⁊ ſacrifica dijs meis ne male mori
aris. Dicit ei beat⁹ eraſm⁹. Hoc īpator nū
qꝫ ero factur⁹. vt lapidib⁹ ⁊ ſculptilib⁹ qui
bus turpe ſīlis es; ego ſacrificē. ſꝫ ego ſacri
fico deo viuo q̄ fecit celū ⁊ t̄rā mare ⁊ oīa q̄
in eis ſunt. ipi ſoli huio. ⁊ aīma mea. nā tibi
nūqꝫ ꝯſentio. Tūc impator furore replet⁹
iuſſit miniſtros plumbatis tundi latera e⁹
Qui dum cederet. reſpexit in celum et dixit
Grās tibi ago domine Iheſu chriſte qui es
via in te credentiū. quia pueni ad quod de
ſiderat anima mea. adiuua huum tuum vt
non me abſorbeat abiſſus mortis. Tūc im
perator dixit. Eraſme video te iuuenē ⁊ pul
crum. conſule aīe tue ⁊ ſacrifica dijs meis.
et dabo tibi aurum ⁊ argentū veſteꝫ ineſti
mabilem. ⁊ faciam te nobilē in palatio meo
Dicit ei beatus eraſmus. Lupe rapax. ſedu
ctor aīmaꝝ. nō premia tua ſepent me a cha
ritate xp̄i Nam auꝝ ⁊ argentū ⁊ veſtes tue
ineſtimabiles ſint tecūꝫ in dies pditōis tue
ego aūt habeo loricā fidei quāꝫ infern⁹ cor
rumpe n̄ pōt. tu vo cū p̄tuo dyabolo eris
in ignē eternū arſurus. Impator furore re
pletus iuſſit btūm eraſmū fuſtib⁹ mactari
et ter binos mutās. ⁊ in dorſo eius nl̄la ma

cula videbaẗ. Uniuerſa v̓o plebs clamabat
dicẽs. Uere magnꝰ ẽ deꝰ xp̄ianoꝝ q̃ tantam
virtutẽ opaẗ in illo. Impator dixit ad pp̄l'm.
Erraſtis. artes maleficorũ opaẗ iſte. Dixit
bt̄s eraſmꝰ. Nõne ⁊ tu diabolꝰ es filis illi q̃
p̄mũ ꝓtbolaſtũ de padiſo piecit. Impie car
nifex. draco iniq̃tatis. dux maleficoꝝ. malefi
cia mea xp̄s ẽ filius dei viui quẽ v̓go genu
it maria ex v̓bo pr̄is. quez pp̄ħe venturꝝ p̄di
cauerũt. q̃ ſoluit pctā mũdi. illũinās tenebraſ
ignorãtie noſtre. q̃ te pcutiet in etnū. cui tu
rõnez redditurus es. Impator furore reple
tus iuſſit bt̄i eraſmi carnes vngul' ferreis ef
fodi. gr̃tulans pſallẽs ꝓpheticũ pſalmũ deo
canebat dicẽs. Poſuerũt ih'r'l'm vt pomoꝝ
cuſtodiā. poſuerũt morticina ſuoꝝ tuoꝝ be
ſtijs terre. Tũc impator furore repleẗ. iuſſit
miſtris plũbũ. picẽ. ſulphur ⁊ reſinā cuꝫ ce
ra ⁊ oleo ſolui. ⁊ btūm Eraſmũ pfũdi. Sta
bat aũt angelꝰ dñi cũ eo q̃ ei refrigeriuꝫ pre
ſtabat. Tũc btūs Eraſmꝰ dixit imperatori.
Ubi ſunt mine tue ⁊ furor tuꝰ magnꝰ. ecce
corpi meo p̄ſtitiſti magnũ refrigeriũ. Uni
uerſa v̓o plebs clamabat dicẽſ. Dimitte bo
minẽ iſtũ ⁊ ep̄m ciuitatis ſue. q̃r deꝰ xp̄iano
rum opaẗ in illo. Et ecce ſubito factꝰ ẽ terre
motus magnꝰ. tonitrua. choruſcatiões. ita
vt pene tercia ps pp̄li moreret. Angelꝰ vero
dñi cũ ſancto eraſmo ſtabat. ⁊ cecos hoĩes
ad chriſti lumẽ deducebat. Impator aũt fu
giens q̃i timẽs ciuitatẽ ab ira dei pire. locu
tus eſt ad populũ ⁊ dixit. Iſte quez vidiſtis
deũ blaſfemauit. ideo tal' eſt ꝯturbatio. Tũc
impator repletus furore iuſſit btūꝫ eraſmũ
in carcerẽ introduci. ⁊ q̃dragīta pondera
ferri in ceruicẽ vl' in manibꝰ eiꝰ poni. Et pre
cepit miſtris vt ſiquis inuẽtus fuiſſet panẽ
vel aq̃m ei dare morte moreret. Et fecerunt
miſtri ſic impauit eis. Impator aũt anulo
ſuo ſig̃uit oſtiũ carceris. Et circa mediā no
ctem exclamauit bt̄s Eraſmus ad dñm di.
Dñe ihũ xp̄e accelera ⁊ eripe me. ne gloriet
inimicꝰ in ſuis tuis. ne dicāt genteſ vbi ẽ de
us eoꝝ. Et ecce ſubito cãcer illuxit ⁊ frag̃uit
q̃ſi fuiſſꝫ aromatibꝰ plenꝰ. ⁊ viſa ſunt velut
xij. candelabra ardẽtia añ btm eraſmũ mar
tirẽ ⁊ ep̄m. Angelꝰ dñi ingreſſus fuerat ad

eũ di. Eraſme ecce ego veni ad te. et ſtatī liq̃
factũ eſt ferrũ tanq̃ꝫ cera. ⁊ ĩ medio eoꝝ ſta
bat pſallẽs ⁊ bñdicebat deũ di. Bñdictꝰ es
dñe q̃ feciſti celũ ⁊ t'rā cui aſtãt angeli ⁊ ar
chãgeli cũ tremore. ⁊ numerꝰ martiꝝ q̃ paſ
ſi ſunt ꝓpt̃ te. q̃ feciſti miſcdiaꝫ cũ ſuo tuo ⁊
liberaſti aīam meā d̓ mãibꝰ inimicoꝝ. ſicut
libaſti ſydrac. myſac: ⁊ abdenago de medio
fornacis ignis ardẽtis. ⁊ de mãu nabucho
noſor regis. ⁊ ſic danielẽ ſuũ tuũ d̓ lacu leo
nũ. ⁊ oblato prãdio p abacuch ꝓphaꝫ ſatu
raſti. ⁊ ſuſannā de falſo crimīe libaſti. ita et
mecũ feciſti miſcdiaꝫ. ⁊ ecce angelꝰ dñi dixit
ad eũ. Eraſme exurge ⁊ ãbula mecũ vſq̃ꝫ in
ytaliã. ibi tibi dñs eternā vitā tribuet ĩ ſecu
lũ ſecl'i. Et q̃ſi colũba xp̄i plaudẽs ſic ĩ lugri
do depoſuit. Alia v̓o die currẽs ad carcerẽ
ſignatũ anuli ſui iuenit. Cũq̃ꝫ deſignaſſet p̄
cepit miſtris. adducite magũ q̃ deos meoſ
ꝓ nichilo fecit. ingreſſi aũt carcerẽ nuſq̃ꝫ eũ
inuenerũt. ferꝝ v̓o ſic cinis inuẽtũ eſt. Et fa
ctus eſt clamor magnꝰ dicentiũ. hoīem nõ
inuenimꝰ. nā ⁊ ip̄m ferꝝ nob' cinis vid'r eẽ.
Qd' vt audiuit ipator ſibi alapaꝫ in frõte p
cuſſit di. Ue mihi. deluſuꝫ ẽ regnũ meũ q̃ di
cturꝰ ero pp̄lo meo. Uenerũt enī q̃ſi. xl. milia
viroꝝ ⁊ mlieꝝ ad ſpectaculũ militis xp̄i. tur
babaẗ tota ciuitas in tremore grãdi poſita
xp̄iani xp̄ianũ querebant. vidue ⁊ orphani
ep̄m req̃rebãt dicẽteſ. qd' feciſti homi iuſto
Tũc impator timore pterritꝰ. dixit q̃ꝛ a deo
eius in celuꝫ raptꝰ fuiſſet. ⁊ per premiũ ma
gnum ſe redemiſſꝫ. Et cũ btūs Eraſmꝰ ĩlu
grido veniſſet. mltos in xp̄i noīe baptiꝫãs
oīa virtutibꝰ opabaẗ. naꝫ infirmos ⁊ cecos
orõnibꝰ ſaluabat. Nã erat ibi q̃dã nobilis
⁊ p̓mariꝰ ciuitatis noīe Anaſtaſiꝰ. cuius fi
lius mortuꝰ fuerat. ⁊ corpꝰ eiꝰ ad ſepulcruꝫ
ducebaẗ. iuſſũ enī fuerat a dño btõ eraſmo
vt eũ reſuſcitaret ⁊ redderet pentibꝰ ſuis. et
apprehendẽs btūs eraſmꝰ corpꝰ defũcti dixit
patri eius. Anaſtaſi ſi credis in dño Jheſu
xp̄o q̃ natꝰ ẽ de ſpũſcõ ex maria v̓gīe. recipi
es filium tuũ ſaluũ. Multa eniꝫ turba pp̄li
mirabaẗ ad hꝫ v̓ba. Anaſtaſiꝰ dixit. ⁊ tu po
tes filiũ meũ reſuſcicare. Btūs eraſmꝰ dixit.
Non ego ſꝫ dñs Jhus xp̄us cui ego ſuio.

De ſancto Eraſmo.

Anaſtaſiꝰ dixit Si filiū meū ſaluū mihi red
dideris. credo ego ⁊ domꝰ mea ⁊ ꝓplꝰs vni
uerſꝰ. Tūc btīs eraſmꝰ iuſſit corpꝰ eꝰ deponi
ſecreto. prēʒ ⁊ matrē iuſſit ſtare. flexis genibꝰ
ſup corpꝰ eꝰ dixit. In noīe ihū xp̄i ſurge. Cū
qʒ ſurrexiſſet clamauit voce mag̃. Uere q̈a
magnꝰ ē ds xp̄ianoꝝ. ⁊ ꝯuerſus ad prēm ait
Pat̃ vſqʒ nc̄ errauimꝰ Dij ei q̊s colebamꝰ
nihil ſūt. vidi ei eos ī iferno ñ habere reqēm
a tortoribꝰ. De eꝰ aūt viuꝰ famuli eraſmi ma
gnꝰ ē. Et credidit anaſtaſiꝰ ⁊ tota domꝰ eiꝰ ⁊
ꝓpl'ꝰs vniuerſꝰ q̄ in illa hora fuerī baptizati. q̄
ſūt q̄i. xl. milia hoīm. Tūc btūs eraſmꝰ excla
mauit voce mag̃ dicēs. Grās ago tibi dn̄e
ihū xp̄e. q̄ ꝯgregaſti ꝓplm tuū in via v̄itatis.
Tu eni dixiſti euāgelica voce. Petite ⁊ acci
pietis. q̄rite ⁊ iuenietis. pulſate ⁊ apiet̃ vob.
Bn̄dic ꝓplm tuū hūc quē acq̄ſiſti. Et fctā eſt
ad eū vox de celo dicēs. Eraſme hue bone q̄
ꝑme laboraſti in t̃ra oīa q̄cūqʒ petieris da
būt̃ tibi. Et bn̄dixit dn̄s ꝓplm hūc q̄ credide
rūt. In illa hora oīa idola q̄ colebāt̃ v̄tebāt.
Per. vij. āt dies btīs eraſmꝰ docēs ꝓplm ⁊ cō
firmās ī doctrina xp̄i dicebat. Cuſtodite mā
data eꝰ q̄ audiſtis. ⁊ mag̈lia di q̄ fec̄ ī vob. in
duti fide et fideles eſtote. Audiēſ ħ maximi
anus iꝑator q̄ fcā fuerī ī lugrido ciuitate a
ꝓbo iniq̄ſſimo hoīe ⁊ ſacrilego. q̄ dixit. Au
di pie iꝑator q̄ fcā ſūt ī ciuitate tua. Regnū
tuū deluſū ē. ⁊ dij nr̄i neſcio q̊ hoīe anthioce
no ſubuerſi ſūt. q̄ ꝓfitet̃ illū ihm xp̄m q̄ cruci
fixꝰ ē ab hoībꝰ in iudea deū eē. Quo audito
iꝑator iuſſit btīm eraſmū teneri. ⁊ ꝑpatuʒ tri
bunal aſcēdit. ⁊ igreſſus ē btīs eraſmus. Ad
quē ait iꝑator. Dic tu ſcelerate hō q̄ tibi ē re
ligio. Tūc btīs eraſmꝰ tacuit. ſʒ oculis ſuis re
ſpexit in celū. Impator dixit. Nihil loq̄ris. ⁊
iuſſit maxillas ſuas ꝯtūdi. Tūc btīs eraſmꝰ
dixit Lupe rapax. plenꝰ iniq̄tate maleſice q̄d
ꝑſeq̄ris huū di. Impator dixit. Nōne hic ē
ē q̄ crucifixꝰ ē ab hoībꝰ ī iudea Sctīs eraſmꝰ
rn̄dit. Ego ipiꝰ huus ſū. Maximianꝰ dixit.
Tal' ſis q̄lis ⁊ ille ⁊ ſic moriaris. Tūc beatus
eraſmꝰ ſbridēs ait illi. Optime iꝑator bene
dixiſti mihi. vtinaʒ illiꝰ ego merear veſtigia
ſeq̄. q̄ꝛ effuſio ſang̃nis ipiꝰ nr̄a illūinatio eſt.
quē ſi velis agnoſcere ⁊ illū crede. ſaluꝰ eris

Impator dixit. Tu ī illū credas ⁊ genus tuū
Btīs eraſmꝰ dixit. Optime dixiſti mihi. pla
ne q̄ꝛ ſic credimꝰ. Hoſtias hūilitatis ⁊ tribu
latōis mūera offeriꝰ ei q̄ ſaluauit ꝓplm ſuū a
pctīs eoꝝ. Impator dixit. Cōſule tibi et acce
de ⁊ ſacrifica dijs meis. Sctīs eraſmꝰ rn̄dit.
Quibꝰ dijs me iubes ſacrificare. Impator
dixit. Si tibi dixero ꝯſētis. Btīs eraſmꝰ dixit.
Si videro forte facio. Tūc gaudio repletuſ
iꝑator cū vniuerſo ꝓplo vſqʒ ad tēplū iouis
iuſſit hoīeʒ dei deduci ad ciuitatē ſirmitanā
⁊ ꝑcepit organa ⁊ omē genꝰ muſicoꝝ ī tēplo
parari. Et h̄ vidēs btīs eraſmꝰ īgemuit cor
de. ⁊ oculos ſuos ad celū direxit dicēs. Xp̄e
fili dei eſto p̄ñs ī iſta hora ⁊ mitte āgelū tuū
q̄ mihi auxiliet̃ ⁊ ꝯfirmet me ī iſta hora a pu
gna dyaboli quā mihi ꝑparauit. Cūqʒ ꝑue
niſſʒ ī tēplū btūs eraſmꝰ dixit. Ubi ē ds quē
iubeſ me adorare Impator āt apphēdēſ ma
nū eꝰ igreſſꝰ ē tēplū ⁊ oſ̄dit ei ſtatuā ereā ma
g̃tudis eiꝰ cubitoꝝ. xij. et dixit. Ecce ds meꝰ
cui ego huio. Statī vt diabolꝰ aſpexit facieʒ
martyris xp̄i cecidit ſtatua et ī cinerē v̄ſa ē.
exiuit ⁊ draco magnꝰ ex illa. et occidit pene
tertiā ꝑtē ꝓplī. Impator vt vidit ſe eē deluſū.
aſcēdit equū ⁊ ad palatiū ꝑgebat. ꝑcutiens
pectꝰ ſuū dixit. Ue mihi deluſū ē regnū meū
neſcio a q̊ hoīe āthioceno. Magna aūt ꝑs
ꝓplī clamabat. Serue ſctē di ora ꝓ nob vt ñ
ꝑeamꝰ ab iſto dracone. Tūc btūs eraſmus
iꝑauit draconi vt quēq̄ʒ hoīeʒ nō cōtami
naret. Uidēs āt vniuerſus populꝰ ſirmita
noꝝ q̄ntas v̄tutes ꝑ ſeruū ſuū opabat̃. cepe
runt omēs credere chriſto. Beatus autem
eraſmꝰ dixit. Ecce quales v̄tutes opat̃ deꝰ ī
eos q̄ credūt in illū. et baptizati ſūt q̄i. xl. mi
lia hoīm. Erat ei gaudiū ī celo ⁊ ſpectacula
āgeloꝝ. ⁊ q̄ūo ꝑs dyaboli pugnabat aduer
ſus electos dei. et nō valebāt mētes eorum
auertere a cogitatōne dei. Tūc angeli voce
magna clamabāt. Gloria ī excelſis deo. ⁊ in
terra pax hoībꝰ bone volūtatis. Qui ſic fue
rant ad dn̄m ꝯuerſi rn̄derūt amen. Contur
bata ē oīs ſirmitana. Cōterritus v̄o iꝑator
miſit armatos et iuſſit oēs q̄ ad dn̄m ꝯuerſi
ſūt gladio puniri. Martirizauerūt et trecē
tos. xxx. hoīes cōmendātes ſe orōibꝰ ſancti

eraſmi martyris.q̄bꝰ ait. Ite ĩ noı̄e dñi felicit̄
ad ſctām ciuitatē quā ꝑparauit vob dñs.et
ego pꝰ modicū tps ſubſeq̄r.Erant āt angeli
currētes ꝑ nubes celi ſuſcipiētes aīas eoꝝ.⁊
triūphātes martyres vſq3 ad celū ꝑduxerūt
Et audita ē vox pſallētiū ⁊ dicētiū all'a. Uia
iuſtoꝝ recta fctā ē.⁊ iter ſcoꝝ ꝑpatū ē Qď au
dicēs btūs eraſmꝰ ḡtulauit vt bonꝰ paſtor ſup
oues ſuas q̄s tradidit xp̄o.Tūc ipator furo
re repletꝰ iuſſit btm eraſmū teneri ⁊ diuerſis
ſuppliciȷs torq̄ri.⁊ iuſſit miſtris tunicā ereā
aduerſꝰ ſtaturā eiꝰ ⁊ igneā fortit̄ eū veſtiri
dicēs.Nūc video ſi dēs tuꝰ eripiet te de mani
bꝰ meis. Tūc btūs eraſmꝰ dixit.Carnifex ple:
nus iniq̄tatis.filiꝰ dyaboli.v̄ecundiā tuam
laudo q̄ deterior es carne.dixi tibi ⁊ nūc dico
nō timeo minas tuas ſi āpliora facias. cor
meū n̄ trepidabit.⁊ ſignans ſe ſigno crucis
veſtiuit ſe tunica ignea . pſallēs ꝓpheticum
pſalmū dicēs.trāſiuimꝰ ꝑ ignē ⁊ aquā.et in:
duxiſti nos ĩ refrigeriū.Iſt̄e tāq̄3 auꝝ ĩ forna:
ce ꝓbaſti eos q̄ ĩ te credūt.⁊ ſic olocauſti bo
ſtiā ſuſcipis.Statī tunica ignea q̄ induꝰ fue
rat.facta ē frigida ſic̄ nix vt nulla macl'a ſup
eū inuēta fuiſſ3.Tūc btūs eraſmꝰ dixit.Ecce ĩ
perator ꝯfuſus es.cū pr̄e tuo dyabolo eris ĩ
ignē eternū arſurꝰ.nā dñs ieſus xp̄s filiꝰ dei
liberauit me.Populꝰ āt clamauit.Uere q̄r
magnꝰ ē dēs xp̄ianorū.q̄ tātas v̄tutes opat̄ ĩ
illo.Tūc ipator ait.Artes ſūt maleficorū.vt
igni imparet ⁊ deos nr̄os deludat.Tūc btūs
eraſmꝰ dixit.Stulte ipator q̄ putas malefi:
cia.mecū ē xp̄s filiꝰ dī.ıp̄e q̄ iperat igni deos
tuos deludit.lapides et eramenta ſurda ab
hoībꝰ ꝯflata.q̄bꝰ tu ſilis es.Nam dñs meꝰ
ihs xp̄s viuꝰ ē ⁊ v̄tutibꝰ vicit.Impator dixit
Quādiu iniurias tuas tollere poſſūꝰ. Tūc
btūs eraſmꝰ dixit.Etiā ⁊ ego miror v̄ecundiā
frōtis tue q̄r nō erubeſcis.Tūc ipator furo:
re repletꝰ. iuſſit miſtris ſuis ollā parare vr:
narū.xx.plūbi picis ſil' cū cera ⁊ reſina ⁊ oleo
ſolui ⁊ repleri ⁊ ſuccēdi.Et fecerūt miſtri ſic̄
p̄ceptū eis fuerat.et feruens fcā ē olla.et flu:
ctuās ſic̄ mare.Et dixit ei ipator.Nūq̄d ⁊ h
ars tua p̄t p̄ualere.Tūc btūs eraſmꝰ dixit im:
peratori.Iſta olla meū ē refrigeriū.Et facto
ſignaculo crucis deſcēdit ĩ eā. Statiq3 vox
dñi ſup aq̄s dēs maieſtatis ĩtonuit. ⁊ effudit
vnā vndā ex olla.⁊ vſtulauit ipatorē. Qui
clamauit ardeo bō dī ora ꝑ me.Tūc beatuſ
eraſmꝰ dixit ipatori.Ue tibi lupe rapax.⁊ ge
hēne ignis quē tibi parauit dēs ſil' cū pr̄e tuo
dyabolo ⁊ miſtris eiꝰ.Scio q̄ cor tuū obdu
ratū eſt.ſ3 ꝓpt̄ ꝓplm iſtū circūſtantē erit tibi
bene.et q̄euit illi dolor.Multi āt h videteſ
ĩ illa hora crediderūt.Impator āt vidēs ſe de
luſū eē.iuſſit martyrē dī recipi ⁊ ĩ arta cuſto
dia haberi.⁊ ingēti ferro ponderis colligari.
Cūq3 oraſſet.apparuit ei iuuenis ſil'is filio
dei.vocās eū ⁊ dixit illi.Ego ſū michael āge
lus miſſus ad te vt te ducā in cāpaniā ꝓuin
ciā.q̄ vocat̄ formana ad docendū populū.
Apprehendēs eū ⁊ eiecit eū de ciuitate ſirmi
tana.veniēſq3 nauiculā a dño paratam inue:
nit.et trāſmigrauit ĩ ꝓuinciā cāpaniā.Alia
v̄o die turbatꝰ ē ipator q̄ n̄ inueniſſ3 eū dicēſ
q̄r dēs eiꝰ eripuit eū.Seruꝰ āt dei ⁊ martyr
dñi venit ⁊ ſedit ĩ ciuitate formana.⁊.vij.an
nis docens ꝓplm viā v̄itatis. Angelꝰ āt dñi
panem q̄tidie ei miſtrabat.Poſtea orabat
ad dñm.vt in ciuitate ſua etnalit̄ q̄eſceret. et
facta ē ad eū vox de celo dicēs.Eraſme veni
et req̄eſce ĩ ciuitate quā parauit dēs frībꝰ tu:
is martyribꝰ ⁊ ꝓphetis ⁊ recipe laborē tuū.
Per te ei honorificatꝰ ſū ĩ celo ⁊ ĩ t̄ra.Tunc
btūs eraſmus ꝓ viduis ⁊ orphanis depreca
bat̄.Dñe vnigenitꝰ dī pr̄is q̄ me feciſti req̄e:
ſcere ĩ loco iſto.ꝯcede vt q̄ ĩ h loco habitati:
onis mee ꝓ ſuis neceſſitatibꝰ p̄ces effuderit
ſic inde trāſeat exauditꝰ.vt tu ſis ei h ⁊ in fu:
turo placatꝰ.Et reſpexit btūs eraſmꝰ ĩ celū.
viditq3 coronā inenarrabilē.⁊ occurſu3 ſibi
de choro apl'oꝝ ⁊ ꝓp̄hāꝝ.⁊ inclinauit caput
ſuū et dixit Dñe ſuſcipe aīā3 ſerui tui.Et cō
pleta orōne ſctūm reddidit ſpūm.⁊ viſa eſt
aīa eiꝰ cādida tanq̄3 nix q̄ñ ab angelis dedu
cebat̄ cū gloria magna.⁊ cū illis celū pene:
trabat.tercio nonas iuniaꝝ.regnāte dño no
ſtro ieſu xp̄o.

CXCVII

¶ De ſancto Kiliano.

Kilianꝰ ſcotorū ge
nere.nobilibus parentibꝰ.diuine

De ſancto kiliano.

tñ grē factꝰ ē nobilitate clariſſimꝰ. Scocia q̄
⁊ hybernia dr̄ īſula ē maris. fecūda q̄dez gle
bis. ſꝫ ſctiſſimis clarioꝛ viris. Ex qbꝰ colūba
no gaudet ytalia. Gallo ditat̄ alemania. ki:
liano theutunica nobilitat̄ francia. Qui vt
dixiꝰ nobili ꝓſapia editꝰ. a pueritia liberali:
bus ſtudijs traditꝰ ſil' cū lrāꝝ īcremētis dili:
gent̄ cepit īdagare viā v̄itatis. Tādē pueni:
ente ſe grā dī. ſpretis humanaꝝ lrāꝝ ſtudijs.
oībuſqꝫ hmōi illecebꝛis. mōaſteriū petijt ab
negauit ſeipm̄. tulitqꝫ crucez ſuā ⁊ ſecutus ē
xp̄m. Igit̄ ī mōaſterio poſitꝰ q̄nte obediētie.
q̄nte frugalitatis. q̄nte fuit vigiliaꝝ ⁊ oꝛōnū
īſtātie. vite p̄ntis terminꝰ declarauit. q̄zuis
et eī martirij palma ꝑ grāz magꝭ q̄ꝫ ꝑ meritū
ꝯſtet. bonis tñ adiplet̄ opibꝰ. Videteſqꝫ ita
qꝫ frēs mōaſterij in v̄tutū ꝑfectōibꝰ bti viri
ꝑſeuerātiā p̄mo eū ꝑ eccīaſticos ḡdus ad of
ficiū p̄ſbyteratꝰ p̄cibꝰ aſcende. deide eiuſdez
mōaſterij regimīs curā ſumere coegert. Il:
le āt ſciēs ꝑfectōꝫ caritatis ſine dilectōne pxi
mi ꝑfecte ꝯſtare non poſſe. paſſꝰ ē ī ꝓprijs ſe
aliq̄ntulū minoꝛari. vt fratꝝ ꝓdeſſe poſſꝫ vti
litati. imitatꝰ aplm̄ cupientē anathema fieri
a xp̄o ꝓ fribꝰ ⁊ cognatis ſm̄ carnē. Veruntñ
cū fama bti viri lōge lateqꝫ crebreſceret. me:
tuēs ip̄e ne fauoꝛ ꝑplaris macule ſibi rugaz
īfigeret. cepit meditari q̄lit̄ notos ⁊ ꝓpinq̄s
relinqueret. peteretqꝫ lōge ſepoſitas terras.
vbi obſcurꝰ fama. ⁊ vilis genere poſſet habe
ri q̄ liberiꝰ diuīs cultibꝰ vacare valeret. De:
liberatōe itaqꝫ recedēdi pacta. collectis fra:
tribꝰ ī qbꝰ idē feruoꝛ ardebat. ad vicinā ſco:
tie bꝛitaniā deueīt deide galliā attigit. Qua
ꝑmeata ī ꝓuīciā germanie deueīt. q ab inco
lis t̄re ipiꝰ oꝛiētal' frācia vocat̄. ibiqꝫ in vrbe
herbipoli ſe moꝛari diſpoſuit. ñ veritꝰ īcredu
le gētis feritatē expiri. eo q̄ intrepidꝰ coronaz
optaret martyrij. ſꝫ tñ a p̄dicatōis v̄bo iteri
abſtinuit donec romano ſe pōtifici p̄ntaret
q̄tenꝰ apud ſedē romanā ⁊ itegrū xp̄iane re
ligionis dogma ⁊ licentiā p̄dicandi accipet
Tūc āt p̄erat romane ecclīe canon pontifex
hūanis diuiniſqꝫ lrīs pollēs. pontificali offi
cio ꝯgruꝰ. ⁊ in rebꝰ eccīaſticis ydoneꝰ Qui
audita fide bti Kiliani caritatis nexibus illi
gata. deo grās retulit eiqꝫ ſeſe caritatis amo:
re iꝑtiuit. exultās ſemīa diuini eloquij ab in
ſulanis ac longe poſitis doctoꝛibus augeri
Erat eī apd̄ egregiū pōtificē ñ modica exul
tatio q̄a cernebat paulatī euacuari fraudez
antiq̄ hoſtis creſcētibꝰ miſtris diuīe opatio
nis. Tūc ex ꝯſenſu totiꝰ vrbis btm̄ viꝝ ī p̄ſu:
latꝰ officiū ꝓmouit. quo ⁊ criſma cōficere. et
eccīas dedicare. ⁊ ſacros oꝛdīes dare irrepꝛe
henſibilit̄ valeret. His itaqꝫ pactis dimiſit eū
vt cepto opi inſiſteret. parato ſibi a dño p̄mio
eterne retributiōis. Btūs itaqꝫ kiliāꝰ vrbez
egreſſꝰ pacto itinere cum colūbano p̄ſbr̄o et
totnāno leuita ad locū ſibi deſtinatū ꝑueīt
Colūbano ī ytaliā relicto. nā romā ꝑgens.
gallū in alemania febre ḡuatū dimiſit. Per
ueniēs igit̄ ad p̄dictā vrbē herbipoli. ñ eum
quē ī eadē ꝓuīcia ducē reliq̄rat īuenit. ſꝫ aliū
noīe goſbertū. Porro venerabil' vir paula
tim cepit pabula diuini v̄bi īcredulis ꝑplīs
miſtrare. tātāqꝫ ei grāz dñs ꝯtulerat. vt ī bre
ui tp̄e gētis loq̄lā ꝑdiſceret. eiſqꝫ ꝓpo ſmōe
ſemīa v̄itatis erogaret. Mirabāt̄ āt oēs nō
ſolū nouitatē doctrine. ſꝫ et exuberātiaz elo
q̄ntie. facundiā qꝫ ſmonis comitabat̄ effica
cia v̄tutis. Impletū ē ī illo qd̄ v̄itas aplīs ꝓ
mittit dicēs. Ego dabo vob os ⁊ ſapientiaz.
Et iteꝝ. Opa q̄ ego facio ⁊ vos facietis. Sꝫ
cū iā ſeīa diuini eloquij ſuccreſcerēt et plebſ
ḡdati minueret̄ ab erroꝛe gētilitatiſ uſqꝫ ad
p̄ncipes ꝑplī ſcti viri fama ꝑuenit. vt ducē q̄ꝫ
ꝓuīcie ñ lateret. Qui eūdē ſctm̄ virū ſibi p̄n:
tari iuſſit. exꝑiri cupiēs q̄ eēt h̄ doctrīa hacte
nus ſibi īcognita. Erat āt ip̄e p̄nceps natu:
rali īgenio p̄ditꝰ ſꝫ gētilitatis erroꝛe fedatꝰ.
Ad quē hīs kiliāꝰ ꝑueniēs ꝯſtant̄ v̄e religi
onis dogma īſinuare cepit. docēs prēm ⁊ fi:
liū ⁊ ſpūmſctm̄ vnū eē deū īcōmutabilē. vi:
ſibiliū ⁊ inuiſibiliū oīm creatoꝛē. Prefatus
v̄o p̄nceps admiratꝰ tantā bti viri cōſtātiā
et ſmonū inſuꝑabilē v̄itatē. q̄ꝛ natali vt dixi
mus pollebat īgenio. veris ſe ſentētijs ſupa:
tū. ad eꝰ diſtulit auditōez. volēs freq̄nti apd̄
ſe tractatu rimari. vtꝝ quē kilianꝰ docebat
an diane cultꝰ p̄ponēdꝰ foret. Diana nanqꝫ
apd̄ illū ſūma veneratiōe habebat̄. Verūtñ
vir egregiꝰ iugi inſtantia laboꝛabat vt deo
redderet aīas q̄s dyabolꝰ ꝑdere conabatur

De ſancto kiliano.

Porro ꝑnoiatꝰ dux cernēs ꝯſtātiā ꝑdicatō
nis bti kiliani. ſecreto veīt ad eū. cupiēs do-
ctrinis ſuis īſtrui. q̃tenꝰ agnito tramite vita
tis. abigere valeret anfractꝰ erroris. Sed a
btiſſimo viro catholice fidei documētis dili
gēter īſtructꝰ. ꝓxīo die dn̄ice reſurrectōis cū
multis alijs dato noīe aq̄ lotꝰ baptiſmatis.
abſolutōz ꝑſtini ꝓmeruit erroris. Sicq̃ʒ fa
ctū ē vt pene tota ꝓuīcia oriental' frācie. reli
cto demonū cultu. diuīe religiōi opāʒ daret
Predictꝰ dux goſbertꝰ monitu aſſiduo btī
kiliani ad meliora d̄ die ī diē ꝑficiebat. Erat
āt illi ꝯiūx ſcḋm gētilitatis ritū. q̄ q̄ndam fris
ipiꝰ ꝯiugio fuerat copulata nomīe geilana.
Sʒ vir dī idcirco ī initio fidei tale noluit cō
iugiū ꝓhibere. ne ī penitudinē credulitatis
q̄uitate ī oībꝰ ꝑlibatꝰ ꝑnceps duceret. et h̄ ē
q̄d apl's nōdū ī fide ꝑfectis dicit. Tāq̄ʒ puul'
ī xp̄o lac vobꝭ potū dedi. n̄ eſcam. ꝑfectoꝝ eni
ſolidꝰ ē cibꝰ. idō q̄d nouerat ꝗuiꝰ diſtulit. in
futuꝝ. ſimulq̃ʒ diuīo reuelante ſpū ſciens in
hac re ſibi ⁊ ſocijs cauſā cōſtare martyrij. vt
multis interea ꝓdeſſet. interim obmiſit tale
dānare ꝯiugiū. licet cuperet diſſolui et eē cū
xp̄o. imitatꝰ apl'm q̄ ī ſporta a fribꝰ ꝑ muruʒ
dimiſſus ē. nō vt mortē timeret. ſʒ vt multis
an̄ mortē ꝓdeſſet. Verūtn̄ cū q̄dā die beatꝰ
ꝑſul ducē familiarit' alloq̄ret. dixiſſe iter cete
ra fert'. Fili mi quē ꝑ euāgeliū genui gaudeo
valde ī ꝑfectu fidei tue. ſʒ multuʒ me mouet
ꝙ illicitis nuptijs detineris. ⁊ vereor nimis
ꝙ a recto itinere tali ꝯiugio retarderis. Legit'
ei btō iacobo dicēte. q2 q̄ totā legē ſuauerit.
offēdat āt ī vno factꝰ ē oīm reꝰ. Preterea in
baptiſmate īnouat' hō. ⁊ n̄ ex ꝑte ſʒ totꝰ. vt āt
totꝰ īnouari poſſit. nihil ꝑſtini retinere dʒ er
roris. Audiēs āt h̄ ꝑnceps ꝑmo heſit ſtupo
re. deīde alta ſuſpiria trahēs. valde ei dilige
bat eā quā hēbat vxorē. tale deīde fert' dediſ-
ſe r̄nſum. Audiui paẗ te docēte. q2 dn̄s ih̄us
ꝑcepit nihil ſuo amori ꝑferēdū. n̄ p̄rēʒ. n̄ ma-
trē. n̄ filios. non vxorē. et idcirco q̄ʒuis vnice
diligā iūctā mihi vxorē. ꝑpono tn̄ diuinum
amorē. Sʒ nc̄ n̄ adeſt mihi ociū inq̄rēdi q̄li-
ter eā dimittā. q2 ꝯ̄ hoſtes nr̄e rei publice fe-
ſtino. Cū āt reuerſus fuero īuēta oportuni-
tate dimittēdi ſeꝑabor ab illa. Hoc vō cū ad

aures geilane ꝑueniſſet. q̊s ei fallere poſſet
amanteʒ ꝗui incāduit ira ceu raptis catulis
leena. Diuq̃ʒ ſecū bacchata ex eo cepit q̄rere
q̊uō ſcōs viros extigueret. Nulla eni beſtia
ī h̄ mūdo ſilis ē mulieris male. ſic h̄ mulier
nephāda. callida meditatōe ꝑq̊rebat. q̄liter
ſine ꝑpl'ari ſtrepitu ⁊ vulgi cogtōe ſcōs viros
ꝑderet. armabat' nāq̃ʒ īpatiētia ire ⁊ libidis
furore. Et q2 dyabolꝰ iniq̄ cupiētibꝰ fomēta
malicie ſubmiſtrat. inuēti ſūt duo miniſtri
crudelitatis q̄ ꝓmitterēt ſe ſatiſfacturos gei
lane deſiderijs. datis ſibi muneribꝰ miſerri-
me executōis. Solebat itaq̃ʒ btūs kilianꝰ
poſt paruā dormitōz neceſſitatis ad ſtudiū
vigilare ꝓuecteq̃ʒ orōnis. Quadā vō nocte
cū leues ſomnos caꝑet. ita vt nec dormiret ī
tegre nec vigilaret aperte. aꝑparuit ei vir ha
bitu formaq̃ʒ pulcerriꝰ dicēs. Kiliane ami-
ce ſurge. nolo te diutiꝰ laborare. vno dūtaxat
certamine tāgeris. ⁊ ſic ſp̄ mecū eris. His di
ctis abſceſſit. Euigilās āt egregiꝰ vir intelli-
gens diuinā ſibi adeſſe viſitatōez. ꝯuocatis
fribꝰ ait. Fratres vigilate. cito aderit dn̄s et
pulſabit ianuā. cauendū ergo ē ne nos ſom-
no torpētes inueniat. Addamꝰ oleū lāpadi
bus dū tp̄s ē. ne ſi forte defecerit tūc incipia
mus querere q̄n nō poterimꝰ īuenire. Illis
itaq̃ʒ media nocte orōi vacātibꝰ. carnifices
ſtrictis gladijs locū ī q̊ orabāt penetrarunt
Qd̄ cū ſacerdos dei īttuitꝰ eēt ait. Amici ad
q̄d veniſtis. implebitis ꝑceptū. ꝯſūmabitis
curſū. his dictis interfecti ſūt. ibiq̃ʒ terre mā
dati. ne q̊s ſcire poſſet q̄d de illis factū foret.
Veſtimēta q̊ʒ cū q̊bꝰ diuia officia ꝑagebāt
ſacriq̃ʒ libri ſimul cū eis defoſſa ſūt. ne q̄d in
diciū necis eoꝝ deꝑhendi poſſet. ſʒ clam diſ-
ceſſiſſe putarent'. cauſa ſolite ꝑegrinatonis.
Erat tn̄ q̄daʒ nobil' mulier burgūda noīe. q̄
a ꝑncipio ꝑdicatōis eoꝝ ſctis adheſerat vi-
ris. hn̄s cellulā iuxta oratoriū ſctōꝝ. q̊ facili-
us diuinis laudibꝰ ītereſſe valeret. Hec īten
ta vigilijs q̄ facta fuerāt diligēti ſtudio inue
ſtigauit. Recedentibꝰ q̊ʒ carnificibꝰ. linteo
lo mūdo fuſū ſanḡnē ſctōꝝ collegit. ac t̄re di
ligent' infodit. vigilijs ⁊ orōibꝰ vacās vbi ſā
ctoꝝ corꝑa obruta nouerat. Excolebat loca
veneratiōe qua poterat. licʒ ſilenter ne ſicut

poſtea factū ē geilane iuſſu remoueret. Ea-
dē nāqꝫ ſceleratiſſima mulier ſtratis qꝫ plā-
tis ſtabulū equoꝝ ī loco vbi ſcti martyres hūa
ti erāt fieri iuſſit. ne q̄ indicio ſacra corpa p̄-
derēt. Ferūt tñ ab his q̄ tūc fuere poſteris re
latū. q̄ aīalia ibi ſtabulata ſup ſepulcra mar
tyrū nec ſtercora nec vrinā iacerent. honorē
martyribꝰ exhibentia. vt qđ de capite ꝓph̄a
vaticinatꝰ ē h̄ ī eꝰ mēbris repiret. Cognouit ī
quiēs bos poſſeſſorē ſuū. ⁊c. Iſrael āt nō co-
gnouit me. Taliqꝫ mō vt dictū ē ſcōꝝ corpa
hoībꝰ pene ignota forēt. niſi p̄fata burgūda
ī extremo vite poſita. q̄buſdā fidelibus vbi
poſita eēnt reuelaſſꝫ. Cōtigit āt vt dux pacta
militia reuerteret ad locū vbi ſctōs viros di
miſerat. Quos cū nō iueniſſꝫ. cepit ſtudioſe
ꝑq̄rere. qñ ⁊ q̄ cā receſſerit. q̄ ve abierit. Eiuſ
vō vxor veneno malicie fedata. aliqñ rubo
re ꝑfuſa. aliqñ pallore deꝑſſa. aliqñ ꝯfidētia
roborata. diuerſos anfractꝰ neq̄cie ſue frau-
dibꝰ ꝑtendebat dicēs. Nō ſe eos cuſtodiſſe.
neqꝫ cuſtodes adhibuiſſe. qñ voluerīt veniſ
ſe. qñ ſibi placuit receſſiſſe q̄ ꝑegrinatōis ſue
morē huarēt. Que feminea v̄ba ñ emolliūt.
que a ſtatu rectitudis ñ retrahūt. Credulis
itaqꝫ v̄bis ꝯiugis ꝑnceps aliq̄ntulum cepta
ab inq̄ſitōe q̄euit. Sꝫ qꝛ iuxta dn̄icā vocē ni
hil optū ē. qđ ñ reueletr. ⁊ occultū q̄d nō ſciat
cū ea q̄ facta fuerāt paulatī obliuioni trade-
rēt. vnꝰ eoꝝ q̄ ſctōs viros gladio inuaſerant
ſubito demonio arripit. ⁊ ꝓprijs ſe dētibꝰ la-
nians a p̄nti migūit in eternā penā. Alter
vō ī rabiē v̄ſus gladio ſemetipm̄ apetijt. ef-
fuſiſqꝫ viſceribus ꝑ tormenta p̄ntis tpis ad
etna ꝑuenit. Non multo poſt ⁊ ipa belua
de q̄ loq̄mur demonibuſ arrepta voce mag̃
clamabat. Iuſte torqueor q̄ ſctis viris torto
res adhibui. ⁊ cū magno cruciatu ad crucia
tū dyabolo paratū ꝑuenit.

CXCVIII

De ſancto Heinrico imperatore.

ANno ab incarna-
tione dn̄i milleſimo. i. ab vrbe āt cō
dita milleſimo ſeptingēteſimo qui
q̄geſimoſcđo. Ottone tertio rome defūcto
vacāte regni ſolio. cū d̄ ꝑncipe agerer ſubro
gādo. oīm vota. nutu diuino ad eū inclināt.
q̄ tūc ī regno potiſſimꝰ habebat. Fuit nanqꝫ
eodē tpe q̄dā dux bauaroꝝ nomīe heinricꝰ.
heinrici euſdē gētis ducis filiꝰ. cꝰ tpibꝰ ſcis
wolfgangꝰ ratiſbonenſiū p̄fuit epſ tā hoīta
te qꝫ nobilitate regia ꝯſpicuꝰ. ⁊ vniuerſa mo
rū honeſtate p̄clarꝰ. Hic initiū ſapīe timorē
dn̄i plenīt eſt ſecutꝰ. qꝛ erat oīm lrāꝝ ſtudio
p̄ncipalit̄ imbutꝰ. ⁊ totꝰ ſane fide ⁊ actōne ca
tholicꝰ. Hic ergo ab oībꝰ pari voto ⁊ cōi cō
ſenſu oīm aſciſcit. diuina vtiqꝫ diſponēte cle
mentia. vt ꝑ tpalis regni faſtigia ad culmen
regni celeſtis ꝑtigeret. Cūqꝫ p̄dictꝰ rex hein
ricꝰ necdū ceſaris vl' iperatoris obtineret di
gnitatē. apparuit ei ratiſbone btūs wolfgāgꝰ
epſ tali viſione. Viſū nāqꝫ ē ei q̄ manēs in
eccīa ſcti emmerāmi epi ⁊ martyris. accede
ret orādi grā ad btī wolfgāgi ſepulcrū. in ea
dē baſilica ſitū. Cūqꝫ ibidē dn̄m ⁊ ſāctū wolf
gangū itimis p̄cibꝰ conaret exorare. ſubito
videbat ei ipe ſctūs wolfgangꝰ aſtare. eūqꝫ
hmōi v̄bis appellare. Intuere diligent̄ lrās ī
muro q̄ ē ſecꝰ tumulū ſcptas. Erat āt ſic ſibi
videbat ſcptū ſolūmō pꝰ ſex. Euigilās āt rex
retractatōe diuīna ſecum reuoluit pauciſſi-
ma hꝰ viſionis ſcpta. In p̄mis ergo arbitra
tus q̄ pꝰ ſex dies eēt moriturꝰ. mlta diſpēſat
paupibꝰ. Cūqꝫ dieꝝ ſex numerꝰ p̄teriſſꝫ. ⁊ ni
hil ī ſe rex moleſtie corpalis ſenſiſſꝫ. putauit
p̄dcāꝫ viſionē ad ſex mēſes ꝑtinere. Trāſactiſ
vō ſex mēſibꝰ cū nihil infirmitatis ī ſe pateret
arbitratꝰ ē hūc numerū ad ſex ānos ꝑtinere
ideoqꝫ q̄ ⁊ ſupra cepit timere. Cūqꝫ ſex ānoꝝ
numerꝰ iteger ꝑtrāſiſſet ⁊ ſeptimi anni dies
reuolutꝰ veniſſet. ipo die ꝑ aplicā bn̄dictōeꝫ
ſuſcepit ceſaris dignitatē. Tūc tandē ſentiēs
q̄lis eēt ſua viſio. grās egit deo ſctōqꝫ wolf-
gango epō q̄ ſibi talē reuelare dignatꝰ ē dig-
tatē. Unctus ergo in regē beatiſſimꝰ dei fa-
mulꝰ heinricꝰ. tpalis regni nō ꝯtentꝰ angu-
ſtijs. pro adipiſcenda imortalitatis corona
ſūmi regis. cui ſeruire regñre ē. militare diſpo
ſuit. Summā etiā diligentiā ī amplificādo
cultu religiōiſ adhibuit. eccīas dī ditare poſ
ſeſſionibus ⁊ imēſis ornatibꝰ augere cepit.
Sedes qꝫ epales hildenſheim videlicet. vbi
a puero fuerat enutritus et literis edoctus

Magdeburg et argentinam Miſſnam et merſenburg. q̄ barbarica imanitate adiacē/tiū ſclauoꝝ vaſtate fuerant reſtaurauit. ⁊ tā ipſis q̄ȝ alijs epātibꝰ ꝑ vniuerſū regnū i poſ/ſeſſionibꝰ ⁊ oꝛnamētis inumera dona diſtri/buit. Deniqȝ ꝯſūmatis bꝰ vite laboꝛibꝰ poſt q̄ȝ bone opinionis odoꝛē lōge lateqȝ redo/lere fecerat. locūqȝ ſibi dilectū ⁊ cetera mōa/ſteria ditādo ⁊ oꝛnādo ⁊ excolēdo ad ꝑfectū adduxerat. ad ꝑcipiendā imarceſſibilē coꝛo/nā a dn̄o vocatus eſt ab ergaſtulo carnis. Qui cernēs diē moꝛtis ſibi iminere. vocatis ad ſe ꝑentibꝰ btiſſime impatricis Kunegū/dis. necnō etiā q̄buſdaȝ regni ꝓceribꝰ. manu eā ꝓ ꝓbēdit ⁊ cōmēdauit eā illis hmōi ver/bis memoꝛia digniſſimis. Hāc ecce inq̄t mi/hi a vob imo a xp̄o ꝯſignatā. ipi xp̄o dn̄o no/ſtro ⁊ vob reſigno v̄ginē imaculatā. In eiꝰ v̄o trāſitu tra ploꝛāte celū exultauit. ſic̄ etiaȝ dn̄s ꝑ ſuā miſc̄diaȝ reuelauit. In ipa etēi hoꝛa exitꝰ illiꝰ cuidā ſeruo dei i ſolitudīe cō/moꝛāti dyabolꝰ i hūana ſpecie ferē apparuiſ/ſe. Queȝ vir dei ꝑ ſpūm ꝓtinꝰ agnouit ⁊ ait ad eū. Quo ꝑgis. At ille rn̄dit. Ad exeq̄as impatoꝛis ꝑgo. Cui ille ait. Vade ⁊ comple negociū tuū q̄ntū a dn̄o tibi ꝑmittit̄. Verū/tn̄ cōſūmato officio tuo adiuratꝰ ꝑ deuȝ vi/uū ad me reuertere. vt ꝑ te rei exituȝ poſſim cognoſcere. Poſt modicū v̄o reuerſꝰ coꝛaȝ ſuo dei gemebūdꝰ aſtitit. ⁊ voce querula cū ingenti eiulatu dixit. heu heu deluſi ſumus. inuanū laboꝛauimꝰ. q̄n etiaȝ ab angelis dei ꝯfuſi diſceſſimꝰ. De h require in legēda ſā/cti laurentij martyris.

CXCIX

De ſancta Barbara.

Erat tempoꝛe maximiani impatoꝛis vir q̄dā gētilis in nichomedia nobilitate generis ꝑclarꝰ ac tēpaliū rerū habūdantia ſūmꝰ noīe dioſcoꝛꝰ. cui erat filia ſpecioſiſſima noīe bar/bara. Ipa āt q2 erat coꝛpe pulcerrima. eam pater plurimū diligebat. quapꝑter recluſit eā in turri altiſſima quā eideȝ edificari fece/rat. ne ab aliq̄ hoīe videret̄. Erat āt btā bar/bara ingenioſa. ⁊ a tenera etate vanas cogi/tationes relinquens. cepit diuina cogitare. Cū ei ſemel templū itraret vidēs ſimulacra parentibꝰ ſuis ait. Quid ſibi volūt he ſimili/tudines hoīm. Reſpondēt parētes. Taceas nō hoīm. ſȝ deoꝝ ſūt. ⁊ volūt adoꝛari ꝑ illud q̄d neſcit̄ ⁊ q̄d nō videt̄. Barbara dixit. Fue/rūt q̄ndā hoīes q̄s nūc colimꝰ. Rn̄dent ita. Ex h btā barbara die noctuqȝ replicabat ta/cita dicens. Si hoīes fuerēt dij nr̄i. ergo na/ti ſūt vt hoīes. moꝛtui ſūt vt homies. Si dij eēnt nec nati fuiſſent nec moꝛtui. q2 deitas vt mihi videt̄ nec cepit nec deſinit eē. Homo et hȝ oꝛiginē tre. q2 tra ē materia eiꝰ Si ergo hō de tra ē. ⁊ hō dēs ē. ergo aliq̄d ꝑceſſit eum q̄d eiꝰ oꝛigo ē. ſic aptiꝰ diceremꝰ terrā deuȝ. Sȝ q2 nec tra a ſe ē. nec celū a ſe. nec aera a ſe nec aqua a ſe. ex q̄bꝰ q̄ttuoꝛ elemētis conſtat hō. ſed creature ſūt. neceſſe ē hīs eē creatoꝛeȝ Ecce q̄nta ſapīa in tā iuuenili puella. Tādē tradita ſtudijs liberalibꝰ alta trāſcēdebat. ſȝ deſuit ei noticia veri dei. vanos aūt deos oc/culte ſp̄reuit. Et cū vidit dijs ſcȝ lignis ⁊ lapi/dibꝰ flectere genua ſenſibilia inſenſibilibus mutis. animo valde coꝛrexit. Idcirco venit rumoꝛ laudis nichomediā clamās. ſapien/tiſſimū viroꝝ alexandrie foꝛe. ſcȝ oꝛigenē. cꝰ facūdia totā terrā ꝑfūderet q̄ veris indicijs daret cognoſcere verā deitatē ⁊ ydoloꝝ ꝯfū/deret vanitatē. Hec audiēs btā barbara mlt̄ tū gauiſa ē in domo pectoꝛis ſui. et cepit ſe/dule tractare q̄ genere poſſet eū adire. Erat ei pater eꝰ nobilis ⁊ valde potēs. ergo miſte/riū ſuū ei nō reuelauit. Cū neminē curatoꝛē haberet recurrit ad h ꝯſiliū vt lrās eidem ſa/pientiſſimo oꝛigeni dirigeret ⁊ ſecretū ei pa/tefaceret in h v̄ba. Viro alexandrie nobilita/te animi longe lateqȝ ꝯſperſo oꝛigeni. barba/ra nichomedie tua ancilla. Decus et hono/rem deſiderij mei accepi foꝛe te vere diuini/tatis oſtenſoꝛē. A p̄ma eni ſcintilla ingenij mei cum toto coꝛde cōcupiui. vt ad veri dei noticiā ꝑuenirē. mente ꝯcepi nullā deitateȝ ineſſe lignis et lapidibꝰ. q̄ humana arte cō/poſita ſūt. q̄ nō recipiunt ſenſibilitatē. et nec loqui nec audire poſſunt. vn̄ ſemꝑ pertra/ctaui eē falſos deos. nec hoīes poſſe eē deos quia homo incipit et deſinit eē. deus autem

ante tp̄a fuit. nō ergo vnq̄ȝ deos crede potui
q̊s hoīes mortales cognoui. In m̄l'tis tam
motibus poſita ſꝑ deū nob̄ ignotū ꝑcul du
bio eē putaui. q́ ſolꝰ cūcta fec̄. quē ſꝑ amaui.
huic me ſꝑ deuoui. a q̊ ſū id q̊d ſū. niſi me ſen
tētia fallit. cꝰ ſpū aīataȝ me ſentio. nec deſiſtā
donec ad eū ꝑtingā. Quapꝓpter fame tue tu
multu ꝑculſſa. pat̄ venerabil'. mentē meā hiſ
aptiꝰ voluere cēſui. Illū deū ſolūmō veſtiga
re cꝰ cognitōeȝ apd̄ te eē cognoui. Vn̄ ſi ita
ē vt fama refert ſupplices offero p̄ces q̄tenuſ
diſcutē digneris noctē ignorātie chaos ꝯfu
ſionis ab ancilla tua. ⁊ inducere ſolē iuſticie.
lumēqȝ diſcretōis. Appeto eni verū deū ſcire
q́ fecit viſibilia ⁊ īuiſibilia. ⁊ vtꝝ vere vnꝰ ſit
vt ipa iā nc̄ dudū mecū argumētata ſum. ⁊c̄
Hāc ep̄laȝ direxit alexandriā ad origeneȝ p̄
ſbyterꝝ q̄ ē ī ꝑtibꝰ affrice. caput regiōis illius
lōge diſtans a nichomedia. Ne āt ꝓuaret le
gatōe quā legauerat. ad deū quē nouerat ī
cubiculo cordis ſui lacrimas fudit dicens.
Dn̄e firma pedem eꝰ quē ad famulū tuum
miſi. ne aut me aut illum mors preueniat.
vſqȝ re legatio veniat. His et alijs poſtulati
onibus quibus deuote poterat nuncius
alexandriā īgredit̄. origenē reꝑperit ī palatio
mā mee matris alexandrie ceſaris. vbi occu
pat̄ in docēdo xp̄ianā religionē. Qui leticia
magna lr̄as barbare accepit. laudās deuȝ q́
hmōi ſemē ſuſcitabat ⁊ talia opat̄. Et ſtatim
origenes doctor p̄ſtātiſſimꝰ accelerat et edi
dit deſideriū barbare ī hūc modū. Origeneſ
veri dei indignꝰ ſacerdos. ⁊ vt poſſibile eſt
oſtēſor eiꝰ adhuc et alexandrie nūc degens.
Barbare barbarice gētis adoptōeȝ filiorꝝ dei
et ihū xp̄i verā ſaluteȝ. Sic̄ ſcp̄ſeras ſcire te
velle verū deū q̊s ſit. Scire debes ꝙ vnꝰ eſt
verꝰ d̄s in ſubſtātia. ⁊ trinꝰ in ꝑſonis. ſ. pater
et filiꝰ ⁊ ſpūſſanctꝰ. q́cūqȝ h̄ oīa credit oīno
hȝ q̊ ad deū ꝑtinḡe poſſit. Tu āt hec ītellige ⁊
ītellecta crede. et ſi q́d defuerit ad plenitudi
nē deſiderij in legato req́re q́ te legē ſanctaȝ
erudiet. et libros q̊s ſecum defert tibi leget.
Non et dubites te ꝓ noīe xp̄i multis tormē
tis tradi. Ipe ei dic̄ voce euāgelica. Qui ꝑdi
derit aīaȝ ſuā in h̄ mūdo ꝓpt̄ me. in vitā eter
nā cuſtodiet eā. Origenes miſit vnū ex plu

ribꝰ cū nūcio barbare ad barbarā q́ modū
magno deſiderio eiꝰ daret. Preceſſit nūcius
barbare et nūciauit nūciū virū dei adeſſe. fe
cit ⁊ ꝑmiſit eū foris ſtare vtrū ꝯueniēs eſſet
eū intrare. Tūc illa hoīeȝ aduocari fec̄. Qui
ingreſſus offerēs ſalutatōem in xp̄o. Illa aſ
ſurgēſ inclinat̄. et tā dei nomē q̄ȝ hoīeȝ vene
rat̄. Pater eiꝰ grā viſitatōis ad eā venit. vi
dēs virū ignotū tremēs inq̄t. q̊s h̄ et cur h̄.
Rn̄dit. Alexandrinꝰ medendi arte ꝑitus. q́
ſpondet magiſtrum ſe habere alexādrie. q́ ꝯ̄
plus medicorꝝ et aīas curat. Pater audienſ
receſſit. ⁊ ꝯceſſit fieri cū ea colloq́a. Tūc valē
tinuſ ſacerdos ⁊ barbara ꝯferūt īter ſe ſua mi
ſteria. Ibi tūc ꝑlecta ep̄l'a et bn̄ docta quod
defuit ep̄l'e ad plenitudinē deſiderij a legato
queſiuit et ad libitū inuenit. Cognito autē
q̄uō pat̄ ⁊ filiꝰ ⁊ ſpūſſanctꝰ ſit ſolꝰ d̄s. ⁊ q̄uō
filiꝰ miſſus ſit a pr̄e. et ꝑ ſuſceptā humanita
tē hoīeȝ ꝑditū reuocaſſet. captiuū redemiſſȝ
⁊ ꝑ ſacrū lauacruȝ eiꝰ pctā lauiſſet. accelera
uit ad baptiſmi grāȝ. et ab eodē p̄ſbro valen
tio quē origenes ad eā miſerat baptizata eſt
in turri. in q̄ eā pater poſuerat. Ampliꝰ q̄ dī
erāt queſiuit et q̄ ſurſū ſūt cupiēs. libros q̊s
ei origenes miſerat freq̄nter legit. ⁊ vald̄ cre
uit ī ſciētia diuinorꝝ etiā ſine magiſtro et in
ſapiētia diuīa. Legit̄ et de ea ꝙ q̄r pulcra fuit
q́dam de optimatibꝰ t̄re illiꝰ. patri eꝰ locuti
ſūt vt virū ſibi acciperet. Ipe v̊o accedēs ad eā
in turrim ꝑſuadebat eā dicēs. Filia mea qui
dā de potentibꝰ cōmemorati ſūt mihi de te.
vt acciperēt te in ꝯiugio. q́d ergo vis de hoc
Ipa v̊o intuita pr̄ē cū ira dixit. Ne cogas
me h̄ agere pater. At ipe receſſit ab ea. Deſcē
denſqȝ inſtituit multitudinē artificū q́ face
rēt lauacrū. ꝯſtituit q̄uō fieri debuit. tribuēſ
ſingulis mercedē ī integrū. ꝓfectuſqȝ ē in re
gionē longinquā. Deſcēdenſqȝ famula dei
de turri videre opus q̊d factū ē. vidit cōtra
ſeptentrionē duas ſolūmō feneſtras. Dixit
artificibꝰ. q̄re duas feneſtras īſtituiſtis. Di
cūt ei pater tuꝰ diſpoſuit. Quibꝰ illa. Facite
et mihi aliā feneſtrā. Qui dixert̄. Timemuſ
dn̄a ne īdignet̄ pater tuꝰ ꝯ̄ nos. Dicit eis fa
mula dei. Facite mihi feneſtraȝ. ego de hac
q̄ſcere faciā pr̄eȝ meū. Ipi v̊o fecert̄ aliaȝ fe

neſtrā. Perābulās vͦo barbara ī natatorio ꝯtra orientē. inſtituit in marmorib⁹ eius digito p̄cioſam crucē. Depoſt aſcendēs ī turrim vidit ſimulacra q̄ colebat pater e⁹. ſuſcipiēs ſpūm ſanctū inſpuit in faciē eoꝝ ⁊ dixit. Similes veſtri fiāt q̄ faciūt vos. ⁊ oēs q̄ cōfidūt ī vobis. Finitoq3 ope reuerſus eſt pater e⁹ de pegrinatōe ⁊ ꝯtēplat⁹ tres feneſtras dixit artificib⁹. Quare tres feneſtras inſtituiſtis. Dicūt ei. Filia tua ſic nobis precepit. Ipe vͦo ait filie. Tu imperaſti tres feneſtras fieri. At illa. Etiam. Etenī bene feci. Nā treſ feneſtre illumināt totū hoīem. Et aſſumēs eā pater e⁹ deſcendēs in natatorio et dixit ei. Quō abūdāti⁹ illumināt tres feneſtre duabus. Illa rn̄dit. Tres ſūt mundū illuminantes ⁊ ſtellarū curſū regulātes. pater ſcꝫ filius et ſpūſſanct⁹. et hi tres vnum ſūt in eſſentia. Tunc furore replet⁹ pater tulit ſpatam ſuā vt eā occideret. Ipa āt orabat ad dn̄m ⁊ abſciſſa ē petra ⁊ ſuſcepit eā intus. et eiecit eam ſup montē in q̄ duo paſtores erāt paſcētes oues ſuas. Et illi ꝯſiderauerūt q̄ btā barbara a facie pr̄is extra petrā fugeret. Pater āt e⁹ queritando diſcurrēs veīt ad p̄dictos paſtores. inquirēdo vtrū vidiſſent barbaram filiā ſuā. Unus āt eoꝝ ꝯſiderans irā pr̄is iurauit ſe neſcire eā. Alter vͦo digito eā pdidit. Beata āt barbara pditori ſuo maledixit. et ſubito ipe verſus eſt in ſtatuā marmoreā et oues ei⁹ in locuſtas mutate ſūt. Ħ apocrifū eſt. At pater eā reperiēs flagellauit ⁊ coma traxit. eā cathenis ⁊ claue recluſit. vt n̄ aperiret ei quiſq3. cōſtituitq3 cuſtodes vſq3 dum abiens nūciaret p̄ſidi marticiano. Audiens ergo p̄ſes iuſſit eā pn̄tari. Preſes āt videns mirā pulcritudinē ei⁹ dixit ei. Qͦd vis. parce tibijpi ⁊ ſacrifica dijs. aut acerrimis tormētis traderis. Cui illa. Ego habeo ſacrificare deo meo ihu xpo q̄ fecit celū et terrā et mare et oīa q̄ in eis ſūt. De demonib⁹ tuis dicit pheta. pſal'. cxiij. Os habent ⁊ nō loquentur oculos habēt ⁊ nō videbūt. ⁊c. Similes illis fiāt q̄ faciūt ea ⁊ oēs q̄ ꝯfidūt in eis. Tūc preſes furore replet⁹. iuſſit eā expoliare. ⁊ carneſ ei⁹ neruis thaurinis ſine miſc̄dia diſcerpere ita vt oē corpus ei⁹ inquinaret̄ ſangne. ⁊ iuſſit eā carceri recludi quaten⁹ tractaret quo pena eā ꝯſumeret. Media nocte circūfulſit eā lux de celo in q̄ apparuit ei xp̄s dicēs. Cōfortare filia. quoniā copioſū fit gaudiū in celo ⁊ in terra ſup paſſione tua. Non ergo me tuas minas tiranni. ego eī ſū tecū vt eruam te ab oīb⁹ plagis q̄ inferunt̄ tibi. Et ſtatī oēs plage nuſq3 apparuert̄. Gaudebat āt ⁊ exultabat btā barbara ſup exhortatōe dn̄i. Mane facto iuſſit p̄ſes afferri eā. Et intuēs quia illata ei tormēta nuſq3 comparuert̄. dicit ei. Ecce quō repropiciati ſūt tui dij tibi et diligūt te. q2 plagas tuas ſanauert̄. Rn̄dit barbara. Similes ſūt tibi dij tui ſurdi ceci ⁊ muti. Et quō plagas meas curare poteri . qui ſibijp̄is remediū ꝯferre nō poſſūt. Me aūt q̄ curauit ē xp̄s fili⁹ dei viui. quē tu nō videſ q2 induratū ē cor tuū a dyabolo. Tūc p̄ſes vt leo fremēs iuſſit carpere latera ei⁹ ⁊ lāpades ardētes applicari ei. et malleo caput ei⁹ cedi. Ipa āt intuita in celum dixit. Tu noſtri cordis cognitor dn̄e. q2 amoris tui occaſione patior. me ergo ne derelinquas. Pro te vͦo has plagas fortiter ſuſtinui. Tunc iuſſit impi⁹ preſes gladio abſcidi mamillas eius. Que aſpiciens in celū ait. Ne pijcias me a facie tua dn̄e. et ſpūm ſanctū tuū ne auferas a me. Cū āt hanc plagam fortiter ſuſtineret. iuſſit eā nudā circuire regionē illā. et plagis inferentib⁹ flagellari. At martyr xp̄i videns in celū ait. Dn̄e de⁹ q̄ operis celū nubibus. adiutor ⁊ ptector me⁹ eſto. et tege nudatum corp⁹ meū. ne videat̄ ab oculis impioꝝ virorū. Hec dicēs. deſcēdit angel⁹ dn̄i. operiens eā ſtola candida. Hoc cū videret impius p̄ſes. pcepit eā gladio trucidari. Tunc furore repletus pater ei⁹. ſuſcepit eā a p̄ſide. et perduxit eā in montē. At vͦo ipa gaudens ſup Ħ feſtinabat. vt pfectū vite eīne brauiū acciperet. Et adducta in montē orabat ad dn̄m dicens. Dn̄e ihu xp̄e cui oīa obediūt. preſta mihi hāc petitōem. vt ſi quis memor fuerit noīs tui et famule tue faciēs memoriā paſſionis mee. Dn̄e ne memineris pctōꝝ eius in die iudicij ſꝫ ppici⁹ eſto ei. tu enī ſcis q2 caro ſum⁹. Et facta ē vox de celo ad eā dicēs. Veni pulcerrima mea. reqeſce ī cubilib⁹ patris

mei q̄ eſt in celis q̄d poſtulaſti donatū ē tibi Quo facto martyr xp̄i ad locū ſupradictū venit. et ibi martyriū ſuū finiuit. a p̄p̄o eniz p̄re decollata ē. Patre ei⁹ de mōte deſcēdente. ignis de celo deſcendit ꝛ cōbuſſit eū. ita vt nec puluis e⁹ īueniret̄. Finita ē āt ſcā martyr xp̄i barbara cū ſctā iuliana q̄rto die menſis decēbris. imp̄āte maximiano. ꝛ p̄ſidēte marciano. ¶ Fuit vir nobilis comes ſaxonie q̄ inimicū ſuū captiuauit. quē ſtatī in turrim recludi fecit. et familie ſue ſub pena magna mādauit. ne ſibi aliq̄s cibū l' potū miſtrarz vt ſic eo citi⁹ moreret̄ fame. Cūq3 p aliquot tp̄s ſine cibo ꝛ potu māſiſſet. cuſtodē turris voce lugubri ꝛ lamentabiliter rogauit. vt ei modicū daret de pane ob reuerentiā glioſe v̄ginis barbare ne ſic fame moreret̄. Cuſtos nec clamorē nec p̄ces aduertebat. ꝛ ſic p aliq̄d tp̄s iacebat. ꝛ nemini r̄nſum dabat. Cuſtos v̄o eſtimabat illū iam mortuū. Rogauit ergo dn̄m vt illuz extrahi p̄mitteret p̄uſq3 corp⁹ mortuū exalaret fetorē. Iniecerūt igit̄ funē in collū detenti. et ad ſūmitatē deducentes ſic eū de alto p̄iecerūt. Qui cū ad terrā p̄ueniſſz. ſtatum ſe erexit. ꝛ oēs q̄ aderāt h̄ videntes in fugā ꝯuerſi ſūt. Quos ille dulciter monuit. ac p̄pter deū rogauit. ne fugerēt. ſz vt p̄pi⁹ accederēt. Et cū acceſſiſſent ad eū. interrogauert̄ eū q̄uō h̄ fieret. aut q̄uō viuere poſſet. Quib⁹ ille r̄ndit. Btā v̄go barbara me in oīb⁹ anguſtijs meis cuſtodiuit. et in ieciōne turris ſuis ſanctiſſimiſ manib⁹ me ſuſtentauit. et mori nō poſſum niſi ꝯfeſſus ꝛ ſacra cōione munit⁹. et inunct⁹. Interrogatus vn̄ hāc grāz haberet dixit. Ieiunijs ꝛ orationib⁹ oī die. oī anno honoraui eā. et hanc grām mihi apud deū obtinuit. vt mori non poſſum abſq3 ſacramentis. Quib⁹ p̄ceptis ſtatī ſp̄ūm exalabat. ¶ Aliud exēplū legi⁹ Tempe ſereniſſimi adolfi regis romanorū. accidit vt q̄dam comes ex mādato regis in p̄tib⁹ oriētalib⁹ p̄ſideret. Habēte v̄o tempe famul⁹ q̄dā de p̄ſapia militari. q̄ v̄ginē violauerat incuſat̄. Qui capt⁹. vinculis incluſus q̄uſq3 cogitaret d̄ ꝯſilio nobiliū. ac ciuitatis q̄ ꝯ eū eēt ſn̄ia facienda. Et tp̄e ſtatuto oēs ꝯuenert̄. ꝛ iuuenis adduct⁹ ē. q̄ intime rogauit vt ꝯfiteret̄. Uocat̄ ꝯfeſſor. Audiēs eū. innocentē ip̄m inuenit. Un̄ ꝯfeſſor eū induxit vt btē barbare p̄petuū ſeruitiū voueret. nec ad domū veniret ꝛ rediret. niſi p̄us locū antiquū culmē in pruſſia viſitaret. Qd̄ et iuuenis fecit. Interea mulier clamās iudiciū implorat. Iuuenis ille ad iudiciū ducit̄. Iudex querit de ſn̄ia. Iuuenis iam de vita ſua deſperās. q̄dam ignot⁹ acceſſit quē nemo nouit. exhortās iuuenē vt iudicez rogaret ip̄m ſuū v̄bū loq̄. Qd̄ factū ē. Tūc tota vniuerſitas cucurrit. q̄ ꝛ qualiter ille deſpectus vellz fari. Et rōnabilit̄ oñdens p̄latā ſn̄iaz ꝯ iuuenē eē nullā. ꝛ ꝯſtāter p̄bās. q̄ oēs tā nobileſ q̄3 ciues ꝛ omēs q̄ aderāt illud verū eē dicebāt. ꝛ ſic ſn̄iaz reuocauert. q̄r vltra hūanum ſenſū p̄tulit q̄ null⁹ ꝯdicere potuit. Et cū predict⁹ iuuenis añ tribunal exiſtebat. p̄ nimio gaudio proſternere ſe volēs caſu accidit vt collū iudicis amplecteret̄. Qd̄ videntes ſerui iudicis. hoſtilit̄ irruert̄ i eū. Hoc pat̄ et amici vidētes deſperati flētes et lamētantes. q̄ſi mortuū eum reliquert̄. Qd̄ itelligēs ꝯfeſſor ſu⁹ ꝓuidenter amicis ſuis ait. Nequaq3 ſic d̄ bñficijs btē barbare diffidētis. q̄a veraciter ſcio q̄ ſan⁹ ē. ꝛ nullā patīt corporis moleſtiam Accedētes pater ꝛ amici ei⁹ cum feſtinatōe nullū veſtigiū vulneris inuenert̄ in eo. Gratulabant̄ illi et meritis ꝛ bñficijs btē barbare ei p̄ſtitis. et magnifice eam laudauerūt. ꝛ ſic iuuenis tandez in ſeruitio beate barbare vitā ſuā finiuit.

CC

¶ De ſancta Brigida.

Sancta brigida uirgo religioſa vidēs ſibi inſtare tēp⁹ deſponſatōnis. dn̄m rogauit vt aliquā deformitatē ſibi īmitteret. vt ſaltē h̄ mō p̄cerū inſtantiā vitaret. Tūc vn⁹ ocul⁹ eius crepuit. ꝛ liquefact⁹ ē i capite ſuo. Accepto ergo ſacro velamie brigida cū alijſ v̄ginib⁹ ſacris velatis ꝛ deo deuotis in oppido medi extitit. vbi dn̄s ei⁹ orōne plurima dignatus eſt facere miracula. ¶ Hoſpitē q̄ndaz marcū noīe ſanauit. ¶ Decē ꝛ octo eccleſijs de vno modio ceruiſiā a cena dn̄i vſq3 in finez

paſce ſufficienter miſtrauit. Leproſo cuidaꝫ
petẽti lac.cũ nõ haberet aquã frigidã porre=
xit.ſꝫ ĩ lac aqua ꝯuerſa ẽ.eoqꝫ hauſto puella
qdã ſanata ẽ.Deinde leproſũ curauit.duoſ
cecos illuminauit. ¶Cõtigit vt cã cogente
iter faciẽs in vadũ fluuij laberet̃ ⁊ fracto ca
pite ſanguis emanauit.q̃ mulieres due mu
te linite vocẽ receperũt.Poſt h̃ vas p̃cioſũ
regis a manu ruſtici lapſuꝫ diſſiluit ⁊ ne ru
ſticus damnaret̃ a brigida ĩtegruꝫ reſtitutũ
eſt. ¶Cunqꝫ mulier q̃dã leproſo poma ne
garet.Brigide p̃cibꝰ pomeriũ fũditꝰ exaruit
⁊ poma nouiter intus relicta penitꝰ euanu
erũt.Hinc iter faciẽs ĩ curru.vidit pauperes
q̃ndaꝫ cũ familia ſua multo ſudore ligna fe
rentẽ.⁊ miſerta dedit illi eq̊s ſuos. ¶Et illa
cũ puellis ſuis iuxta viã cõſedit ⁊ ait. fodite
ſub ceſpite ꝓpinq̊.vt aqua ꝓrũpat ꝑpt̃ ꝑegri
nãtes.mox ceſpite eiecto fõs ꝓſiliẽs emana
uit.Hoc facto dux inde trãſiẽs brigide duoſ
equos dedit. ¶Appropinq̃nte die paſce di
xit brigida puellis ſuis. q̃ lauabit infirmas
nr̃as ſorores.Cũqꝫ ille vtpote iuuẽcule oẽs
recuſarẽt.brigida ĩtrauit maĩbꝰ illas lauanſ
⁊ ab ĩfirmitate ſanauit.q̃r vna erat paralitica
alia demoniaca.alia leproſa. ¶In domo q̃
dã aliena ſctã brigida manẽte.caſu ꝯtigit vt
oẽs exirẽt.⁊ venert̃ q̃dã petẽtes panẽ.⁊ brigi
da circũſpiciẽſ dixit puero ꝓpe cubãti paraliti
co ⁊ muto q̊d tñ ipa ignorabat.puer ſcis vbi
ſit clauis.⁊ ille rñdit.ſcio.dixit ei brigida. ſur
ge ⁊ miſtra ill'.⁊ factũ ẽ ita ¶In domo vna
xij.ĩfirmos curauit ¶In ꝯcilio magno mu
lier q̃daꝫ vni ep̃o crimẽ ſui ꝑtus ĩpoſuit.cui
cũ btã brigida os ſigno crucis ſignaſſet illa
ĩtumuit a vertice capitis vſqꝫ ad plantã pe
dis.nec tñ v̾itatẽ ꝯfeſſa ẽ.Dixit.dic infãtule
q̇s ẽ pater tuꝰ.Et ille rñdit.Ep̃s pater meuſ
nõ ẽ.ſꝫ q̇dã ĩ extrema ꝑte ꝯcilij vltimꝰ et tur
pis et vilis. ¶In diebꝰ illis veĩt ad ſctãꝫ bri
gidaꝫ q̃dã v̾go q̃rens elemoſinã ab illa.Cui
brigida dixit.Accipe vaccã meam ⁊ abduc.
Cui illa rñdit.Vacca mihi nihil ꝓdeſt.veni
ent ergo latrones ⁊ auferẽt eã mihi.Brigida
dixit.Accipe cingulũ meũ et eo aq̃ intincto
ſpargẽs ⁊ ſanabis ĩfirmos.Quo arrepto le
ta abijt ⁊ ab ĩfirmiſ ſanatis lucram'ta ꝯtrit ⁊
paupꝑibꝰ xp̃i diſtribuit ¶In t̃pe famis brigi
da ꝑrexit ad ep̃m ibor̃ vt ab eo peteret ſugeſ
Ille t̃pe q̃dragesime cũ aliũ ñ haberet.paneꝫ
durũ cũ lardo ꝓpoſuit.⁊ illa cũ ep̃o comedit
Due ãt illiꝰ puelle nolẽtes carnẽ comedere
abſcõdert̃.ſꝫ ille verſe ſũt in duos ſerpentes.
vñ grauit̃ a brigida corã ep̃o increpate ſunt
Tũc eis penitẽtibꝰ ill'orãtibꝰ ſerpẽtes muta
ti ſũt in paneꝫ.Poſt m'lta talia admiranda
brigida migrauit ad dñm.

CCI

¶De ſancto Gangolfo.

Gangolfꝰ ex nobili
genere burgũdie oriundꝰ fuit.Qui
q̃dã vice ĩ cãpania ad fõtẽ veniens
et de aq̃ bibẽs.venit dñs loci vbi fõs emana
uit.et ei fontẽ venalẽ exhibuit.Scũs v̾o me
mor illiꝰ v̾bi dñici.Si dixeritis huic monti
tolle te.⁊c̃.emit fontẽ centũ ſolidis. Cũ aũt h̃
vxori domũ veniẽs narraret.et ab ea deriſꝰ
baculũ quẽ maũ tenebat ſolo infixit.q̊ retra
cto ſtatĩ fons erupit.ſic ille quẽ emerat.⁊ in
loco vbi ĩ cãpania fuerat nunq̃ꝫ plꝰ emana
uit. ¶Vxor aũt eiꝰ a q̊dã clerico nephario
polluit̃.ita q̊d ꝯ h̃ eam ſupbis ĩterpellaret.⁊
ipa inſtant̃ negaret.Immitte inq̃t manũ in
fonteꝫ vt d̾s q̇ cũcta videt v̾itatẽ oñdat.Illa
ĩperterrita ĩmiſit.ſtatim carneſ vſqꝫ ad oſſa
depẽdebãt.Tũc ille.morte q̊dẽ dignẽs.ſed et
q̇ cũcta iudicat reſeruo te.Clericꝰ v̾o mulie
ri adherẽs q̃dã nocte ceruicẽ gãgolfi abſcin
dere volẽs.ipm in coxa vulnerauit.Qui pꝰ
aliq̊s dies ſũpta cõione ad dñm migrauit.
q̇ miraculis multis claruit.Clericꝰ v̾o vt iu
das mortuꝰ crepuit mediꝰ.Vxor ãt gãgolfi
cũ audiuit q̊ maritꝰ eiꝰ egros ſanaret rñdit.
Sic fac̃ v̾tutes gãgolfus.ſic anus meꝰ.ſtatĩ
a ꝑte illa turpis ſonꝰ ꝓdijt.Taliqꝫ deinceps
ſubiacuit oꝓprobrio.vt oĩ vita ſua eodeꝫ die
ſcꝫ ſexta feria q̊t v̾ba ꝓtulit.tot turpes ſonos
ab illa ꝑte emiſit.

CCII

¶De ſancto Udalrico.

Udalricuſ ex nobi
li alemano rũ genere ortꝰ in mona

ſterio ſancti galli enutrit᷑. vbi dū habitū vellet accipe. ab incluſa ꝓhibet᷑. dicente ſibi ꝙ futur⁹ eēt eps ī auguſta. Qđ pcedēte tpe factū eſt. ¶ Quadā vō die cū ſctō cōrado ꝯſtantienſi epō ad menſā ꝯſedit. a q̄ ꝯſurgens ter miſſā celebrauit. qđ dū cōrado īnotuit dixit. Nemo illi hodie ſaturior ad miſſā acceſſit credēs eū comediſſe. ¶ Per oleum in cena dñi ab eo ꝯſecratum multi ſūt ſanati ⁊ oculi plurimi illuminati. ¶ Quodā tpe ī die ſcti iohis baptiſte graui īfirmitate oppreſſ⁹. duo iuuenes aſtiterūt ei. q̄ꝝ vn⁹ ait. Quare nō ſurgis. debes enī ad ſanctū iohēm miſſā hodie celebrare. Qui ſurgēs bis eodē die celebrauit. Poſt multa miracula anno dñi nōgenteſimo. etatis ſue octogeſimotertio. ordinationis ſue quīquageſimo migrauit ad dñm. Cui⁹ corp⁹ cū ad lauandū fuit denudatum tāta fragrātia ᵭ eo emanauit. vt cūcta pectora aſtātiū repleret᷑. Portat᷑ igit᷑ ad eccīam. ſupueīt wolfgang⁹ ratiſbonenſ epē. ⁊ ipm ī eccīa ſctē affre honorifice ſepeliuit.

CCIII

De ſancta Affra.

Affra filia hilarie cui⁹ ꝓgenitores a cypro venerūt cū eēnt cultui veneris dediti. ipſa cum ancillis ſuis meretricio ſe dedicauerat. Harū ꝓſtibulū narciſſ⁹ eps cū felice dyacono ꝑſecutōem dyocleciani deuitās. ignorās ingreſſus eſt. Et pmo ꝓ turpi amatore ſuſceptus ē. poſtea xpianoꝝ epus cognit⁹ Affra pedib⁹ epi aduoluit᷑. ⁊ ſtatim conuertit᷑. De mane xpiani querūt᷑. ſ; affra ſub lini faſcicul' eos abſcōdit. Tūc affra epm ad hilariā matrē ſuā ducit. q̄ et aduoluta pedib⁹ ei⁹ efficit᷑ xpiana. Tūc clamat demon ſup epm ſe iniuſte a ſuis habitatōib⁹ expelli ⁊ recuſat abſcedere. niſi aliq̄ aīa ſibi in ptātē; detur. Datur ergo ei draco magn⁹ ab epō in faucib⁹ alpiū quē ſtatim demon occidebat. Tūc narciſſ⁹ domū hilarie in eccīa; ꝯſecrauit. ⁊ dioniſiū auunculū affre epum ordinauit ī auguſta. Affra vō cū ſolita exercere negligit. gayo iudici accuſat᷑. Cui dum iudex pagan⁹ diceret deū xpianorū meretrices abhorrere. ⁊ xpm habitare in talib⁹ nō poſſe. Affra reſpōdit. Chriſtu; ꝓ pctōrib⁹ veniſſe. Iubet᷑ in inſula lici fluminis cremari. mater autē; et ancille dum eam ſepeliſſent. ibidem cōprehenſe in igne cremant᷑.

CCIIII

De ſancto Oſualdo.

Oſualdus rex anglorꝫ fili⁹ acbie. ſororis ſancti admūdi regis q̄ ⁊ ꝓ xpo occubuit. fuit vir magnarꝫ elemoſinarꝫ. In die paſce ab aydano lindiſfranenſis diuina audiēs. ⁊ cū liguā ignoraret rex ipſō īterptabat᷑. Et die dū pauperes ꝯfluerent. et iam oīa victualia eēnt diſtributa. diſcū argenteū fecit ꝯfringi. et dari egenis. Cui epūs ꝯgratulans. manū ei⁹ oſculabat᷑ dicēs. nūq̄; inueteraſcat hˢ man⁹. et factū eſt ita. Permanet enī vſq; hodie. Qui etiā die ac nocte vacabat diuinis. et aut ſupinis aut flexis genib⁹ grās agebat. Fratre ſuo camfrido ab impijs pempto. ducem britonū cum multis ſup ſe venientē ipē erecto crucis vexillo et flexis genib⁹ ſupauit. Nono āt regni ſui āno etatis vō xxxviij. rex mericiorꝫ q̄ anteceſſorē ſuū pemerat. ipm in prelio occidit. et caput cū manibus ⁊ brachijs ignominioſe ſtipiti ſuſpēdit. q̄ poſtea multis claruit miraculis. ¶ Scolaſtic⁹ quidā bona dicēs. ⁊ mala faciēs ad extrema ꝑductus. vidit ſe ad inferos duci. īuocat auxiliū oſualdi. et allata ſibi particula pali in quo caput oſualdi cum manibus pependit. et in aqua benedicta poſita et eo potato vitā obtinuit ⁊ ſalutem.

CCV

De ſancta Tecla.

Tecla ſponſa thamiri. ſedēs in feneſtra ſua audiuit paulū q̄ yconiū venerat de virginitate pdicantē. illi adheſit. Tyrus inibi preceſſerat ⁊ paulū ſic deſcpſit. Statura breuis. capite robuſto. ſupcilijs iūctis. naſo aq̄lino grā plen⁹. Tūc mater tecle filiā cū aplo accuſauerat. vñ ambo ad pconſulē trahūtur. matre ꝯtra filiā clamante. q̄ ſponſum ſuū;

contēnit ⁊ huic adheret. Tūc paul⁹ expellit᷑. et tecla igni iniecta illeſa exiuit. ⁊ inueīt paulū p ſe orantē. ⁊ statī ſequit᷑ antiochiā. Ibiqꝫ a quodā ꝯcupiſcit᷑. ſed vidēs ſe ꝯtēni p ſacrilega iudici tradit᷑. Sequenti die tecla inter leones ⁊ leenas ⁊ vrſos ꝓijcit᷑. ſed oēs ſe inuicē interficiūt. et vgo illeſa ꝑmanſit. Tunc in aquā inter feras ꝓijcitur. et dixit. In no. pa. et filij ⁊ ſpūſſancti ſit mihi hec aqua fons baptiſmi et oēs fere ſtatim moriebant᷑. ¶ Iterum in ampitheatro inter feras ꝓijci crudeliores iubet᷑. ſed pie matrone ꝓfluūt ⁊ odorifera quedā aptant vt fere dormiant ⁊ mitti gent᷑. quib⁹ ſtatim ſoporatis᷑. thauri ferociſſimi adducūt᷑. quib⁹ ignita ferramenta ad genitalia ligant᷑. vt magis ſeuiāt. et vgo ligata inter illos ꝓijcit᷑. ſed illeſa ⁊ cōbuſtis vincul᷑ abſoluit᷑. Deinde iteꝝ cū aplo ſuironā ꝑgit tandem a paulo recta benedictōne ſumpta yconiū redijt. ⁊ ſpōſū mortuū reperit. Mater ei⁹ in ſua nequicia ꝑmanſit. ipa vo multarum vginū mater extitit. et orans ad dñm migrauit.

CCVI

¶ De ſancta Kunegunde.

Ex nobiliſſimo parentū magnoꝝ videlicꝫ auguſtoruꝫ ſanguine duo imarceſſibilis glorie flores emicuert. ſcōs videlicꝫ heinric⁹ romani imperij glorioſiſſimuꝫ dec⁹. eiuſqꝫ digniſſima collectalis pie memorie kunegundis impatrix. Eadē vo hītā et deo dilcā kunegūdis terreno impatori corpaliter. nō carnaliter ꝯiūcta. celeſti regi vginitateꝫ ſuā ꝯſecrauit. quā vſqꝫ in finē caſti ꝯiugis ꝯſenſu deo teſte ꝯſeruauit. Quod poſtmodū diuinitatis teſtimoniū ne lumē in tenebris lateret oſtendit. dum eam ad ꝯfūdendū virginitatis hoſtē ⁊ obſtruendū os mendacium ꝯtra virgineꝫ xpi loquentiū. ſup ignitos vomeres incedere. et illeſam procedere dedit. In faſtibus itaqꝫ ꝯſtituta. ꝯtinentie ſue gloriam ſub terreni clamide imperij ſatagebat abſcondere. vt tanto ꝑpenſi⁹ qnto efficaci⁹ poterat ꝑmoueret. que deo inſtigāte illo qꝫ adiuuante ad laudē ipi⁹ cogitabat ꝑficere.

Deniqꝫ poſtmodū nouellā ſecū diſſime plātatōnis ſue ecclīaꝫ quā cū illo ſuo ſtudioſiſſimo cooperatore heinrico in loco bābergēſi venuſtiſſime ſicut hactenus cernit᷑ fabricauit. ſub patrocinio pncipis aploꝝ hti petri ⁊ ſancti georgij martyris. monaſteriū ſub regula beati benedicti ad aquilonarē plagā i honore ſancti michaelis archāgeli extruxit. non minori ſtudio pdioꝝ qꝫ ac diuerſorum donarijs ornamentoꝝ. Terciā demū vſus meridiem ſub ordine canonicoꝝ ſub titulo beati pthomartyris ſtephani paruo quidē ſcemate ſed maiori opera de ſuo matrimonio ecclīaꝫ dedicauit. ad quā dedicandaꝫ benedictū papam quē pfatus deo dignus imperator heinricus ad cōfirmandū bābergēſem pontificatū aduocauerat. venire rogauit. ipa qꝫ illud pſalmigraphi ſecū decātās. Dñe dilexi decorē dom⁹ tue. Diuerſa eidēꝫ eccie iuxta impialem magnificentiā munera contulit. in diuerſis eccie ornamētis. que oīa ipe dñs aplicus. vt ſemp memoria fundatricis ipius illic floreat. ne quando p fraudem aut violentiā vel furto ſubtraherēt᷑ inde. dura banni ſui innodatione ſeptuagitaqꝫ duoꝝ epoꝝ q̄ illic aderant autoritate ipo die cōfirmauit. Itē monaſteriū ad honorē ſcti ſaluatoris noſtri ieſu xpi et ei⁹ victorioſiſſime crucis. in loco qui cōfugia dr̄. magnifice conſtruxit. et ancillaꝝ dei ibideꝫ deo ſm regulā beati benedicti ſeruientiū congregationem decentiſſime declinauit. Porro cooperante ei in oib⁹ impiali maieſtate. idem monaſteriū oī ornatu decorauit. añ pncipale altare yconā de auro et lapidib⁹ pcioſiſſimis ſtatuit. calices aureos et argenteos. cantinos aureos. aureos vrceos. pallas ⁊ caſulas. vela et cortinas. cappas auro ⁊ gemmis pcioſis intextas. et cetera vtenſilia ſiue vaſa ad miſteria tanto ſtudio ⁊ tam ſūptuoſis expenſis eidē eccie ꝯtulit. vt quicūqꝫ ea intuet᷑ regiā munificentiā ⁊ mirā vtriuſqꝫ impatoris videlicet ⁊ impatricis deuotōem i deuꝫ magnopere mirari nō ceſſent. Preter has pncipales ſue opationis ⁊ pmarias eccias. que cōuentualis eccia. que monaſteria. illorum donatiuo nō gloriant᷑ ſe aut in predijs

dilatatas aut decoratas ornamētis. Alias
enī antiquitate collapſas reedificauerūt. q̄ſ
dam etiā deſtructas et ad nihilū redactas
in p̄ſtinū vł etiā in meliorē ſtatū inſtauraue
rūt. Et ſicuti prudētes v̇gines oleū ſue miſe
ricordie ī diuerſos effuderūt. vt merito dice
re poſſint. xp̄i bonꝰ odor ſumus in omī loco
O coniugiū nō voluptate ſꝫ bona volūtate
copulatū. O ſanctū matrimoniū vbi vna fi
des inuiolate caſtitatis. vbi vnꝰ ſpūs miſeri
cordie et veritatis. vbi idem velle in v̇tutibꝰ
idemqꝫ nolle in vicijs. vbi nec p̄mus nec alt̄
diſcerni potuit dum alter q̊d p̄mus voluit.
vbi par animꝰ ī multifarijs operū effectibꝰ
pares in duobꝰ oſtendit affectꝰ. quales has
nuptias dixerim, neſcio. vnū ſcio. qꝛ noſtra
modo neſcit regio tales. dū ꝓpter regnū ce
loꝝ ſe caſtrantes. nec prolem terrene fecūdi
tatis expectātes. celibē a deo generationem
reciperēt. a q̊ꝝ ore laus dī nūq̄ꝫ deficiet. Hec
eſt generatio querentiū dn̄m. q̇ viuentes in
xp̄o mēbra ſua mortificātes ꝓpter xp̄m. ſup
terrā morientiū. mō regnātes cū xp̄o. bona
dn̄i ſui vident in regione viuentiū. ¶ Quo
niā de vita et miraculis pij heinrici chriſtia
niſſimi imꝑatoris ꝛ miſeratōibus varijs q̄s
fecit in domo dn̄i. de ſignis q̊ꝫ ꝛ miraculis q̄
poſt tranſitū ip̄iꝰ ꝑ eū fec̄ deꝰ. ſatis ac digne
ſcp̄ta ſancta recepit eccl̄ia nūc animū pupu
git ac in mentē venit vitā memorādē virgi
nis noſtre breuiter explicare. ꝛ memorie ſcri
pto cōmendare. vt ad exemplū eiꝰ ſe intuen
tes quecūqꝫ v̇gines quecūqꝫ vere vidue ꝑfe
cte vite normā arbitrēt̄ ꝯuerſatōꝫ illiꝰ. Indi
gnū ei nobꝫ ꝛ magis opep̄ciū digne duximꝰ
vt illi officiū ſubtrahamꝰ oris. cuiꝰ ꝓuidētia
q̊tidie alimēta ꝑcipimus corꝑis. Heinrico
itaqꝫ ſuo ſue caſtitatis patientiſſimo ſēꝑ cu
ſtode. vbi eā ſuis v̇ginē vti tranſduxerat. in
xp̄o reſignauit. ad celeſtia q̇ iugit̄ ſuſpirabat
gaudia trāſlato. illa ſe ad deū vt ſꝑ totā ꝯtu
lit ip̄ꝫ ſue caſtitati. neceſſitati ac ſaluti adeſſe
illū ſuis eccleſijs. illū filijs q̊s ei in ip̄o aggre
gauerat p̄n̄tē affore. aduocare. vigilis ora
tionibus inſtare. die practicā cum martha
noctu ꝯtemplatiuā cū maria vitā agere nō
ceſſabat. Quanta vero elemoſinarū largita
te. quanta orōnis inſtantia. pro beati coniu
gis defuncti aīa deſudauerit. in ſubſcripta
pagina quā ip̄a ꝑ ſe. nam lr̄āꝝ et artiū aliaꝝ
diſtinguere auro gēmiſqꝫ ſacras veſtes pa
ratiſſima fuit. cōpoſuit ꝛ ſcp̄ſit q̊cūqꝫ volue
rit agnoſcere poterit. ¶ Kunegūdis diuīa
diſpenſatōne ſolo imperatrix noīe. ſpecialit̄
dilecte ꝯgregatoni in confugia. quicq̄d iu
ſte conuenit dilectōni. proprie aduerſitatis
ſarcinam facilius. veluti eſtimo. tolerarem.
ſi veſtras res ſaluas incolumeſqꝫ exiſtere vi
derem. Quāuis enim mens procelloſiſqꝫ
curaruꝫ fluctibus vndiqꝫ quatiatur. veſtre
tamen recordationis anchora. a cordis pro
funditate non euellit̄. Et licet longe remoti
ab oculis, ab animo tamen nunq̄ꝫ recedetiſ.
quis nos ſeparabit a caritate chriſti. caſus
doloris an longinquitas remotionis. Qui
etiam ſi amiſſe facultatis vſus cōcederetur.
voluntas hec operis exhibitione cōproba
retur. Ipſum tamen modicum qd adhuc deo
volente reliquum tenemus. veſtre commu
nioni alienum eſſe nolumus. vt participati
one paruitatis reueletur magnitudo deuo
tionis. Mater nanqꝫ ſi paruꝫ habuerit pa
rum filijs tribuit. Ecce hec modica ſumptꝰ
munuſcula ad refectōnem vobis mittūtur
carnis. vt animā ſenioris patris veſtri con
tinua oratōnis alemonia reficiatis. quoniā
tot iuſtoruꝫ preces vnanimiter continuate
apud deū multū poſſūt proficere. iacobo at
teſtante multum valet deprecatio iuſti aſſi
dua. Ille etiam atqꝫ etiam iuſtus dominꝰ
qui iuſticias dilexit. equitatē ſupplicatōnis
exaudire non reſpuit. ſed vobis indefeſſis in
terceſſoribus ſupradicti cari memoriā faciē
tibus. ſalutis dabit premiū. quod ip̄e ꝓmit
tit dicens. qui perſeuerauerit vſqꝫ in finem
ſaluus erit. Atqꝫ bonuꝫ opus in conſpectu
etiā dei placitū eē cernitis ſi non ſolū ꝓ illis
qui in hac vita poſiti. multa vobis dona. ſꝫ
q̄ nulla fecerūt orauerītis. Obſecro ergo vt
eū a cordibus veſtris nūq̄ꝫ abijciatis. q̇ vos
tanq̄ꝫ ꝓprias amauit. atqꝫ hūc locuꝫ veſtra
ſeruitute florere voluit. Eſtote quoqꝫ mee
neceſſitatis memores. ſēꝑ ī hilaritate cordis
miſericordes. ſꝫm illōd aplī. dilectio ſine ſimu

latõne. Nec nõ veſtre mentes in quadã mu
tue caritatis ſoliditate magis ac magis cõ-
creſcãt. q ten⁹ in die tribulatõnis clamoꝛẽ ve
ſtrũ ipi⁹ aures exaudiãt. q dic vbi duo l' treſ
ↄgregati fuerit ĩ noĩe meo in medio eoꝝ ſũ.
Qđ vos oĩ modo ꝓmereri hoꝛtoꝛ eodẽ pſtã
te q̃ cũ prẽ ⁊ filio ⁊ ſpũſancto viuit et regnat
poĩa ſecľa ſcľoꝝ amen. ¶ Deniq; conrado
ſibi ſuccedẽte in regno. ipa curis ſecularib⁹
ſic iamdiu deſideraueꝛat exonerata. iam in
ipo aniuerſario die trãſitus ſcti heinrici. ar-
chiepõs cũ epis ad dedicatõem confugienſ
eccie ↄuocauit. vbi inter miſſaꝝ ſolẽnia ĩpe-
riali decentiſſime oĩ oꝛnatu culta ante ṕnci
pale altare virgo deo deuota proceſſit. ibiq;
theſaurũ incõparabilẽ. ligni videlicet dñici
crucẽ. paruã qđem in materia. ſ; maximam
in ṽtute dñi obtulit. At vbi lectio euangelij
in q̃ ſup arboꝛẽ crucis aſcendens ↄſpicientẽ
ſe ihm ſuſcipe. et ab eo bñdictõnem puſillus
meruit accipe lecta fuit regalem purpuram
exuens. tunicã ſuſcioꝛẽ quã ipa ſibi manib⁹
ſuis opata fuerat. ſacerdotali bñdictõne da
ta. veſtẽ religionis induit. ⁊ multis quidem
ꝑ ſe flentib⁹. pro illa ãt gaudentib⁹ q̃ iam ſe-
culũ damnaſſet in veſtib⁹. capillis q̃ hucuſ-
q; in eodem monaſterio ꝓ veneratõne ſer-
uãť pciſis. impoſito ſibi ab epõ velo anulo
fidi ſubarrata. gratulabũda ſuccinuit. Ipo
ſuit ſignũ in faciẽ meã et anulo ſuo ſubarra
uit me dñs me⁹ ihs xp̃s. Ita ſpõſo xp̃o cõſe
crata dũ filiaꝝ ſuaꝝ ſe ſctiſſimo cõtubernio
applicuiſſet. non vt mater filiab⁹ ſe pferebat.
ſ; oĩb⁹ inſeruiẽs. ſeruilẽ pſonã ſe oſtẽdebat.
ita tñ vt cũ oĩa faceret. oſtentatiõem fugeret
ſinguloꝛũ. ne reciperet in pñti ſeculo merce
dem ſuã. Operabať manibus ſuis. ſciẽs ſcri
ptum eẽ. qui nõ operať nõ manducet. Spõ
ſo ſuo aut oꝛans loquebať. aut pſallens ad
eccľe limina pene inuiſa properabat. nihil ſe
ueritate illi⁹ iocundius. nihi iocunditate ſe-
uerius. triſtis in riſu. in triſticia ſuauis. bre
ue vite ſpacium eterna memoꝛia compẽſa
bat. Idem illi oꝛatõnis locus et quietis fuit
idẽ ſp habitus. incultum coꝛpus. dum ſciret
reijciendas delicias coꝛpoꝛis quod paulo
poſt vermibus exarandum fuit. ſemꝑ eam
legere aut legentem audire vidiſſes. multa
illi circa ↄtubernales deuotio. frequens de
cubãtiũ viſitatio ſolicita pauperũ ↄſolatio.
¶ Preterea eam feciſſe plura miracula cre
dim⁹. ſed q̄ gloꝛiã humanã et oleũ adulati
onis ſemꝑ fugeret. illa voluit eſſe ſuppreſſa.
aut incurie hoĩm ſeu reuolutõni tempoꝛu;
non defectui deputandũ virtutũ. Vñ etia;
tãte maieſtati indigna ſcribendi minoꝛ ma
teria fuit. pauca tantũ q̃ in ſcptis reperim⁹.
vľ veridica ſanctimonialiũ vbi illa pro xp̃o
militabat relatõne cognouim⁹. hic inſerere
dignũ duxim⁹. Cum poſt oꝛatõnis frequẽ
tiam inter lectioniſ laſſitudinẽ ancilla xp̃i in
lecto non plumis extructo. ſed cilicio ſtrato
membꝛa ſopoꝛe grauata remiſiſſ;. puella ſa
cra q̃ de moꝛe illi aſſidebat. ſacros codices le
gens. cum vere ad mediũ noctis lectionem
extenderet. caligantes oculos clauſit. lumen
q; e manib⁹ elapſum. paleas coꝛripiens ſui
fragoꝛe circũiacentes ſoꝛoꝛes excitauit. cla
moꝛe ex ↄcuſſu facto virgo chꝛiſti de ſomno
excuſſa. du; colluctantes inter ſe flãmas cir
ca ſe aſpexit. ad oꝛatõnis arma ſe conuertit.
et ſigno crucis aduſtionẽ illam abſq; omni
ſuarum leſione veſtium auertit. Tua h̃c chꝛi
ſte opera qui babilonem regem in ſuo furo
re confudiſti. et babilonios ignes. vt pueri
tui liberarentur illeſi. ¶ Aliud miraculum
tam timendũ q; mirandũ huic placuit ſub
ſcribere. in quo animi illius ↄſtantiã et rigo
ris ſeueritate; diſcere poteris. Habuit ſecũ
ſoꝛoꝛis ſue filiã iutam noĩe. quã; a pmis an
nis educatã oĩ diſciplina ſecularium q; lrãꝝ
ſcientia inſtruxerat. Hec materterã non mi
nus religionis q; dilectionis amoꝛe in mo
naſterio ſecuta. et conſecrata fuit. Hanc in
omnibus plene inſtructam. vt eius in oꝛa
tionibus. vigilijs ac ieiunijs pſeuerantiã et
a dño patientiã perſpexit. omniũ aſſenſu et
rogatu pmã in ipo cenobio eam abbatiſſa;
pꝛefecit. Cum virgo mater filiam ſuſcipienſ
iuxta commonitõnem ſanctam iam dudu;
habitam pꝛecedentium patrum repetens
alloquia. monet ob ſalutis affectum vtilia
ac deo placita ſepe dicere. frequenter audi
re. ſolitas religioſi itineris vias nõ deſerere.

magis magiſqz errorū deuia.⁊ dyaboli cal-
care figmēta.nullā luci ac tenebris. veritati
atz mēdacio.turpitudini atqz egeſtati. apd̄
dei ſeruos docet eē cōmunionē.ſolicite caue
re ne vana ſectādo deſineret eē templum di
fieret habitatio tenebrarū.fieret demonis
monumentū lumīa ſua in dei defigere aſpe
ctū.Primāqz docet facere vt fructū doctri
ne ſue ipa in illis deo adiuuāte poſſit īueni-
re.Hec ⁊ hmōi iterꝝ atz iterꝝ materno ſtudio
ei inculcans.q̄ in oībꝰ iā pfectā ⁊ ipa magi-
ſtrā venerari cepit.Jlla vbi ī matura liberta
te poſita eſt paulatim a rigore ſuo deficere.
meliorē cultū.lautiorē cibū.viciorꝝ alimēta
deſiderare.vltima in choro.pma ī cōuiuio.
puellarū fabulis intereſſe.⁊ in omībꝰ laxius
ſe agere cepit.Pro hmōi leuitatibꝰ dū eam
ſancta dei puatim inter ſe.publice corā om-
nibꝰ argueret.ſepius obſecraret.increparet
nec illa velut matertere patrocinio aut fami
liaritate vane ꝯfiſa emēdarat.q̄daz die cum
ipa cū cōuētu crucē.nā dies dn̄icꝰ erat.ſeq̄r.
abbatiſſa defuit.quā illa inquirēs ⁊ epulātē
cū coeuis ī cōclaui reperiēs.zelo pietatis ar
mata cū v̄bo correptiōis dextrā maxillā eiꝰ
pcuſſit.q̄ q̄ ſigillū q̄dam formā digitoruz
accepit.qua oī tēpe vite ſue nō caruit. Be
ꝙ nimirū facto ꝯſtat.q2 nō tantū p ſe ſz alio-
rū emendatōe hꝫ ptulit.vt hꝰ viſio alijs pro-
ficeret.⁊ ad melioris vite ſtatū a vicijs ſuis
retorqueret. ¶ Forte ⁊ illud detractoribꝰ fa
buloſuz et infidelibꝰ videre ridibile putabiť
ꝙ ſanctitatē illiꝰ quaz grā hūilitatis ipa ho-
mines latere voluit elemēta loquūť. Beni-
qz cū poſt lectōez euangelij ſuo ſolēni more
ad altare ſacrificatura accederet.dextera ma
nus ſue cirothecā detrahens.cū nullꝰ q̄ reci
peret adeſſet.a ſe reiecit.quā radiꝰ ſolis p fe-
neſtre rimulas ītrans ſuſcepit.et tādiu q̄ ſa
mulādo ſuſtinuit.donec illa poſt ſacrificiū
rediēs eā reciperet.Tale et q̄d in beati veſte
goaris aliq̄n diuina v̄tute oſtenſū fuiſſe le-
giť q̄ dū a ſede ruſtici treuerenſis pontificis
deſpiciť.a ſūma maieſtate p maioris lumīa
ris famulatū honorať. Omniū itaqz capax
erat meritorꝝ.q̄ indicē cunctarꝝ meruit habe
re virtutū.Quindecim in ſancto propoſito
ſupuixit annos.tam hūilitatis grā q̄z pro re
ligionis reuerentia oībꝰ admiranda.Tādē
p nimia ciborꝝ abſtinētia.orōnis ⁊ vigiliarꝝ
incredibili pſeuerantia cepit corpe langue-
ſcere.et ingraueſcente morbo paulatim defi
cere.ſed dū mēbra dolore ꝯtraherenť exteriꝰ
tū ſpū q2 laus dei in ore eiꝰ.ſp ꝯfortabať in-
terius.Vocabat ſāctos angelos quorꝝ hꝫ vi-
ta illic nūc ꝯſortio fruitur.aplos ⁊ ꝯfeſſores
quorꝝ fidem ſemp ⁊ ꝯfeſſionem tenuit. inter
pellabat.virginū xp̄i in ſuo exitu inuitabat
chorꝝ quarū emulatōne in carne dum pter
carnem viueret.immaculatū chriſto conſe-
crauerat thorꝝ.omniū deo famulantiuz ſibi
adeſſe ſibi occurrere orabat auxilium. Ve-
re quod ſcptum eſt.timentibus deum om-
nia cooperantur in bonum. in obitu tante
virginis vidimus comprobatū.necduz ſpi-
ritum exalauerat.necdum chriſto debitam
reddiderat vitam. et iam fama volās tanti
prenūcia luctus.nō tantū ſacratas virgines
aut diuerſi ordinis viros.ſed ⁊ totius vrbis
pplos ad exequias cōgregabat.Sonabant
pſalmi et totā domū vbi ſacrū corpuſculū ī
medio ſup illo nobili ſui cilicio cōpoſitū ia-
cebat ī ſublime reſonās letania p exeūte aīa
quatiebat ¶ Interim ex more regales tanq̄z
imperatrici.nō vt paupcule debenť ſorori.pa-
ranť obſequie.aurea feretro obtendēda pfe-
runť velamina.Cū illa pallētes vultꝰ quos
ante vt ſponſo venienti letos videres ad os
retorquere.manu annuere.amictus iſte ait.
nō eſt meꝰ.auferte hinc.Ornatꝰ hꝫ alienꝰ eſt
his terreno ſponſo.iſtis celeſti ſū copulata.
nuda de vtero matris mee egreſſa ſum.nu-
da regrediar illuc. his miſere vilem carnis
materiam inuoluite.⁊ corpuſculum meum
iuxta tumulum fratris mei ac domini hein
rici imperatoris quem me vocantem video
in proprio locello reponite. His dictis in
manū domini ſpiritum commendans car
nis ſarcina abiecta.ad ſuū anima reuolauit
auctorem.et in antiquam poſſeſſionem diu
peregrinata conſcendit.terris matrem com
munem ſe amiſiſſe flentibus. celis autem
conciuem in ſuū conſortiū ſe ſuſcepiſſe gau-
dentibus.Jta demū ſacro illo corpe feretro

ſuppoſito nobiliū ordīe ꝑeunte. multis hīc
inde ꝯfluētibꝰ turmis. cū illo ſibi ſp familia-
riſſimo pauperū ꝯtubernio. ad locū ꝑdeſti-
natū ſepulture felices exequie vſqꝫ delate ſūt
Cū vō relictas vrbes. vacua rura. deſolatas
ciuitates. vndiqꝫ ꝯcurrere ꝑplos videres. ma
tres ꝑuulos ſuos in brachijs geſtātes. infir-
mos ī grabatis iacētes. ſanitatis grāꝫ ſpera
re. felicē ſe credere. ſicui aut feretro iūgi. aut
ab ipō ꝯtigiſſet obūbrari. Tandē in eccleſiā
beati petri corpꝰ nō ſine labore deportatum
triduanas ibi meritis ſuis ac bñficijs cōdi-
gnas habuit exequias. filij q̄s ipa illic in xp̄o
aggregauerat. de matris pace iā ſecuri. ꝑ ſe
āt ſolliciti inceſſanter pſallebāt. dū eā ſibi ad
horā ſubtractāꝫ ſine timore amiſſiōis in ſpe
ꝑpetue interceſſionis recepiſſe plaudebant
mater de celo filioꝝ ꝓſpectās affectū gaude-
bat. Ita velatū ſacruꝫ corpꝰ ſacris veſtibus
dyademate xp̄i ſuppoſito. ſuo loculo ī dexte-
ro latere ſicᵭ hacten9 venerat̄ repoſitum eſt.
O felix bābergenſis eccl̄ia. recepiſti theſauꝝ
quē amiſeras. procax ⁊ malifica lingua de-
tractoꝝ occultoꝝ teſtimonio ꝯfutata ē. dum
v̄ginitas eiꝰ rebus approbata. ſanctitas cla-
reſcentibꝰ ſignis videt̄ teſtificata. ꝑ chriſtuꝫ
dñm noſtrū ¶ Chriſtiane religioni ꝓficiēs
fidelis eccl̄ia. q̄ in euangelio voce dñi teſtāte
dei mater ⁊ filia ꝑ grām noīat̄. Mater. q̄r
ſancte oꝑatōis exemplo filios dño generat.
Filia. q̄r v̄ginis filio ꝓ ſalute mundi īcarna-
to. eruditōne ſanctoꝝ patrum quotidie ge
neratur. ſalutem miſſam a domino celeſtis
archiatri. effectibus medicine plenam tam
corporis auribus animaduertat. ¶ Mun
dane machine conditor. humano generi ꝑ
inobedientiam lapſo condolens. vt eterne
vite fructꝰ facientem nouam plantatōnem
ſcꝫ ꝑmitiuā eccl̄iam insereret. patriarchas ⁊
ꝓphetas in mundū mittere dignatꝰ ē. Qui
creditū ſibi officiū q̄nqꝫ corꝑis ſenſibꝰ. ſexto
quoqꝫ qui eſt ſpūs ꝓphetie. miſteriū incar
natōnis xp̄i. et oīa que de ipō annūciāda
erant ꝑdicātes. alij aſperitate vite. alij diuer
ſis penarum mortibꝰ. ipi quem ꝓphetabāt
famulatū ſuum fideliter impleuerunt. Ho
rum limes xp̄s eterni patris conſilio pro li
berandis hominibꝰ de intemerate virginis
vtero proceſſit. vt iam incohoate plantatōni
miſſis ꝑ orbem apoſtolis atqꝫ de ſuo corꝑe
fuſo cruore fabricatā. nouellā ſuꝑedificaret
eccl̄iam. q̄ ſancte trinitatis fide imbuta. ⁊ mū
data baptiſmi grā. martyres. confeſſores. et
infirmi ſexus virgines. animo tñ cōſtantes
ꝑmitias obtulit. Inter quas beata kunegū
dis flos bambergenſis eccleſie. cum ſancto
heinrico qui romanū tenuit imperium. ſub
coniugij ſpecie. immortali ſponſo caſte v̄gi
nitatis honore deſeruiuit. vnde iam eiꝰ ſan
ctitatis merita ꝑ orbem manifeſta declarati
one apparent. quia in loco vbi ſanctum cor
pus eius quieſcit. infirmi quacūqꝫ laboran
tes egritudine ſanitatem recipiunt. Ut aūt
ad oīa cautiſſimi teſtes ſimꝰ. v̄itatis ama
toribus etati noſtre ſuccedentibꝰ de his que
ſcribimus curioſe indagantibꝰ. ſcꝫ quo tp̄e
curationuꝫ oꝑatōnes meritis ꝑfate impera
tricis initiū habuerūt. largiente dño prout
poſſumus explicare volumꝰ. ¶ Anno do
minice incarnationis milleſimo centeſimo
octogeſimonono. Indictione. ij. Thiemone
tertiodecimo bambergēſ eccl̄ie epō. q̄rto pō
tificatus ſui anno. ad vincula ſancti petri. ne
de ſanctitate ꝑdicte virginis ambigeremus
ſignoꝝ expientia certificati ſumus. Nā duꝫ
ſolito more ꝑplus ad ꝑdictū locū orationuꝫ
et vigiliarū cauſa ꝯueniſſet. affuit et quidaꝫ
demoniacꝰ de villa q̄ dr̄ heirreut. q̄ nec pieta
tē agnoſcēs nec ſcelus abhorrens. filiū ſuuꝫ
igne cremauerat. H duris funibꝰ aſtrictꝰ ad
ſepulcrū ſancte kunegundis ita manſueſce
re cepit. vt furiali morbo abſolutꝰ. deū omī
potentē laudaret. eiqꝫ cuiꝰ patrocinātis me
ritis h accidiſſe cognouit. cū caterua q̄ ꝑſēs
extiterat. debitas laudes declamaret ¶ Igi
tur dū h cū ſolēnitate chori et ꝑpl̄i deuotiōe
agerent̄. quidā ꝯtractꝰ in ſuburbio de hoſpi
tali ſancti egidij adductꝰ ſanitatem poſtula
bat. et miſericordie exauditꝰ qd̄ ꝑcabat̄ obti
nuit. ¶ Dum ſignoꝝ fama totū bambergē
ſem locū reſperſiſſꝫ. ꝯtractꝰ de domo conra
di ꝑpoſiti maioris eccl̄ie ſanitatē affectans. ⁊
q̄uis natura in mēbris eiꝰ oberraſſꝫ. tñ put
potuit velocꝰ reptans. venerabili ſepulcro

ſe ingeſſit. vbi a dn̄o ſalutē optataꝫ inuenit. ¶ Audiēs h̄ et ꝯtractꝰ de domo ottonis in eadē eccīa canonici. venit q̄ntotiꝰ ad locū ſepulcri. ſperās ſibi ex bn̄ficio grē ſicut ceteris ſubueniri. cui ſine mora ſubuentū eē in xp̄o teſtamur.

CCVII

¶ De ſancta Dorothea.

Doroſa uirgo et martyr dorothea. ex patre doro ⁊ matre thea fuit ꝓgenita. ex nobili ſangn̄e ſenatorū. Illis tpībꝰ viguit ꝑſecutio xp̄ianoꝝ in tr̄a romanoꝝ. Vn̄ ipe dorꝰ ſpernēs ydola. romana derelinquēs p̄dia cum poſſeſſionibꝰ. agris. vineis. caſtris. ac domibus. tranſfretauit cū vxore ſua ⁊ duabꝰ filiabus criſten ⁊ caliſten. prexit ī regnum capadocie. veitqꝫ ī ciuitatē ceſareā ibiqꝫ habitās genuit filiā de cꝰ vita nc̄ ītēdimꝰ loq̄. Et ipſa genita ſc̄m morē xp̄ianoꝝ occulte baptizata ē a q̄dā ep̄o ſctō q̄ nomē ei īpoſuit ex patre ⁊ matre cōpoſitū. Dorothea āt ipa puella repleta ē ſpū ſctō. v̄tutibꝰ et oī pacis diſciplina ībuta. formoſa valde ſuꝑ oēs puellas regionis illiꝰ. Qḋ īuidꝰ ſerpēs inimicꝰ caſtitatis dyabolꝰ nō ſuſtinēs. fabriciū tre p̄fectum in amorē v̄ginis dorothee ſtimulans. vt ipam carnali ꝯcupiſcētia appeteret. Qui mittens ꝓ ea ſpondens theſaurū et res abſqꝫ cōpoti determinatōe ꝑ dote ꝓdere ipam legitimo thoro ꝓducēdā. Audiēs h̄ dulcis dorothea q̄ lutū tre deſpiciēs trenas diuitias ⁊ ītrepida ſe xp̄o deſponſatā fatebat̄. Qḋ audiēs fabriciꝰ furore ſuccēſus. mox eā ī doliū plenū feruentis olei mitti iuſſit. Ipaqꝫ adiutorio xp̄i illeſa manēs ac ſi balſamo vngeret̄. Multi āt paganoꝝ vidētes h̄ miraculū ītra ſe ad xp̄m ꝯuertūt. Fabriciꝰ v̄o credēs h̄ magicis artibꝰ fieri. ipam in carcereꝫ recluſit. nouem diebꝰ abſqꝫ ciboꝝ alimētis. q̄ nutrita a ſctīs angelis. dū ꝓducit̄ ad tribunal pulcrior q̄ꝫ nūq̄ꝫ viſa fuerat apparuit. cūctiqꝫ mirabant̄ ꝙ tot diebꝰ abſqꝫ cibo tam formoſa videret̄. Fabricius v̄o dixit Niſi deos in p̄nti adoreſ eculei penas nō euades. Dorothea reſpondit. Deum adoro nō demonē. dij enī tui demones ſunt. et ꝓſtrata in terrā. eleuatiſqꝫ in celū oculis. orauit ad dn̄m vt oſn̄deret oīpotentiā ſuā. et ꝙ ipe ſit ſolꝰ deus. et nō aliꝰ preter eū. Erexerat nāqꝫ fabriciꝰ colūnā ⁊ deſuper ydolū et ecce multitudo angeloꝝ cū impetu veniēs ꝯterit ydolū. ꝙ nec ꝑticula colūne īueniret̄. Et audita ē vox demonū ꝑ aera clamantiū. Dorothea cur nos ſic deuaſtas et multa milia paganoꝝ ad xp̄m manifeſte ꝯuertebant̄. q̄ et martyrij palmā ingreſſi ſūt Ipa āt dorothea eculeo ē ſuſpenſa. pedibus eleuatis. vncis lacerat̄ corpꝰ eiꝰ. v̄gis caſtigatur. flagellis flagellat̄. deinde ad mamillas v̄gineas facule ardentes applicate ſunt. et ip̄a ſemimortua vſqꝫ ad craſtinū recluſa eſt. De mane producta nec vlla macula nec vlla leſio apparuit. de quo et cū ipe p̄ſes miraretur dixit ei. Adhuc reuertaris o amena puella. ſatis nāqꝫ caſtigata es. et miſit eā ad duas ſorores ſuas criſten et caliſten q̄ metu mortis a xp̄o receſſerant. vt ipe dorotheā ſororē ſuā a xp̄o auellerent. dorothea aūt leniter alloquens p̄dictas ſorores auferēs ab eis cecitatē cordis. et eas ad xp̄m conuertit. Qḋ audiēs fabricius ambas ſorores dorſo ad dorſū ligari fecit. et in igneꝫ ꝓijci ⁊ cremari. Et dixit dorothee. Quouſqꝫ malefica nos protrahis. aut ſacrifica et viuas aut ſn̄ia capitali plecteris. Illa leto vultu rn̄dit. Quicquid vis paſſura ſuꝫ ꝓ xp̄o dn̄o ⁊ ſp̄ōſo meo in cuius orto delicie et roſas cuꝫ pomis colligā. et letabor cum ip̄o in eternū. Hoc audiens tirannꝰ in ſeip̄m infremuit. p̄cepitqꝫ vt pulcritudo eius et facies eius baculis et fuſtibus cederet̄. et vt tortores fatigarent̄. et ꝙ nec veſtigia faciei in ipa apparerent ⁊ in carcere ſeruata in craſtinū. De mane vero producitur illeſa a ſaluatore noſtro curata ſententia capitali iudicat̄. Et dum extra muros ducitur videns eam theophilus ꝓthonotarius regni. q̄ illuſorie roſas ꝺ viridario ſpōſi ſui petens ſibi mitti. Quod illa promiſit. Cum autē venit ad locum decollatōnis. rogauit dn̄m ꝑ omnibꝰ q̄ ad honoreꝫ ſui noīs ſui memoriā paſſionis peragerent. vt in oībus ſaluarent̄ tribulatōibus. et p̄cipue a verecūdia. paupꝑtate. ⁊ a falſo crimīe liberaret̄.

et ĩ fine vite ꝯtriꝯꝫ ⁊ remiſſionē oīm pctoꝝ
obtinerēt. mulieres vͦo pciētes nomē eiꝰ inuo
cātes celerē ſentiāt ĩ doloribꝰ pfectū. Et ecce
vox ḋ celo audita ē. veni electa mea oīa q̄ pe
tiſti ĩpetraſti. Dorothea vͦo ĩclinata ad ictū
ſpiculatoris. apparuit puer purpura indutꝰ
diſcalciatꝰ. criſpo capite. ĩ cꝰ veſte auree ſtel
le fuert. ferēs ĩ manu orariū. i. ſportulā cū tri
bus roſis. et tot malis. Cui dorothea. Obſe-
cro te dñe mi. feras eas theophilo ſcribe. et
decollata ē. et ad xp̄m ſuū ſpōſū felicit̄ collo
cata ē. Paſſa ē at̄ glioſa v̓go ⁊ martir doro
thea. āno dñi. cclxxxvij. Idꝰ februarij. a fabri-
cio pſide. ſub dyocleciano ⁊ maximiano ĩpe-
ratoribꝰ romanoꝝ. Theophilꝰ at̄ ſtās ĩ pala
tio pſidis. ⁊ ecce puer apparuit cōa eū ⁊ ſuſtu
lit eū ĩ pte dicens. Has roſas cū pomis mit
tit tibi ſoror mea dorothea de paradiſo ſpō-
ſi ſui. Puer vͦo diſparuit. Tūc theophilꝰ p
rupit ĩ voces laudādo ⁊ glorificādo xp̄m de
um dorothee. q̄ mēſe februario. dū mag̃ fri
gora t̄rā cogebāt. nec aliq̄d v̓gultū frōdibꝰ
veſtit̄ roſas et poma q̄bꝰ vult mitte potēs ē
cuiꝰ nomen ſit bñdictū. Et illiꝰ affirmatōe ⁊
pdicatōe fere tota terra ꝯuertit̄. Videns h̄
tirannꝰ. pluribus generibꝰ tormētoꝝ q̄ꝫ do
rothea cruciauit. Vltimū vͦo in pticulas mi
nimas ſuccidi iuſſit. ⁊ volatilibꝰ ad mandu
cādū pijcit̄. Theophilꝰ vͦo ſacro baptiſmate
miſtico corpe ⁊ ſāgne xp̄i cōmunicatus eſt
Perrexit ad xp̄um q̄ glorificat ſctōs ſuos. ⁊
glorificat̄ ipe ĩ eis. q̄ patri ſctōq̄ꝫ ſpūi cōſub
ſtātialis ⁊ coeternꝰ viuit ⁊ regnat deꝰ in ſcl'a
ſcl'oꝝ amen.

CCVIII

De ſancto wolfgango.

Wolfgangꝰ natōne
q̄dē alemanꝰ. genere vͦo ingenuꝰ.
ab ipis infātie rudimētis deū fōtē
vite ſitiēs. et ſancti ſpūs grā illuſtratꝰ. q̄ꝫuis
mūdi amatoribꝰ videret̄ ꝯtēptibil' mag̃ me
ritoꝝ ꝓrogatiua eminere cepit. Naꝫ reuera
neceſſe eſt. vt quem mundus odit. diligat̄ a
deo. Sanctos viros in hoc ſeculo cōſtat pe
grinos eē et hoſpites. Vnde ⁊ reph̄endit̄ pe
trus q̄ tabernaculū in monte fieri cogitauit
q̄ ſanctis in hoc mundo tabernaculū nō eſt
quibꝰ patria et domꝰ in celo eſt. Sancti viri
funditꝰ ſcl'o renūciantes. ita huic mūdo mo
riūt̄. vt ſoli deo viuere delectent̄. Quantoq̄ꝫ
ab huiꝰ ſeculi ꝯuerſatione ſe ſubtrahūt. tan
to interne mentis acie. pn̄tiam dei et angeli
ce ſocietatis frequētiā cōtemplant̄. Qui
ei renūciat rebꝰ ſuis. ſua abnegat. q̄ vͦo renū
ciat moribꝰ prauis. ſemetipm ſcilꝫ abnegat.
Hoc adimpleuit btūs wolfgangꝰ. Primū
inter canonicos laudabilē et caſtā vitaꝫ du
xerat. Deinde artioribus regulis implicari
deſiderans. in ſueuia apud cenobitas. qui
ſolitarij vocantur monachice vite normaꝫ
pfeſſus eſt. In qua quanto rigore. qualiq̄ꝫ
obſeruantia vixerit. et virtutum ſuarum exi
tus et oſtenſe ſibi diuinitus viſionis patefe
cit prouētus. Nam cum beatus wolfgā
gus adhuc in paterno ſolo poſitus. peregri
nari pro amore diuino affectaret. et huiuſ-
modi deſiderijs ſanctoꝝ ſe ſuffragijs iugiter
commendaret. beatum chriſti confeſſorem
otmarū. cui ſe ſuaq̄ꝫ frequentiſſime cōmen
dabat. ſibi in ſomnis aſtare videbat. quē iuſ
ſus intendere. ab eo huiuſmodi accepit ver
ba. Quia rogatus a te. rogaui dñm pro te.
manifeſto tibi nūc futura quedā. Pauper
⁊ inops de hac ꝓuincia egredieris. ſed ĩ alia
in qua ꝑ amore dñi exulabis. epatū caducis
rebꝰ ſatis locupletē pdeſtinatōne diuina ſu
ſcepturus eris. Cuiꝰ in admiſtratōe ſi fidelē
te exhibueris expletis. xxij. ānis. vitā trāſito
riā eris exitutꝰ. ⁊ eternā ingreſſurꝰ. Et h̄ pro
cul dubio ſcire te volo. q̄ animā tuā ꝯditori
redditurꝰ es in loco vbi ſub nomine chriſti
a chriſtianis memoria mea veneratur et co
litur. Quo me in hora exitus tui de egipto
huius mūdi ſpero aduēturum. cum ceteris
quos de ciuibus ſupernis ad te venturos
ꝯſolatores habere merueris. Sctūs igit̄
wolfgangus hac viſione pcepta. eo ampliꝰ
quo certiꝰ intendebat aciē mētis in ſpeculū
diuine ꝯtemplatōnis. reputans iugiter ſecū
qualiter in ſalute alioꝝ ſibi cōceſſuꝫ duplica
ret talentū. Cuiꝰ rei gratia monaſteriū ⁊ mo
nachum deſerens. imo ſm aplum maiora
emulari chariſmata cupiens. per alemoniā

deuenit exul in noricũ. ad cuiꝰ orientalē ꝑtē
cũ hũili comitatu ꝑtendēs. ꝓdicādi grã pã-
nonie petijt ꝯfinia. e qua ꝑ piligrinũ patauī-
enſem epm̄ euocatꝰ pie vt decuit hũanitatiſ
ab eo ſuſcipit̄ ⁊ fouet̄ officio. Apud quē etiã
rogatꝰ ē. et iuſſus mãſit aliq̄t diebꝰ. Hoc inē
cetera prudēti ſecũ tractãs mēte. quare pro
hibitꝰ ſit ab adducēda ad deũ pãnonioꝝ gē-
te. Quo cõmoratõis tempe idē eps optime
viſus. vtpote q̄ erat apprime eruditus. ⁊ gene
re nobiliſſimꝰ. clãdeſtina ⁊ maīfeſta diuini
ſeruitij obſ̄uatiõe. ac aſſidua ſacre ſcpture ī
dagatiõe ſatis ꝓbauit. hũc quē ſuſcepat pe-
grinũ nõ eē gyrophagũ. ſꝫ ſtabilē ⁊ vere fidi
domeſticũ. Vñ ⁊ quoſdam de ſuis familia
riter ꝑ eo alloq̄t dicēs. O q̄ꝫ felix eccīa q̄ deo
volēte iſto donabit̄ ſacerdote. Ergo neceſſa
riũ valde videt̄ mihi ⁊ vtile. vt huic famulo
dei petam regimē ratiſbonenſ epi. q̄ optime
ꝯuenit ſicubi abundat bona volũtas. vt eaꝫ
etiã ad bona opa ꝓcedere faciat bene colla-
ta facultas. ¶ Bonũ quippe q̄d hic vir ſemi
nare voluit. induratis cordibꝰ paganoꝝ. et
ſalutis obſequiũ q̄d repulit cecitas illoꝝ
q̄ñq̄ꝫ fortaſſis h̄ eodē agrũ dñicũ excolente.
dabit fructũ ſuũ in ꝑplis xp̄ianoꝝ. Ad h̄ qui
dã rñdentes dixerunt. Quõ fieri poteſt vt
iſte pauper ⁊ ignotꝰ ad honorē accedat tãti
epatus. cũ iã aliq̄ alti ſanguinis pſone. hũc
apud impatorē predijs ⁊ pecunia cõpenſã
tes ſibi ꝯtentarũt acquieſcere. Quibꝰ ille re-
fert v̄ba põderoſa. ſed nõ adeo moroſa. Di-
uina ⁊ hũana. valde iter ſe ꝓbant̄ diſtare iu
dicia. Sed ſcutator cordiũ et renũ. ab initio
mũdi elegit ꝯtemptibilia et ignobilia vt cõ
funderet fortia. Et ecõtrario mũdꝰ q̄d ſuũ ē
ſupbe ad horã extollit. ac in breui cũ ꝯfuſiõe
diſtollit. Vnde opepciũ cenſeo. q̄ mittaꝫ ad
marchicomitē. cuiꝰ cõſilio multa ſolet face-
re impator. vt ſuggeret ei. ne ꝑ ambitionem
aut ſimoniacã hereſim. queq̄ꝫ epalem ſinat
accipere dignitatē. ſed ob eternã remunera-
tionē. quem humilē et modeſtũ ac eruditũ
inuenerit. necnõ officijs eccl̄iaſticis aptũ eē
ꝓbauerit hunc cuiuſcũq̄ꝫ ſit ꝯditiõis vel pa
rentele. promoueri faciat ad culmen eccleſie
Per legationē igitur epiſcopi. ac ſugge-
ſtioneꝫ conſiliarij impator ſue ac eccl̄iaſtice
vtilitate admonitꝰ. imo q̄d verius eſt nutu
dei cuius in manu eſt cor regis. Princeps
bonus. otto ſcđs. animo mutatꝰ. omēs qui
pro eodē epatu adipiſcēdo laborabãt. auer
tit. ⁊ ſe totum ad electionem venerandi viri
cõuertit wolfgangi. Sicq̄ꝫ legatos poſt eũ
celeriter mittit. Qui vt miſſi fuerant pergen
tes. inuenerũt eum cũ prenoīato epo cõmo
rantem. ſed iam ad patriam repedare cogi-
tantem. Beatus aũt wolfgangꝰ ignarꝰ erat
legationis imperatoris et ceterarũ rerũ ꝑ
ſe geſtarum. et idcirco animum intendebat
alio:ſum Cũq̄ꝫ legati quare venerint ei indi
carent. p̄mũ recurrit ad ſecretariũ cordis. ſe
ſuaq̄ꝫ deo cõmendans in intimis. deīde epi
ſcopo piligrino. cuiꝰ caritate ibi detentꝰ erat
cãm ſuã exponēs. id q̄ grauabat̄ tempamē-
to leuiabat ſimplicitatis colũbine. ac prudē
tie ſerpentine. atq̄ꝫ in hũc modũ ꝓloq̄tur di
cēs. Hoc nouũ q̄d mihi ꝑ nuncios impato
ris dñi ottonis ſcđi venit. caritas tua efficit
cui p̄miũ bone volũtatiſ abſq̄ꝫ dubio erit. ſꝫ
mee paruitati timorē incutit. q: neſcio ſi vo-
luntas dei ſit Et q: mundꝰ ſub ſpecie religio
nis multos ad vicia trahit. Cui rñdens eps
dixit. Q: dicis te timere. h̄ mentis eſt ꝓuide
Sed hãc in bonã ſpem erigit pſal̄. qui dicit
Initium ſapientie timor dñi. Et iterum. Ti
mor dñi ſctũs ꝑmanēs in ſcl̄m ſcl̄i. ¶ Talia
q̄ꝫ pontifice ꝓloquente. vir venerandꝰ wolf
gangus. ꝑ mentis ſpeculatõnem. diſpenſa-
tionis diuine intuēs moderamen. ſubſequi
tur dicēs. Ecce ſeruus dñi fiat mihi ſ̄m v̄bũ
tuũ. Tũc arrepto itinere cum his q̄ miſſi fu-
erant ab impatore. tetendit in partes occidē
tales bauarie. Cunq̄ꝫ ꝑuentum eēt ad regiã
ciuitatem. clerus ⁊ populꝰ ſ̄m morem eccle
ſiaſticum vnanimiter vt imperator petijt.
ſanctũ wolfgangum elegerũt atq̄ꝫ cum vni
uerſali electõne ad curiã eum regiã miſerũt
Cũq̄ꝫ in p̄ñtiam ceſaris eēt delatus ante pe
des eꝰ proſtratꝰ. ſe dixit indignũ. indoctum.
ignobilem. ſub monachali ꝓfeſſione degen-
teꝫ. ſine licentia ſui abbatis nihil accipere de
bere. Poſtremo ne locum ſanctum vilitate
violaret īplorauit. Impator ãt vidēs eũ dei-

fice renuentē. magis de ꝓbitatis eiꝰ dignitate
certꝰ. q̄zuis reluctāti. multūqꝫ gemēti epatū
ꝯmēdauit. Deinde cū comitatu fideli mīlto-
rū remiſſꝰ ratiſbonā ē igreſſꝰ. ibiqꝫ cū cāticiſ
leticie ſuſcipit. atqꝫ more pōtificū itronizatꝰ a
clero ⁊ ꝑplo ſūmo paſtori cōmēdat. necnō a
friderico archiepō. illiuſqꝫ ſuffraganeis pꝰ
aliq̄t dies i ſacerdotē aplicū ibidē ꝯſecratur
Igit pꝰ mlta pietatis ⁊ eq̄tatis opa. q̄bꝰ deo
ſuire ſtudebat febricitare cepit. quā corporiſ
moleſtiā. illi q̄ neſcit occaſū ſedulis pcibꝰ vi-
te ſue ꝯmēdauit excurſū dicēs. Deꝰ miſeren
dignet. ⁊ mihi miſero pctōri. morienti ſbeūti
⁊ cuiqꝫ eā timide ac hūilit aſpicienti. Hec cū
dixiſſet. reuerenter oculoſ clauſit. ac velut in
ſomno pauſans. ꝓdie kalend. nouembriū
in pace quieuit.

CCIX

Miraculū de ſancta katherina.

Eꝑiſcopꝰ quidam
mediolanenſ ſabinꝰ noīe. v̓tute ve-
nerabil' ſic refert petrꝰ rauēnenſ i li
bro geſtoꝝ notabiliū. pꝰ matrē dn̄i v̓ginē ka
therinā i pcipua deuotōe hēbat. hāc etiā ab in
fātia ſibi ſpōſā elegerat. ⁊ ipaꝫ oibꝰ ſacris vir
ginibꝰ pferre ſolebat. vtpote adiutricē fide-
liſſimā. Cū igit p̄dictꝰ pſul vltra mare naui-
gaſſet cū abbate theodoro de mōte caſſino.
⁊ duobꝰ capellanis ⁊ militibꝰ ⁊. xv. ſuis. ⁊ ſe
pulcrū dn̄i viſitaſſet. mōtē ſyna ſiml' adiert.
Et ecce dux q̄daꝫ turcoꝝ ferociſſimꝰ hoſtis
xp̄ianoꝝ. a ſoldano rediēs cū mltis armatiſ
epō i pede mōtis occurrit. cꝰ comitiuā vt vi
dit atrocit mox pemit dicēſ. Sic feci familie
ſic faciā dn̄is. Qd cum dictꝰ epōs ⁊ abbas vi
diſſēt. ceperūt ducē rogare dicētes. Liceat q̄ſu
mus nob mōtē ipiꝰ pus aſcende ⁊ glōſe v̓gi
nis tūbā viſitare. deinde q̄cq̄d tibi placuerit
ſuſtinebimꝰ patient. Quibꝰ rn̄dit. Neceſſe
ē hac vice vt mea n̄ vr̄a volūtas fiat. ⁊ ꝯfeſti
pcepit vt lingua. oculis. auribꝰ. naribꝰ. ma
nuū ac pedū ſūmitatibꝰ vterqꝫ ꝑuaret. ſicqꝫ
adhuc ſemiuiui in iumētis ad tumulū vehe
rēt dixitqꝫ. Nūc q̄d vob valet huiꝰ ſepulcri
viſitatio. Et adiecit. Cū mēbra vob renaſcūt
q̄d impoſſibile ē. tunc abſqꝫ dubio dei vri le
gibꝰ adherebo. Cū ergo ad tūbā v̓gis veniſ
ſent. abbas ꝯtinuo expirauit. Epōs v̓o ſicut po
tuit pces fudit. Et ecce circa noctis mediū
mōs totꝰ vehementer ꝯtremuit. tātuſqꝫ terror
ac pauor ducē iuaſit cū ſuis vt ide fuge vel
lēt nec valerēt. Poſtea v̓o ꝑ triū horaꝝ ſpa
cia tāta lumīs redūdantia ibidē reſplēduit.
vt non ſolū vicini ſed et ſaraceni in remotis
ꝑtibꝰ ꝯſtituti. hora eadē vigilātes diē claraꝫ
crederēt eē factā. ⁊ ipm montē ſyna in ſolem
ꝯuerſū eſtimabant. Interea v̓go katherina
de tumulo ꝓceſſit. et triſte caput ſue amato
ris tactu blando ꝑmulcēs. ꝑmo oculos. au
res. naſum. ⁊ linguā. deinde mēbra oīa dolo
roſa pungens pſtine reſtituit ſanitati. Cū
vir dei glōſam v̓ginē corꝑalibꝰ cerneret ocu
lis. ineffabili gaudio replebat. ſꝫ fulgorē pul
critudinis eiꝰ ferre nō valēs ad pedes eiꝰ ce
cidit. quē ipa ſtati pcipiēs eleuari. Nā duo
pulcerrimi iuuenes iuxta eā ſtabāt. ipm de
terra eleuabāt. cui v̓go. Scire debes mi ca
re. ꝙ amator meꝰ ⁊ ſponſus meus ihs xp̄us
hic ⁊ i futuro te et oēs honorantes me para
tus ē honorare. Et qꝛ ꝑdidiſti ꝓpter me lin
guā tuā. vix in ꝓꝓo ydeomate expeditā. ecce
cōmodaui tibi meā in greco ⁊ latino peritiſ
ſimā. Preterea oēs aīas familie tue noue
ris eē in ſinu abrae. Facto inſuꝑ die craſtina
cū miſſarū ſolēnia celebraueris. lecto euāge
lio ſingula mēbra abbatis de oleo q̄d ſudat
de tumulo meo pungēs. ſicqꝫ ſuſcitabitur. ⁊
anteq̄ꝫ diuinū officiū cōpleas. ad vigorem ⁊
ſtatū pſtinū reformabit. His dictis v̓go be
atiſſima dexterā pontificis apprehēdit. dāſqꝫ
illi anulū pcioſū. et cartulā aureis lrīs ſcptā
et diſparuit. et miri odoris ibidē fragrātia re
māſit. Cartula v̓o tres v̓boꝝ lineas hēbat. ⁊
hec p ordinē ꝯtinebat. prima linea. Sabine
he lrē ſūt int me et te ſigna dilectōis ꝑpetue
Secunda. Fecit tibi meritum ingēs dolor.
faciet tibi gaudium vehemēs amor. Tertia
Ducē baptizabis ſanꝰ ad ꝓpa remeabis. ſic
qꝫ decēnio expleto. laudabilit mecū eris i ce
leſti palatio. Tūc vir imēſas grās et laudes
deo reddidit ꝓ tam ineffabili ꝯſolatiōe. quā
et exhibuerat pn̄tia v̓gis glōſe. Facto igitur
die dux montē aſcēdit. et cū epm ad altare

procedentē. videntē. loquentē. ꝛ oīa mēbra itegralr̄ habentē cōſpiceret. obſtupuit vehemēter. Tūc lecto euāgelio pñte duce. epūs mēbra abbatis q̄ ī medio poſit⁹ erat vngēs p ordinē abbas oīb⁹ videtib⁹ rediuiu⁹ apparuit. Sicqꝫ mēbris oīb⁹ renaſcētib⁹. anteqꝫ diuinū officiū pficeret pleniſſime ſanat⁹ eſt q̄ viſo miraculo dux lacrimis pfūdit̄. corde ꝯpūgit̄. ꝛ amplectit̄ fidē. ꝛ cū mltis nobilib⁹ pfecte credētib⁹ ab epo baptizat̄. q̄ cū hedib⁹ careret ſcto renūciauit. terraꝫ ſuā vēdidit. et bonā portionē frīb⁹ ī mōte ſyna degentib⁹ tradidit. romā cum epo ꝛ abbate ꝛ alijs mltis deuotiōis grā veit. multa auri pondera ſecū deferēs paupib⁹ tribuit. Deinde ad cōſiliū ſancti ſabini. famoſiſſimū monaſteriū vginū qd dr̄ aula dei ī honore btē katherine fūdauit. qd ī mltis poſſeſſiōib⁹ ꝛ diuitijs ampliauit. Poſtremo ī mōte caſſino mōachalem habitū ſuſcepit. ibideqꝫ xpo regi. ſueqꝫ matri. ꝛ btē katherine qꝫ diu vixit deuotiſſime militauit. Sctūs vo ſabin⁹ cū poſt decēniū ad extremū veniſſꝫ dignū do ſpūm efflauit. ſed cū lingua ei⁹ in ore ei⁹ minime appareret. nulli dubiū q̄n vgo glōſa eaꝫ tulit. q̄ ſuo deuoto eā per decenniū mutuauit. In h⁹ qꝫ glorioſi epi memoriaꝫ anul⁹ ꝛ caliba apud mediolanū vſqꝫ hodie ſeruant̄.

CCX

De sctō Ludouico rege francoꝝ.

Ludouic⁹ dicitur q̄ſi lucē donās. ſeu lucis dator. Int̄ptat̄ et q̄ntū ad vlumā noīs ptem cuſtoſ. Icos ei grece dr̄ cuſtos latine. Fuit ei ſeuer⁹ cuſtos vbi dei. vt ex ei⁹ geſtis demonſtrat̄. Fuit et puigil cuſtos exercit⁹ ſui in tra ꝛ mari. ac et in ipo cōflictu certaminis. Vñ de eo ī eccīa canit̄. Ludouic⁹ ex noīe lucis dator exp̄mit̄ et cuſtos ī certamine pñtis vite ponitur.

Beatus ludouic⁹ quondā rex frācorū illuſtris. p̄rēꝫ habuit xpianiſſimū regē noīe ludouicū. h dō albigeſio et comitatu tholoſano heticos debellauit. ꝛ hereſes extirpauit. Et dū reuertet̄ ī frāciā migꝫuit ad xpm. Puer igit̄ ſcē indol̄ p̄rē ſtrenuiſſimo ſic orbat⁹. ſub tutela mr̄is vicꝫ blāche regie q̄ndā regꝫ caſtelle filie remāſit. Quem ipa tenerrime diligēs ſb cuſtodia ſpāl' mgri ꝛ ꝯſilio religioſoꝝ marie ordis fratrū pdicatorꝝ ꝛ minoꝝ morib⁹ ꝛ ſcia lrāꝝ tradidit imbuendū. Arripe velut alt̄ ſalomon puer igenioſ⁹. ꝛ bonā ſortit⁹ aniaꝫ. ſup coetaneos ſuos pfec valde laudabilit̄ i viriſqꝫ. Cui⁹ ſcitati ꝯgaudēs pia mat̄ pluries dicebat ei. Pl⁹ vellē fili cariſſime te mortē icurrere tpalē. qꝫ p aliqd pctm mortale te tuū offēde creatorē Qd vbū deuot⁹ fili⁹ ī aīo ſic firmauit q diuina comitāte grā a vicijs abſtinēs ad culmē vtutū puenisſe ab oīb⁹ cēſeret̄. De hic diuia puidētia ne tā noble regnū regali ſucceſſiōe careret. vxorē duxit. d q̄ ſuſceptā ſobolē generoſā vir ſctūs ſūmo ope ſtuduit educare. docēs eos ſup oīa timere deū ꝛ ab omi pctō iugit̄ abſtinere. Serta qꝫ d roſis ſeu alios capellos eos portare ſextis ferijs phibebat ppt̄ coronā ſpineā tali die ipoſitā capiti ſaluatoris. Ipe vo exēplo apli corp⁹ ſuū caſtigās. ꝛ ī ſuitutē redigēs caſtigatiōe mltiplici ſuo ſpūi ſuire cogebat. mlto tpe ciliciū ad carnē applicās. Ieiunabat qꝫ oī tēpe ſextis ferijs et marie ī aduētu ꝛ q̄dragesima. ī qb⁹ a piſcib⁹ ꝛ fructib⁹ abſtiebat laborib⁹ vigilijs orōib⁹ ꝛ alijs ſecretis abſtinētijs ꝛ diſciplinis iugit̄ ſe affligēs. Quolibꝫ et ſabbato ꝯſueuerat in loco ſecretiſſimo q̄rūdā paupeꝝ pprijs manib⁹ abluere pedes ꝛ deīde tergere. ac hūilit̄ oſculari. ſilit̄ ꝛ man⁹ cuilibꝫ certā ſūmā pecunie tribuēdo. Pluries et cētū viginti paupibus q̄ ī curia ſua oī die reficiebāt abūde ꝛ vigilijs ſolēnib⁹ ac q̄buſdā certis dieb⁹ pānuꝫ ducētis paupib⁹ añqꝫ ipe comederet manu ppa fercula miſtrauit. Sp̄e ī prādio ꝛ cena ppe ſe tres ſenes paupes recūbentes hēbat qb⁹ de cibis ſibi appoſitis caritatiue miſtrabat. xpm pauperē ī ſuis paupib⁹ venerādo. d q̄z reliquijs comede ñ horrebat. Scarleto et ſeu bruneto aut viridi vel alia veſte pōpoſa vti nolebat. nec pellib⁹ varijs aut nimiuꝫ ſūptuoſ. marie poſt qꝫ de ptib⁹ trāſmarinis redijt pma vice. Dilatōeꝫ vo fidi ardēti deſiderio cupiebat. Vñ tāqꝫ ver⁹ amator fidei et zelator tres frēs ſuos cōmilitōes ac maio

res regni barones.⁊ milites ſecū ducēs cū ex
ercitu maxīo applicuit in egiptū. Ubi multa
ī ſe ⁊ ſuis mala ꝑpeſſus.dehic ab hoſtibꝰ ca:
ptꝰ ac carceri mācipatꝰ modico tandē ꝑcio
q̊d mirabile ē redēptꝰ fuit ⁊ liberatꝰ Eductꝰ
itaqꝫ de carcere ꝑ q̄nqꝫ ānos ī ſiria remanſit
mltos ſaracenos ad fidē ꝯuertens.ac capti
uos xpīanos redimens.q̊ꝝ corpa plerūqꝫ ꝓ
prijs manibꝰ ſepeliebat. Ubi q̄nta ꝓ fide xpi
ī hac ꝑegrinatōne ac etī ī alia q̄ ſcđo trāſfreta
uit ſuſtinuit.niſi q̊ affuit.aut maiora volu:
mina īſpexit.nemo ſufficienť mente ꝑpendit
Que qꝛ ī hiſtoriali ſpēca ſine ſatis diffuſe nar:
rat vincētiꝰ.vbi ñ ꝺ auditis relatu.ſꝫ ſuo ꝑpe
geſtis fidē facit.breuitatis grā dimittuntur.
¶ Poſtmodū vͦo audita morte regīe mrīs
ſue baronū ſuoꝝ ꝯſilio redire ī frācīā acqui:
euit. Et dū eēt ī mari.nauis ipm deferēs hi:
na īpulſiōe ad rupē tā fortiť ē colliſa ꝙ a nau
tis ⁊ alijs ꝑitura credeť. Tāta igiť ꝑcuſſiōe
ꝑtīti ſacerdotes clerici ⁊ alij ſcīm regē inue:
nerūt orantē corā ſacro corpe ihū xpi. Et fu
it eoꝝ oīm firma fides ꝙ eiꝰ meritis ⁊ ꝑcibꝰ
eos omēs de a mortis ꝑiculo liberaſſꝫ. Re
uerſꝰ itaqꝫ ī frācīā.cū ieffabili gaudio ab oī:
bus ē receptꝰ. Ac ex tūc de v̄tute ī v̄tutē ꝓfi
ciēs ad oīmodā vite ꝑfectōꝫ ꝑueiť. Tūc ei ce
pit fundare hoſpitales domos paupeꝝ.reli:
gioſoꝝ edificare mōaſteria clauſtra dormi:
toria eccleſias.loca ⁊ alia edificia oportuna
Cecīſ.higuinīſ,filiabꝰ dī fere ī oī ciuitate re
gni cū certis elemoſinis de locis ⁊ domibus
ſibi ꝯpetētibꝰ ꝓuidit. Plura etī mōaſteria
diuerſoꝝ ordinū ab ipo fundata ex toto ma
gnis dotauit redditibꝰ. Inť q̄ abbatiā regalꝫ
mōtis ciſtercieñ ordīs mag̃fice fūdauit ⁊ do
tauit. In q̄ ſcƚ.q̊d mirabile ē dictu cuidā mo
nacho leproſo ī q̊dā prādio flexis genibꝰ ci:
bū ⁊ potū ī os eiꝰ īmittēdo hūilīť miſtrauit.
abbate ⁊ q̊ aderāt ī lacrimas ꝓrūpētibꝰ ac ꝓ
horrore vix vidē valētibꝰ. Precipua eī duo:
tōe ſctās venerabať reliq̄as.⁊ dei cultū ⁊ ho
norē iugiť augmētabat. ¶ Pariſiꝰ ſiq̄dē in
regali palatio capellā ſpecioſiſſimā ꝯſtruxit
ī q̄ ſacroſctāꝫ coronā dñi ſpineā ⁊ maxiaꝫ ꝑtē
ſcē crucis ferrūqꝫ lācee q̊d latꝰ apuit ſaluato
ris cū pluribꝰ alijs reliq̄is digniſſime collo:
cauit.q̄s a ꝯſtātinopolitāo īꝑatore receꝑat
cū īmēſis laboribꝰ ⁊ expenſis. Oppꝛobria vͦo
fidei xpiane audire ñ poťat.ſꝫ zelādo zelū dī
g̃uiť puniebat. Uñ q̄ndā ciuē pꝛiſienſē q̊ tur:
piť iurādo xp̄m blaſphemauerat in ꝑcīī pe
nā ⁊ alioꝝ terrorē ferro cādēti in labijs ſuis
cauteriſari ꝑcepit dicēſ. Vellē q̊d dixero in
labijs meis taleꝫ īdecētiā ſuſtinere.dū mō h̄
peſſimū iuratōis viciū de regno nrō penitꝰ
tolleret. Siƚr ſaracenis petētibꝰ ī pactōe de
ſoluēda pecūia ꝓ ſe ⁊ ſuis addere.ꝙ fidē xpi
negaret ſi pactū ñ teneret facere ꝯſtāť dene
gauit. Et ꝑſuadētibꝰ q̊ aderāt ꝙ h̄ ſine pctō
facere ꝑt.rñdit. Tātū horreo v̄bū ꝺ negāda
fide et ſub ꝯditōe audire.ꝙ nō poſſē illꝺ exp:
mere ſono vocis. Ibidē etī q̄ndā nobilē ſara:
cenū q̊ recenť ſoldanū occiderat facere mili:
tē recuſauit dicēs.ꝙ nec ꝓ morte nec ꝓ vita
īfidelē quēq̄ꝫ inſigniret baltheo militari. In
tāta etī veneratōe hēbat ſigculū ſcē crucis.ꝙ
deſuꝑ calcare nolebat.⁊ a pluribꝰ religioſis
exegit.vt in clauſtris eoꝝ.ī tūbis cruces ñ in
ſculpereť.⁊ īſculpte peitꝰ raderēť. In regimi:
ne vͦo ita prudēť ſe gerebat.ꝙ abſqꝫ ꝑſonaꝝ
acceptōe iuſticiā reddebat vnicuiqꝫ. Timēſ
vͦo ne cauſe paupeꝝ vix ingrederēť ad iudi
ces.his ī hebdomada audiēd ꝯq̄rētes ī loco
patēti ſe ponebat.⁊ eos celeriť q̄ntū poterat
expediri faciebat. Et q̄ñ negociū fidei ꝑ ꝑla:
tos ſeu inq̄ſitores deferebať ad eū.oībꝰ alijſ
poſtpoſitiſ faciebat q̄ꝫcitiꝰ expediri. Duella
vͦo tāq̄ꝫ a iure ꝓhibita cuiuſqꝫ īſtātia nō ad
mittebat.ſꝫ ꝑ aliā viā iuri ꝯſonā etī maḡtum
maleficia pūiebat Statuit īſuꝑ ad abolend
vſuras vt obligatos iudeis aut alijs publi-
cis vſurarijs nullꝰ iudex cōpelleret ad ſoluē
dū. Et qꝛ pacē opať iuſticia dedit ſibi deꝰ pa
cē ⁊ regno trāq̄llitatē ¶ Tādē pꝰ mltoꝝ ānoꝝ
ſpacia audiēs deſolatōꝫ t̄re ſctē.⁊ mala xpia
ne gētis ferre ñ valēs cū filijs ſuis ac regni
comitibꝰ ⁊ mag̃tibꝰ ſcđo tranſfretare diſpo:
ſuit. In q̄ trāſfretatōe diē ſuū vltimū appro:
pinquare vidēs.filios ſuos admonebat.vt
ꝑ eccia dī ⁊ defēſiōe t̄re ſcē vt ipe faciebat oī
v̄tute īſiſterēt. Currēte igiť nauigio vſꝰ tuni:
cū ⁊ exercitu ſuo libere capiēte portū ī affri
ca.carthagis caſtrū.⁊ adiacētem regionē vi

armoꝝ cepert. Deinde iter carthaginē ⁊ tu
nicū fixerant tētoria. ibi aliq̄ȝdiu moraturi.
Illic ergo btūs ludouicꝰ poſt tot laudabilia
ṽtutū opa pꝰ tot laborioſos agones q̊s ꝑ fi
de xp̄i indefeſſo aīo tolerauerat diſponente
deo q̄ labores ſuos voluit felicit̄ ꝯſūmare. et
laboꝝ ſuoꝝ fructū retribuere. lecto decubuit
febre ꝯtinua fatigatꝰ. Inualeſcente igit̄ mor
bo. ſana mēte ītegro aſpectu atȝ auditu orāſ
ac ſctōs īuocās deuote ſuſcepit oīa eccīaſti
ca ſacramēta. Demū ad extremā horā veni
enſ. ⁊ ſup ſtratū cinereū recūbēs. ṽba ꝓferēs
vltima p̄te ī manꝰ tuas dn̄e cōmēdo ſpūm
meū. Anno dn̄i. m. cclxx. hora nona feliciter
migrauit ad xp̄m. Corpꝰ vō illiꝰ delatū fuit
ad ſepulcrū patꝝ ſuoꝝ apud ſc̄tm dioniſiū ī
frācia. vbi ⁊ et alibi in diuerſis mūdi ptibꝰ cre
bris coruſcat miracul̄. In die ſepulture eiꝰ q̄dā
mulier ſa giēꝭ dioceꝭ viſū quē p̄us ꝑdiderat
recuperauit oīno meritis et p̄cibꝰ pij regis

Quidā iuuenis de burgūdia ſurdꝰ ⁊ mu
tus a natiuitate cū alijs veniēs ad ſepulcrū
eiꝰ put videbat alios facere nutibꝰ exterioꝛi
bꝰ ſc̄i ſuffragiū īplorabat. Et cū ibi aliq̄ȝdiu
ꝑmāſiſſet. aperte ſūt aures eiꝰ ⁊ ſolutū vīcu
lū ligue eiꝰ. Et q̄ nūq̄ȝ gallicū audierat. pure
gallicū loq̄bat̄. Et cū audiuit p̄mō cāpanaſ
pulſari. maxio t̄rore ꝑterritꝰ. putabat totā
eccīaȝ ſup ſe ruiturā Anno q̊ btūs ludoui
cuſ fuit aſcptꝰ ſcōꝝ cathalogo ī diuerꝭ ptibꝰ
ad īuocatōem ipiꝰ mlta ꝯtigerūt miracula
Ebroicis nāq̄ȝ pueꝝ q̄ndā ꝓpe q̊dā molen
dinū ſbmerſū parētes mltis ſcōꝝ ſuffragijs
cōmēdauert. Verū oīpotēti dō miſericorditer
ter diſponēte mirificare ſc̄tm ſuū vox ītonu
it. vt puer p̄dictꝰ btō ludouico deuoueretur
Quo ſtatī ad eccīaȝ fratꝝ p̄dicatoꝝ nup in
honorē beati ludouici fundatā cū ſolitis ob
latōibꝰ delato ꝯſpectum viuus apparuit.

CCXI

Legenda ſc̄ti Thome de aquino.

Thomas interpre-
tat̄ abyſſꝰ. vel geminꝰ. vel diuiſus
vel ſig̃tꝰ. ſiue ꝯſūmatꝰ. Fuit ſiquidē
btūs doctor thomas velut abyſſꝰ ꝓfūdiſſi
ma. Scīētia ei ⁊ ſapīa ꝓfūdiſſimꝰ extitit. Io
q̄ȝ n̄ īmerito aq̄nas ex noīe patrio dictus ē.
q̄niā doctrine celeſtiſ aq̄s nactꝰ ē abūdātiſſi
mas. ꝓpt̄ q̊d illō eccī. xv. ſcptū de eo dici pōt
Aqua ſapiētie ſalutaris potauit illū dn̄s. Et
apoc. xxij. Oſtēdit āgelꝰ fluuiū aq̄ viue ſplēdi
dū tāq̄ȝ criſtallū. ꝓcedēs de ſede dei et agni.
Et puer. xx. Aqua ꝓfūda ꝯſiliū ī corde viri.
Aut certe aq̄nas ex eo dici p̄t. q̄ ex aq̄s mun
dane vanitatis ⁊ ꝓpe natiuitatis eductꝰ p re
ligioſā vitā reſtitutꝰ ē matri eccīe moiſi figu
ra. Fuit et geminꝰ deuotōis decore. ⁊ ītellīgē
tie claritate. Inſup diuiſus fuit a mūdanis
cupiditatibꝰ ⁊ pōpis. religionis vitā ſacerri
mā ducēs. Deniq̄ȝ fuit ſignatꝰ. aut ꝯſūma
tus oīm ṽtutuȝ ſplēdore. quapꝓpt̄ bn̄ ē nūcu
patꝰ thomas. q̊d p̄t īterp̄tari q̄ thau meū. i.
ſignū meū. vel ꝯſūmatio mea. Deꝰ ei tantis
eū illuſtrauit atȝ ꝓfudit grē donis. vt veꝝ di
ſignū atq̄ȝ ꝯſūmatio. i. ꝑfecta dei opatio eēt.
Cuiꝰ hiſtoriā ⁊ vitā q̄dā ep̄s lodonēꝭ ꝯſcpſit
Feſtiuitas āt eiꝰ celebrat̄ nonis martij. q̄ die
migrauit ex h mūdo ad ꝑpetuā gloriā.

Sanctꝰ thomaſ d̄ aq̄no ordīs p̄dica
toꝝ doctor egregiꝰ. nobilibꝰ ortus
ꝓgenitoribꝰ lādolpho p̄re d̄ domo
ac illuſtri ꝓſapia comitū aq̄norū ꝯfinibꝰ cā
panie et regni cecilie. matre theodora d̄ nea
politana ſtirpe exn̄te duxit originē. Qui per
ſc̄tm heremitā bonū noīe. matri ſue fuit p̄nū
ciatꝰ ex noīe naſciturꝰ magnꝰ ī orbe. Natuſ
q̄ȝ fuit āno dn̄i. M. ccxxv. Hic exiſtēs īfātu
lus cū a cunis ꝓ balneo ſolueret̄. nutu diuīo
cartulā q̄ndā humi iacentē. ī q̄ ſalutatio an
gelica ꝯtinebat̄ brachiū nemīe iuuāte exten
dēs accepit cui vix mater eripe potuit. Hic
puer q̄nq̄ȝ ānoꝝ exiſtēs miſſus fuit a p̄ntibꝰ
ad monaſteriū mōtis caſſini. erudiēdus in
p̄mis lr̄aꝝ elemētis ⁊ moribꝰ ībuēdus. Cū
āt ſeptē ānoꝝ eēt miſſus ē neapolī ad ſtudiū
artiū liberaliuȝ. Qui tāte celeritate natural̄
ingenij oēs artes didicit ī ſeptē ānoꝝ ſpacio.
et p̄cellēs oēs īgenio ⁊ labore cūctis erat ad
mirabil̄. Cū āt eēt. xiiij. ānoꝝ ṽgo electus
a dn̄o ītrauit ordinē ſacratiſſimū fratrū p̄di
catoꝝ. Hic et eodē āno q̊ ītrauit ordinē. cū p
frēs ordīs p̄dicti fuiſſȝ romā ꝑductꝰ. ⁊ de ro
ma ꝑ tuſciā p̄iſiꝰ duceret̄. vt a ſuis elongaret̄

parētibꝰ.raptꝰ ⁊ captꝰ fuit ī itinere ꝑ germa
nos ſuos carnales ⁊ vi ablatꝰ fribꝰ ⁊ miſſus
ad matrem ſuā ī caſtro mōtis ſcī iohis.vbi
detentꝰ ⁊ cuſtoditꝰ ⁊ clauſus ī carcere ſtetit
q̄ſi biennio in habitu ordis.q̄ aſſūptū nunq̄ꝫ
deſeruit.nec ad deſerendū aliq̄tenꝰ flecti po:
tuit.Veditꝰ vō ibidē orōi ⁊ ꝯtēplatōi.ac ſtu
dio ſcp̄turaꝝ.tāq̄ꝫ ī ſcola ſummi mgrī pluri:
mū ꝓfecit.Et vehemētis libidinis ſuggeſtri
cē a carcere cū ſtipite ignito fugauit. Vñ ex
hac victoria tale donū a deo conſecutꝰ ē.vt
nullū ſtimulū voluptatis veneree poſtea ſē
ſerit.Poſtq̄ꝫ āt redditꝰ ē ordini.miſſꝰ eſt co
loniā.vbi docebat philoſophiā ⁊ theologiā
doctor albertꝰ magnꝰ eiuſdē ordinis ꝓfeſſor
A q̊ plurimū eruditꝰ ē ſpacio ānoꝝ vndeci
Cū vō attigiſſet.xxvij.annū etatis ſue ꝑiſius
miſſus gradū baccalariatꝰ ī theologia ſuſce
pit.Qui cū laudabilit̄ legiſſet ſnias.⁊ oībus
eēt venerabilis ꝓpt̄ admirabiles q̄ſtionuꝫ
ſolutōes aſſūptꝰ ē ad magiſteriū ſacre theo
logie anno ſue etatis.xxx. Qui viuēs dum
taxat poſtea annos.xx.maximos ⁊ pulcerri:
mos libros cōpoſuit.Qui libri fere cōplent
cētenariū numerū.Habuit aūt tantā a deo
grāꝫ vt dubia aliis occulta ꝑ reuelatōem di
ꝯparētibꝰ ei btīs petro ⁊ paulo cognoſceret
Incēdebat ei dei amore.⁊ ita rapiebat in cō
tēplatōe miſterioꝝ diuinoꝝ.vt ei comeden:
do circa illa cogitaret.et exñs ī mēſa ſci ludo
uici regis putaret ſe eē in ſtudio et cella ſua
Specialit̄ et adiutorio diuīo fretꝰ queſtōeꝫ
difficillimā de ſacramēto corpis xp̄i omibꝰ
mgrīs pariſienſibꝰ ignotaꝫ declarauit. Hic
doctor egregiꝰ ī extaſi ⁊ alienatōe viriū ſen:
ſitiuaꝝ mēte freq̄nt̄ appuit ī deū eleuatꝰ.cor
pore et viſꝰ ē ī orōe exñs vno cubito et aliq̄n
duobꝰ a terra ſurſū leuari. ¶ Quotiēs aūt
vir ſctūs diſputare.leg̊e.ſcribere.vel dictare
aliq̄d vellet ꝓus ad orōeꝫ accedēs.īueniebat
ſic ī ꝓmptu q̄d q̄rebat ac ſi ī libro legeret.Fu
it īſup tantꝰ amor v̓e ſapie vt archiepātum
neopolitanū ad quē eū volebat promouere
dñs clemēs papa q̄rtꝰ recuſauerit.⁊ omelias
chriſoſtomi ſup matheuꝫ ꝑlegerit ciuitati
pariſiēſi.⁊ rōnem reddēs dixit fribꝰ.ciuitas
hꝭ ſi eēt mea ꝓpt̄ curaꝫ regimis.mihi eripet
ꝯtēplatōem diuinoꝝ.⁊ ꝯſolatōeꝫ animi ipe
diret.quā ſcp̄tura ſctā donat. Tādē vō iſte
doctor egregiꝰ florēs ſcia ⁊ doctrina eminēſ
vocatꝰ ꝑ gregoriū papā decimū ad genera:
le ꝯciliū q̄d celebratū fuit lugduni ī kalēdis
maij.Anno dñi.m.cclxxiiij.obijt ī itinere in
monaſterio foſſe noue ciſtercienſ ordis ex:
racinenſ dioceſ nonis martij etatis ſue an:
no q̄nq̄geſimo ichoante. ¶ In obitu āt eiꝰ
nō defuerūt ſigna mirāda.q̄ ſcti doctoris in
dicarēt exitum ex h mūdo ⁊ eterne ſue felici:
tatis demōſtrarēt initiū.Nam ſtella q̄dam
ad moduꝫ comete tribꝰ diebꝰ ante doctoris
obitū ſuꝑ idē monaſteriū viſa fuit et in die.
q̄ ſcō doctore migrāte diſparuit.Dñs etiaꝫ
albertus magnꝰ colonie in mēſa exñs.cepit
ſubito lacrimari.dixitq̄ꝫ aſſiſtētibus. frater
thomas d̓ aq̄no filiꝰ meꝰ in xp̄o q̄ fuit lumē
eccl̄ie ex hac luce hodie migrauit. ¶ Sup
prior etiā foſſe noue patiens ī oculis fere oī:
modā cecitateꝫ.emiſſo voto.adductꝰ ad ſe:
pulcrū ſci corpis ⁊ orans deū meritis ſui ſcī
viſus bñficiū recepit.et clamauit corā toto
ꝯuentu.bñdictꝰ ds q̄ meritis ſcti thome cla
re me videre fecit.Et longo tp̄e poſt viuens
vmbraticenſ eccl̄ie factꝰ ē ep̄s ¶ Manifeſtū
q̊ꝫ miraculū ī duabꝰ trāſlatōibꝰ ſacri corpis
bti thome apparuit.Ex eo ei ꝓdijt odor ſua:
uiſſimꝰ ⁊ fragrātiſſimꝰ.q̊d ſignū fuit ſciētie
ſue diffūdende ꝑ totū orbē.⁊ ip̄m dū viueret
redoluiſſe oībꝰ v̓tutibꝰ.Nullus ei ſtimulus
ſupbie.nec aliq̊s fetor cuiuſcūq̄ꝫ pcti morta
lis eo viuēte exiuit. ¶ Quartodecimo etiaꝫ
āno ab eꝰ felici obitu cū ꝓcioſꝰ theſaurus ſa
cri corpis patefactꝰ eēt.inuentū ē corpus in:
tegrū mēbris ⁊ pānis ſui habitꝰ.ſolaq̄ꝫ naſi
ſūmitas paululū diminuta viſa ē. Odorq̊ꝫ
tantꝰ emanauit.vt oēs monachi inde excita
ti ſuas cellas exirēt ad videndū tantū mira
culū ¶ Eiuſdē ſacri corpis manū dexteraꝫ
dña theodora comitiſſa petiuit ab abbate
monaſterij foſſe noue.quā nō potuit euelle:
re leuit̄ a corpe q̄ꝫuis iā ānis.xiiij.iacuiſſꝫ in
terra.ſed cōpulſus eā ferro detrūcauit.q̄ mi
randū odorē eā venerantibꝰ deuote effūde:
bat.Vñ cū q̄dā vir magne fame āno ab obi
tu ſancti thome.xlij.q̄reret ꝓcioſas reliq̄as

ad reponēdū in qͦdā capella ſcē crucis quaꝫ
edificari fecerat apď ſalernū.⁊ veniſſet in ca
pella caſtri ſācti ſeuerini ſalernitane dioceſ
et ſibi oñſa fuiſſꝫ manꝰ ꝑdicta.eāqꝫ deſperiſ
ſet.ſtatim tremore magno totiꝰ corpis egro
tari cepit.videbatqꝫ ſibi ꝙ hēret caput groſ
ſū ad modū vniꝰ ciſte ⁊ nimis pōderoſū.In
ſe āt reuerſꝰ ⁊ penitēs acerrime de irreueren
tia fcā.cū reuerēter illaꝫ adoraſſet.a tremore
illo ⁊ inflatōe corpis liberatꝰ ē.Quā cuꝫ de
oſculatꝰ eēt.odorē maximū ex ea ꝓgredi ſen
ſit qlem ⁊ qͣntū nūqꝫ ſe meminerat ꝑcepiſſe.
Odor āt ille ex tactu ſacre manꝰ ſibi ⁊ eiꝰ ca
pucio qͦd ī collo gerebat mlťo tpe ſic adheſit
ꝙ ipē ⁊ capuciū adeo redolebāt illis intͣ qͦs
ꝯuerſabať.ꝙ pluribꝰ iterrogātibꝰ qͦd ſecum
ferret odorifex.cōpellebať miraculi ſeriem
ſepe recitare.Et ex tūc vt aſſeruit tantā deuo
tionē ad ſcīm thomā ⁊ ꝯfidētiā accepit.ꝙ qͦ
tiens aliq̄ tēptatio ſibi adueniret.vel ꝑiculū
īmineret recōmēdās ſe meritis ſcī thome et
īuocās nomē eiꝰ ſe ſenſit ab īpugnatōe et pi
culo ſtatim liberatū. ¶ Aduertendū āt eſt.
ꝙ odor ille ꝓdiēs a mēbris btī viri miracľo
ſus ē.qꝛ nō ſentiť qͦtiens adoranť mēbra.nec
ab oībꝰ q̄ ea adorāt.ſꝫ qñ placet.et ꝑſonaruꝫ
deuotio ꝓmereť.Ex qͦ manifeſtū ē ꝙ non ſit
odor hūano ingenio ꝓcuratꝰ.qͣ diuia exiſtit
v̓tute ꝯceſſus.nec vlliꝰ rei naturaľ odor ſilis
illi repiť.Ut āt ampliꝰ glorificeť ds in ſctō
ſuo queꝫ mirificauit.pauca de multis mira
culis ad augmētū deuotōis fideliū h̓ ſbdūť
¶ Quidā arte cyrurgicꝰ ſed ꝑ decēniū infir
mitate podagricꝰ.nec valens ꝑ ſe ābulare ſe
ďo et btō thome deuouit.iuxta eꝰ tumulū ī
cūbēs orōe facta ſanꝰ ꝓſiliit laudās deum ⁊
ſanctū eiꝰ. ¶ Alter qͥdam ꝓpť horribilē fan
taſmatis viſionē omī v̓tute deſtitutꝰ.⁊ mor
tuo ſimilis videbať.adeo vt igne mēbris eiꝰ
admoto nullatenꝰ ſentiret.qͥ portatuſ ad tu
mulū ſcī thome.poſt morulā liber et ſanus
oīno a ſepulcro ſurrexit. ¶ Mulier quedā
cū filiū ſuū duoꝝ menſiū ī cunis decubāteꝫ
ꝑiclitari formidaret ꝑ eo p̄ſertim ꝙ ꝑ mēſes
qͣtuor ex ſurditate adeo grauata eēt decies
exclamare vagientē et puerū vix audiuit.vi
ri ſui inductiōe q̄ meſtus vna cū illa cōis fi
liȷ ꝑicľo cōdolebat.ꝓ dcō viro dī vt eā ab eaď
infirmitate eripet obnixꝰ deuouit.emiſſoqꝫ
voto cuꝫ nocte ſecuta dormiſſet ī craſtino ſe
liberatam ſancti meritis reperit vt optabat
¶ Puella gutturis ſui fauces ſquinantie
hñs īfirmitatē ꝯſtrictas in tantū vt neqꝫ ſu
mere qͥdqꝫ poſſet.neqꝫ reſpirare.Dū deuo
te ſe btō viro a matre ꝑſuaſa cōmēdaret.du
ctaqꝫ fuiſſet ī craſtinū ad ꝑdictū mōaſteriū
foſſe noue.ſuppoſitis gutturi ſuo ſctis reliq
is ꝯfeſtī melioratā ſe ſenſit.panē comedit.ꝑ
fecteqꝫ ſanata rediȷt. ¶ Quidā ꝓuerſꝰ foſſe
noue adeo grauē ī brachio dextro ⁊ ſpatulo
dolorē patiebať.vt illud deferret ſuſpenſum
ad collū ⁊ penitꝰ ei inutile atqꝫ dolore vehe
mēter afflictū.q̄ neqꝫ medicoꝝ auxilio reme
diū īueniens.imo ampliore dolore grauatꝰ
dū dicto ſctō ꝑ ſua ſanitate ſe humiliť cōmē
daſſet.a ſomno ſurgēs ſe penitꝰ liberatuꝫ co
gnouit. ¶ Infans qͥdā qͣtuor annoꝝ tumo
rē ⁊ rubore in coſtis ⁊ crure vſqꝫ ad pedē pa
tiebať adeo aſflictiuū vt nec a matre ſua .vel
alio tangi ſine leſione ⁊ clamore aliqͣtenꝰ po
tuiſſet.neqꝫ ſe mouere poterat.Cūqꝫ puer ꝑ
menſem in tanto dolore ⁊ anxietate fuiſſet.⁊
a medicis ſpes curatōis ſine inciſiōe pueru
li nō īueniret.deficiēte naťa artiſqꝫ ſuffragio
non inuēto.recurſū ē ad deū ⁊ ſcīm ſuū tho
mā.Mater enī īfantuli btō thome ipm de
uotiſſime cōmēdauit.vt a dicta infirmitate
abſqꝫ inciſione ſuis meritis puerū liberaret
q̄ delatus ad monaſteriuꝫ et poſitus ſuꝑ tu
mulum poſt aliquā morulam ſanꝰ inde ſur
rexit. Propter hec et alia teſtimonia multa
q̄ de h̓ viro iuſto mortalibꝰ credibilia ꝑ deū
facta ſūt nimis.dñs iohānes papa.xxij.apď
auinionē pontificatus ſui anno.vij.xv.kaľ.
auguſti.Anno verbi incarnati.M.cccxxiij.
a felici v̓o trāſitu huiꝰ viri btī ex h̓ mūdo an
no qͥnquageſimo decurrēte.illū ſctoꝝ cōfeſ
ſoꝝ cathalogo adiūxit.ad laudē et gloriā do
mini noſtri ihū xpi q̄ hunc ſcīm adhuc ī ter
ris viuentē et iā ad celos trāſlatū multis fe
cit coruſcare miraculis.vt fideles ipm inue
nirēt apď deū benigniſſimū patronum.⁊ eꝰ
veſtigia imitantes.regna celeſtia conſequi
poſſent.

CCXII

De ſancto Marcello pari-
ſienſi epiſcopo.

Beatiſſimꝰ marcellꝰ
antiſtes natꝰ pariſij. ſꝫ ciuis padiſi.
i ṫris hūilis erectꝰ i celis. mediocriſ
ꝑentibꝰ. ſꝫ meritis cellꝰ. Cui ꝫ fuit nobilita-
tis lumē iſigne. xp̄o ſine culpa ſuire. Non ꝺ
generis iumeſcēs ſupbia. ſꝫ bn̄s de moribꝰ
ornamēta. Nec ſumens de ꝑentele laude ia
ctantiā. ſꝫ grāꝫ poſſidēs in v̓tutū exēplis. In
tra ſe ſuos theſauros retinēs. deuꝫ mundo
corde ꝯplectēs. Sꝫ cū xp̄o paupiſte regṅit.
q̄ in hūilitatis ꝯuerſatiōe. i caritatis vberta
te. i caſtitatis lumie. i ieiunioꝝ piguedie. ita
ſe totuꝫ tradidit diſcipline. vt ab ip̄a infātia
maturꝰ aſcēderet. ⁊ poſitꝰ i corꝑe q̄ſi nihil de
carne portaret. Hic itaqꝫ btiſſima iſtitutiōe
ſuccinctꝰ ⁊ venerādis opibꝰ pene ꝓus ſacer
dos extitit q̄ꝫ clericꝰ. Iā dudū dignꝰ q̄ ſuſci-
peret digtatē. antea ꝑparatꝰ ad id q̄d erat ſi-
ne mora futurꝰ. Calcata mūdi pōpa vel cri-
minibꝰ. cū diuis armis iniciatꝰ accingeꝛ ad
ſpem. felicē palmā de hoſte publico relatu-
rus. i militia xp̄i exercitādo lector effectꝰ eſt.
ac ſeip̄m tēplo xp̄i ꝑ ꝓmitijs offerēs. velut a
bellis ſacrificiuꝫ hoſtia victe carnis et pure
mētis effectꝰ ē. Qui clarior mercede q̄ꝫ noīe
⁊ merito maior q̄ꝫ gradu. ſine offendiculo ſuū
gerēs officiū cepit i milite creſcere. q̄d acce-
pit a rege. Deniqꝫ cū adhuc clericali tyro
cinio celaret. miraculꝭ ꝓdit. ⁊ ſignis celeſtibꝰ
illuſtrat. Vn̄ q̄dā vice ad officinū acceſſit fa
bricalē. q̄ ꝺſpectꝰ ab artifice cogiꝛ vt extracta
de ardēti camino ferri maſſa cādens manu
ſua ferrū accenſū attolleret. ⁊ q̄nti ponderis
eēt enarraret. Tūc vir btiſſimꝰ n̄ ignarꝰ totū
de xp̄o p̄ſumere. ⁊ q̄nte v̓tutis cā ſit i rebus
nō turpibꝰ obedire. mox ſuppoſita manu fer
rū altiꝰ eleuauit dicēs. De calore calet. ſꝫ no
uē pōdera hꝫ. Qd̄ poſtea tantū ad ſtaterā i-
uentū ē. q̄ntū eiꝰ vox librare p̄dixerat. Ita
qꝫ cū ſubdiaconali miſterio fungeꝛ i die epi
phanioꝝ hauriēs aquā ꝺ fluuio ſecane duꝫ
btō prudētio ep̄o maibꝰ abluēdis aquaꝫ of
ferret. mutatis elemētis vini ſapor inuētꝰ ē.
Quo viſo obſtupeſcēs pōtifex. iuſſit ex ip̄o
vrceolo i calicē ſacꝝ defūdi. Vn̄ vniuerſus
ꝑplus miſſa celebrata ⁊ cōiōnē accepit. ⁊ ip̄m
vas cū ad plebis multitudineꝫ ſuffeciſſet ac
ſi nō tactū ⁊ itegrū ſic plenū ꝑmāſit. Cuiꝰ vi-
ni miſtico bn̄ficio poſtea multi ſanati ſunt.
Cū vir ſctiſſimꝰ q̄dā vice ex ſui officij ſuitu-
te aquā maibꝰ p̄ſato venerabili ep̄o porrexiſ
ſet. mox ide balſama cepert fragrare. Et duꝫ
vnda curreret viſi ſūt criſmata reſpirare. vt
pene pōtifex crederet ſe manꝰ magis vngere
q̄ꝫ lauare. ⁊ alteras aq̄s q̄reret. vt pores vn-
gas ablueret. Quo viſo ſacerdos venerabiꝉ
obſtupeſcēs deo grās de cōpto munere re-
tulit. ⁊ btō marcello reuerētiā de religiōe ſer
uauit dū eū nō talē q̄ ſuiret. ſꝫ potiꝰ cui ſerui
ret agnouit. Matrona q̄dā p̄ſapia nobi
lis ſꝫ opinione vilis maculās crimie q̄d ful-
gebat ex genere. poſtq̄ꝫ dies fugitiue vite ra
pta luce ꝯcluſit. ad tumulū pōpa comitāte.
ſꝫ nō ꝓfuſa ꝓceſſit. Quo ꝯdita. horreſco refe
rēs ꝫ ꝯtigiſſe poſt funera. q̄ duplex naſciꝛ la
mētatio de defūcta. Ergo ad ſumēdū eiꝰ ca-
dauer cepit ſerpēs imaniſſimꝰ freq̄ntare. Et
vt dicā clariꝰ mulieri cꝰ mēbra beſtia deuo-
rabat. ip̄e draco factꝰ ſepulta. q̄ viſo ꝑterriti
hoīes de ſuis ſedibus migrauerꝛ. Btūs igiꝛ
marcellꝰ itelligens ſe de cruento hoſte triū
phū acq̄rere. collecta plebe de ciuitate ꝓgre
diꝛ. ⁊ relictis ciuibꝰ i p̄ſpectu ꝑpli ſolꝰ xp̄o du
ce ad locū pugnaturꝰ acceſſit. Et cū coluber
de ſilua rediret ad tumulū. obuiātes ſibi in-
uicē dāte orōeꝫ btō marcello. ille capite ſup-
plici cepit veniā blādiēte cauda p̄cari. Tunc
p̄cedente pōtifice beſtiā fere tribꝰ milibꝰ oēſ
ꝓſecuti ſūt. reddētes dn̄o grās et ſoluentes
exeq̄as inimico. Deide increpās eū beatus
marcellꝰ dixit. Ab hac die aut deſerta tene
aut i mare te demerge. Mox dimiſſa beſtia
nulla eiꝰ vlteriꝰ indicia ſūt inuēta. Ecce pro
pugnaculū patrie in vno ꝯſiſtere ſacerdote
q̄ fragili baculo fortiꝰ hoſtē edomuit. q̄ꝫ ſi ba-
liſte trāſfixiſſent. Si igiꝛ ſcōꝝ viroꝝ ex factis
merita cōferātꝛ mireꝛ marcellū gallia duꝫ ro
ma ſilueſtꝝ. niſi ꝫ diſtet in ope q̄d draconeꝫ ſi
gillauit ille. iſte iactauit. His itaqꝫ operibꝰ
ſctūs marcellꝰ ſp intentꝰ ꝯuerſatōne clarus

ꝯſūmatōne ꝑcipiꝰ. btitudīe glorioſꝰ. remu
neratōe ditatꝰ. cū ꝑpetuo dn̄o regnaturus.
vincēs mūdi ꝯtagiū. mūdꝰ migꝛauit ad xp̄m
die kalēdaꝝ nouēbꝛiū regnāte dn̄o nr̄o ihu
xp̄o cui ē honoꝛ ⁊ gl̄a. v̄tus ⁊ p̄tās.

CCXIII

De ſancta Genoueſa.

Genoueſa dicitur a genos qđ ē nata. ⁊ eſa qđ ē mē
ſura q̄ꝛ bn̄s naturalia ad mēſurā.
ſeu plenitudinē. Ip̄a eī ex bonis natalibꝰ q̄
habuit. facilit̄ dei grā comitāte ſupnatalia ē
aſſecuta. Uel dꝛ a genos qđ ē barba ſeu viri
litas. et eſa effuſio ſeu plenitudo. q̄ꝛ effuſa et
plena operatōibꝰ virilibꝰ ⁊ fortibus. Ip̄a eī
vt ex eꝰ geſtis colligit̄. et de ea in eccl̄ia canit̄.
ip̄is etiā viriſ aliquatenꝰ imitanda. atꝫ equi
paranda eſt.

Beata v̄go genoueſa. honeſtis parē
tibus. patre ſeuero noīe. matre v̄o
geroncia oꝛta. apud nametodoruꝫ
opidū haud longe a pariſienſi vꝛbe extitit ꝓ
genita. Dum aūt ſctūs germanꝰ antiſiodo
renſis ep̄s q̄dam die apud baſilicam in ip̄o
opido ſitā. oꝛandi grā ſe ꝯtuliſſꝫ. occurrente
eiuſdeꝫ loci ꝑpl̄i multitudīe ſimul̄ genoueſa
affuit. Quā ītuitꝰ in ſp̄ū. ſctūs germanꝰ ma
gnanimē genoueſā ad ſe deduci ꝑcipiēs. cir
cūſtanti ꝑpl̄i electā a deo ſponſā p̄dixit. in eꝰ
natiuitate angelos cecinisſe denunciauit. ac
felices tante ſobolis ꝓgenitores predicauit.
multoſqꝫ eꝰ exemplis a via ſua mala ꝯuer
tendos affirmauit. Que dū ab eo acceſit̄. et
de v̄ginitate celeſti ſponſo ꝯſeruāda āmone
tur. id ſe votis oībꝰ ſꝑ deſideraſſe reſpondit.
Cui ille Confide filia. viriliter age ⁊ qđ corde
credis et oꝛe ꝯfiteris. opibꝰ cōpꝛobare ſtude
Dabit ei dn̄s fortitudinē et v̄tutē decoꝛi tuo
Cūqꝫ ſequenti die genoueſā iteꝝ ſibi p̄ſenta
ri feciſſet. dixit ei. Aue filia genoueſa. Remi
niſceris qđ heſterna die de coꝛpis tui itegri
tate mihi ſis pollicita. Cui illa. Reminiſcoꝛ
pater. Tunc ille numū ereū dei nutu allatū
habentē ſignū crucis a terra colligēs inquit
ad eam. hūc tranſfoꝛatum ꝓ memoꝛia mei
ad collū ſuſpenſum ſꝑ habeto nulliuſqꝫ me
talli aut margaritaꝝ oꝛnamēto colluꝫ digi
toſqꝫ tuos oꝛnari patiaris. Et valedicēs. ca
putqꝫ eius deoſculans abijt. Cū mater eius
die ſolenni ad eccl̄iam ꝑgeret. et genoueſam
reclamantē domi remanere ꝑciperet. ꝯfeſti
vt ſibi alapā mater in faciē dedit. lumē ami
ſit. Sicqꝫ ꝑ bienniū diuinā iram ꝑpeſſa. p̄ci
bus filie tandeꝫ priſtine ſanitati ē reſtituta.

Alia vice dum genoueſa cū duabꝰ ſacra
tis v̄ginibꝰ etate puectioꝛibꝰ loco nouiſſimo
incederet. obuiāte carnotenſi ep̄o iulito. ſta
tim incedendi euerſus eſt oꝛdo. Nam illa
que ſequit̄ ait ep̄s anteponat̄. quoniam ip̄a
celitus iam eſt ſanctificatōeꝫ adepta. Pa
rentibus eiꝰ ſublatis de medio cū in pariſiū
vꝛbē tranſiſſet. tanta paraliſis vt videbat̄ in
firmitate detenta ē. vt coꝛpꝰ eiꝰ laxatis vndi
qꝫ artubꝰ ac diſſolutis cōpagibus triduo ex
anime crederet̄. Que cū denuo eēt ſanitatē
aſſecuta. aiebat ſe in ſp̄ū ab angelo in gloꝛiā
ſanctoꝝ et ſupplicīū impioꝝ fuiſſe dedu cta
ac ex tūc ſecreta ꝯſcientiaꝝ in nō modicā ad
miratōnem cepit reuelare ac manifeſtare.

Sancto āt germano redeūte. cū pariſiū
intraſſet cōfeſtim de genoueſa vbinā et eſſet
qđ ageret inquirens. in eiꝰ hoſpiciū deſcēdit
ac male de ea colloquentibꝰ. deridebat̄ eniꝫ
tunc vt plerūqꝫ fit iuſti ſimplicitas. t̄rā ſuis
lacrimis irrigatā oſtēdit. ſicqꝫ eā aſtāti ꝑpl̄o
cōmendās diſceſſit. et ad t̄ps os loquentiuꝫ
iniqua obſtruxit. Ueruꝫ poſt obitū bti ger
mani. cū attila hunoꝝ rex gallias ac ꝑcipue
vꝛbē pariſioꝝ inuadere. ac ſue ditōni mina
ret̄ ſubijcere. ſingulis pene ad tutioꝛes vt ſi
bi videbat̄ vꝛbes facultates deferentibꝰ. ge
noueſa oꝛōibꝰ et vigilijs īſiſtebat. Hiſqꝫ cū
quibus degebat ita facere exhoꝛtans. nō eē
ꝑtimeſcendos hoſtes dicebat. q̄nimo ciuita
tem illeſam foꝛe p̄dicabat. Quāobꝛem non
nulli ciues inſurgentes. dicebant pſeudo ꝓ
phetiſſam ſuis t̄pibꝰ aduenisſe. ac in eiꝰ moꝛ
tem ceperūt cōſpirare. Eodem t̄pe venit ab
antiſiodoꝛenſe vꝛbe archidiaconꝰ q̄ hec au
diens. ita ciues adoꝛſus eſt. Nolite o ciues
ꝟ admittere facinꝰ. qꝛ hanc de cuiꝰ interitu
tractatis didicimus narrāte ſancto germa
no antiſtite nr̄o ex vtero matris a deo ſpon

ſam electã. Et ecce eulogias ab eo ſibi dereli
ctas exhibeo. Quas ilico plegentes ab ince
ptis deſtiterũt. Huni aũt ptinus abierunt.
¶ A bituriſcenſe vrbe venit mulier quedaꝫ
pariſius. que poſt conſecrationem violata
fuerat. vt genoueſam alloqueret̃. Que mox
interrogata a genoueſa. an ſanctimonialis
aut vidua eẽt. ꝯfeſtim vt ſe v̓ginem aſſeruit.
virũ q̃ eã violauerat. ⁊ locũ et tpus expoſuit
Vñ ad verecũdiã puocata. ſupplex genoue-
ſe veniã poſtulauit. ¶ Matrone cuiuſdaꝫ
fili⁹ etatis annoꝝ q̃ttuoꝛ. cũ in puteũ cecidiſ
ſet. ac poſt tres horaſ mortu⁹ inde ſubtract⁹
matre in lacrimas prũpente. ac crines dila
cerante. genoueſe oblat⁹ fuiſſet. ad oꝛatõem
recurrẽs. pallio ſuo ſup corp⁹ eius ſpoſito.
puerũ viuũ ꝯfeſtim matri reddidit. ¶ Cuꝫ
ob diutinã obſidionẽ ciuitas pariſienſis in-
edia affligeret̃. genoueſa paupib⁹ ꝯdolens.
nauim ſup ſecanam ad emendã annonam
ingredit̃. dum aũt ad quendã locũ in q̊ erat
arboꝛ iuxta quã naues ſepius periclitarent̃
aduenisſet. cõfeſtim arboꝛẽ incidi p̃cipiens.
ad oꝛõnem ꝯuerſa. duo horribilia monſtra
ex illo loco egredi ſunt viſa. Ab illo aũt die
illic nauis non perijt. ſed pſpero curſu ceptũ
iter trãſfretauit. Rediens autẽ v̓go panes
pauperib⁹ iuxta neceſſitates ſuas diſtribuit
Dum quadã vice ciuitatem trecaſiũ adiiſſꝫ
protin⁹ occurrens ei multitudo populi. in-
numeros vtriuſqꝫ ſexus diuerſis infirmita-
tibus afflictos obtulit. Inter quos etiã ob-
latus eſt ei homo quidam. quem dñico die
operantem vltio diuina excecauerat. necnõ
puella ab annis fere duodecim ceca. quos
illa benedicens. ſine dilatiõe incolumes red
didit. ¶ In ciuitate meldenſi. puella quedã
adoleſcenti cuidam pmiſſa. vt genoueſe vir
tutes comperit. veſtem ſibi immutari ac in
contubernio virginuꝫ annumerari a geno-
ueſa expetijt. Unde indignatus adoleſcens
ſponſam cum furoꝛe pſequit̃. Quod geno
ueſa audiens. eam ad eccleſiam que prima
erat ſecum duxit. et foꝛes ecc̃ie q̃ clauſe erãt
diuina virtus mirabiliter reſerauit. et puel-
lam a furoꝛe adoleſcentis liberauit. ¶ Au-
relianis. dum cuidã patrifamilias p ſeruo

qui aduerſus eũ deliquerat genoueſa veni-
am expeteret. ille vero oĩno renueret. ꝯfeſti
vt domũ ingreditur. vehementi febꝛe coꝛre-
ptus non p̃us ſanitati reſtituit̃. q̃ꝫ genoueſe
veniã poſtulans famulo miſcdiam elargit̃.
¶ Eccleſiam ſancti martini turonenſ v̓go
ſancta ĩgreſſa q̃ꝫ plurimos a demone obſeſ-
ſos oleo p̃us inunctos liberauit. Dum aũt
vellet ſemel quoſdam inungere. ac oleum ĩ
ampulla. pontifex etiã q̃ oleum benediceret
deeſſet mox terre recubans in oꝛõne poſita.
ampulla in manib⁹ eius oleo q̊ poſtmodũ
ſanati ſũt egroti eſt impleta. ¶ De eius ab-
ſtinẽtia ac etiã v̓tutib⁹ inter alia multa ſic di
cit vincenti⁹ in ſpeculo. A decimoq̊nto eta-
tis ſue anno vſqꝫ q̊nquageſimũ eſca erat ei
panis oꝛdeace⁹ ⁊ faba. Quã poſt duas aut
tres hebdomadas in olla recommiſcẽs ede
bat. A die dñico vſqꝫ ĩ q̊nta feria ieiunabat
et a q̊nta feria vſqꝫ in die dñico. Vinũ aũt et
q̊dlibet inebrians. nũq̃ꝫ potauit. Poſt quĩ-
quageſimũ vero annũ ſuadentib⁹ ep̃is ꝓpt̃
obedientiã piſcẽ ⁊ lac cũ pane oꝛdeaceo ede
re cepit. ¶ Multa aũt veneratõe catulacẽ-
ſem vicũ in quo beat⁹ dionyſius paſſus ẽ di
lexit. cui etiã deuotio erat in honoꝛe illi⁹ ba-
ſilicam ꝯſtruere. Suadebat p̃ſbyteros vt fa
ceret vnuſquiſqꝫ collatõem ad hoc edificiũ.
Qui rñderũt. Erũt foꝛſitan paruitati nr̃ẽ vi
res edificandi. ſꝫ coq̊nde calcis copia deeſt.
At illa ſpũ ſctõ repleta vaticinans ait. Egre
dimini queſo ad pontẽ ciuitatis. et q̃ audie-
ritis nũciate mihi. Qui egreſſi ĩ platea ſta-
bant attoniti. Et ecce duos cuſtodeſ poꝛco
rũ ſermocinãtes. q̊ꝝ vn⁹ ad alteꝝ ait. Dum
ſuis. i. poꝛce veſtigiũ ob partus vagantis le
gerẽ. inueni furnũ calcis mire magnitudis.
Alter rñdit. Et ego ĩueni in ſilua ſub radici
bus arboꝛis a vẽto euulſe furnũ calcis. d̓ q̊
nihil ſublatũ credo vnq̃ꝫ fuiſſe. Qd̓ audien
tes p̃ſbyteri. grãs agentes reuerſi ſũt. Audi
ens etiã hꝰ ſctã. lacrimis p̃ gaudio ſinum im-
pleuit. Laceſſiuit itaqꝫ geneſium p̃ſbyteruꝫ
vt in honoꝛe p̃dicti martyris baſilicam con
ſtrueret. ſicqꝫ oĩb⁹ ciuib⁹ illa imploꝛãte con
ſtructa eſt. In cui⁹ ope collectis carpẽtariſ.
cũ potus deficeret. accipiẽs ſancta cupã ſe-

oꝛſum ꝓſtrata cū lacrimis oꝛauit. Deinde
ſurgens facto ſigno crucis ſuꝑ vas vſq3 ad
ſummū poculo impletū eſt. ex q̄ oꝑarij vſq3
ad ↄſūmatōem baſilice vberrime potantes
grās egerūt. ¶ Quadā nocte ſabbati circa
gallicantū egreſſa eſt beata genoueſa ad ba
ſilicā ſancti dionyſij. Cere⁹ vō q̄ ante ferebaꝰ
extinctus eſt. Quo turbatis v̓ginib⁹ q̄ cum
ea erāt p̄ hoꝛroꝛe noctis. cereū ſibi dari p̄ce
pit. Quē vt tenuit ſtatim illuminat⁹ eſt. Si
militer eodē tp̄e cum in eccl̄ia diu ꝓſtrata in
oꝛōne ſurgeret cere⁹ nōdū igne ↄtact⁹. diui
no nutu accēſus ē i manū ei⁹. De q̄ ⁊ plures
infirmi paululum in fide auferentes ſanati
ſūt. ¶ Quedā mulier furata eſt calciamen
ta ei⁹. que vt domū venit. excecata eſt. deīde
proſtrata ad pedes ei⁹. veniā petens ſigna
tis ab ea oculis viſum recepit. ¶ Hilderic⁹
etiā francoꝝ rex valde diligens eam timens
ne vinctos q̄s interimere cogitabat ſancta
eriperet ingrediens vrbem pariſioꝝ. poꝛtā
claudi precepit. Quod audiens ſancta. ſta
tim ad liberandas animas ꝑrexit. Inter cu
ius manus populo poꝛta ſe ſine claue reſe
rauit. ⁊ ſic regem conſecuta. ne vinctoꝝ capi
ta amputarenꝰ obtinuit. ¶ Fuit etiā eo tp̄e
beatus ſimeon in colūna. quē negociatoreſ
euntes et redeuntes ferūt de illa interrogaſ
ſe. et eā veneratōne ꝑfuſa ſalutaſſe. et ſe ī oꝛa
tionib⁹ eius memoꝛē eſſe popoſciſſe. ¶ Pa
riſius etiā oblati ſūt ei energumini. pro qui
bus in baſilica btī dionyſij ipa oꝛante voci
ferabanꝰ clamantes ꝓpe iam eſſe quos ſibi
in ſolatio venire btā genoueſa precabatur.
foꝛſitan angeli vel martyres. Que ſurgens
et ſignans vnūquēq3 curauit a ſpū īmūdo.
vt fetoꝛ grauiſſimus aſtantium nares attin
geret. ¶ A die etiā epiphanie vſq3 ad cenā
dn̄i btā genoueſa in cella recluſa. ſoli deo va
cabat in oꝛōnib⁹ et vigilijs. Audiens autē
puella quedā religioſa ad foꝛes eius magiſ
curioſitate q̄3 fide ꝑmota. quid ſancta in cel
la ſua agebat ſcire volens ſtatim lumē ami
ſit. Quā ſancta cōſūmata q̄dꝛageſima egre
diens. oꝛatione et ſigno crucis illuminauit.
¶ In eccl̄ia etiā btī martini turonenꝰ cū in an
gulo q̄dā oꝛaret vn⁹ de pſallētib⁹ arreptus
a demonio ꝓpꝰos artꝰ lacerabat. Cumq3 btā
genoueſa ſpūm īmundū exire iuberet. ⁊ ille
per oculum progredi ſe minaretur. imperā
te illa fluxu ventris eiectus ē. feda relinq̄ns
veſtigia. ¶ Per idē tempus ſtans in aditu
domus ſue vidit puellam in manu ampul
lam geſtantem. quam paulo ante emerat. ⁊
interrogata quid eſſet. vidit demonem ſedē
tem in oꝛe ampulle et minans inſufflauit ī
eam. ſtatimq3 pars de oꝛe ipius ampulle ce
cidit. ¶ In territoꝛio meldenſi cum ꝓpꝛiā
meſſem meteret. valde turbati ſunt operarij
propter imbꝛem imminentē. At illa ingreſ
ſa tentoꝛiū. quod ſine intermiſſione facere
conſueuerat cum lacrimis proſtrata oꝛati
one obtinuit. vt cum in circuitu omnes ſege
tes pluuia rigaret. nec meſſem nec eius meſ
ſoꝛes gutta aliqua contingeret ¶ Tanta et
ſanctitate pollebat. ꝙ etiā ſpiritu prophetie
plena omnes quoq3 moꝛbos ab humanis
coꝛpoꝛibus expellebat. Egentibus panes in
tegros dabat. adeo vt eius puelle ſepe par
tem panis quā in clibano poſuerāt non in
uenirent. Vixit autem pluſq̄3 octoginta an
nis. Huius autē natale celebꝛatur tertio no
nas ianuarij. Hec vincenti⁹. Reliqua autē
que hic inſerūtur. ex certiſſimis ac probatiſ
ſimis eccl̄ie in q̄ btā v̓go p̄ſidet codicib⁹ quo
rū etiā nōnulla ipe vincenti⁹ teſtaꝰ extracta
ſūt. ¶ Poſt trāſitū vero btiſſime virginis
lampas eius ſepulcro appoſita eſt. in qua
p̄ter olei ↄſūptōem ignis ꝑmanebat. cuius
ↄtactu infirmi ſanabātur. lāpade videlicet
mutata in fontē. oleo ī medicinā. ¶ Homo
quidā lingue ⁊ oculoꝝ ꝓuatus officio. ad ſe
pulcrū v̓ginis accedēs. ⁊ viſum ⁊ loquendi
vſum recuperauit. ¶ Mulier quedā in vi
ſione admonita. filium a natiuitate cecū ad
p̄fate v̓ginis locum detulit. Cumq3 in eccl̄ia
miraculum recitaretur. quomodo domin⁹
ieſus chꝛiſtus oculos ceci nati aperuit. con
tinuo aperti ſunt eius oculi. ¶ Reuelatur
cuidā a natiuitate muto vt ad ſepulchꝛum
v̓ginis ſe trāſferat. vocis illic bn̄ficiū p̄cepiu
rus. Cumq3 in fide reuelatōnis die domini
co illuc perueniſſet. ſtatim lingue illius vin
culum eſt ſolutum. et loquebatur magnifi

cans deū. Interrogatꝰ ergo ab abbate quid poſt indultū ſibi vocis beneficiū agere velit reſpondet ꝙ a loco illo recedere nolit. nolit ad ꝓpria redire. nolit omnibus diebus vite ſue ſine pſentia v̾ginis viuere. Cuius votuꝫ leto animo amplectens abbas. vite ſibi neceſſaria iubet miniſtrari. ¶ Cum latro quidā carceri mancipatꝰ cuſtodis negligentia de carcere exiſſet. fugienteqꝫ ad ſepulcrū v̾ginis preſes inſequeret̄. virgineqꝫ latro auxilium implorando acclamaret. preſes vero in eius blaſphemiā ꝓrumperet. ſubito caſu lapſus preſes. latrone liberato miſerabiliter expirauit. ¶ Cum alio tpe fluuiꝰ ſecane vltra modum intumeſceret. ⁊ ad capellaꝫ v̾ginū quā ꝓpe ecciam ſancti iohannis baptiſte virgo conſtruxerat. ad mediū vſqꝫ edificij ꝑtinget lectulus in q̄ deceſſerat q̄ ibideꝫ ſeruabatur flumine infuſus. aquis ꝯtinue deſcendētibꝰ atqꝫ diſcedentibꝰ. ab illis intactꝰ eſt inuētꝰ. ¶ Poſt aliq̄t vero dies. cuꝫ cenobio a normannis incendio ꝯſumpto corpus v̾ginis a fratribꝰ ad ategias villā ſuā deportaretur multis etiā ibidē claruiſſe miraculis cōprobat̄. Sīq̄dē altare eccīe cui aſſeſſura erat virgo. ſancta cruce. ſāctorūqꝫ reliq̄is vt moris eſt adornatū. tanq̄ꝫ eiꝰ aduentui ꝯgratulās mouebat̄. cui ſuperpoſita. q̄d cupierat ſe adeptū demonſtrans. firmū nec ampliꝰ moueri cōprobatū eſt. In cuiꝰ q̄dem deportatiōe cereus vti dū viueret iteꝝ atꝫ iteꝝ miraculoſe eſt accenſus. Cū aūt abbas q̄ tūc ꝑerat. dētem a corpe v̾ginis paucis ꝯſcijs extrahens apud ſe ad ſui tuitōem ſeruare vellet. continuo ſūma egritudine correptꝰ dentem teca criſtallina īcluſū q̄ꝫcito potuit reſtituere curauit. ¶ Audita vō inter pariſios ⁊ normānos ꝯcordia corpꝰ v̾ginis ad eccīam ſuā deferentes nō eo loco vn̄ educta fuerat ī cripta ſed ſup maius altare vbi nūc cernit̄. frēs bonorifice collocauerūt. Corpus aūt virginis cū ſuo capite integrum in capſa cōſiſtere. p̄ſentibus nōnullis huiꝰ regni ep̄is poſtmodum inuentū eſt atꝫ cōprobatū. ¶ Tempore ludouici fortiſſimi. regis francoꝝ illuſtriſſimi. diuina vltione mēbra q̄ miſeri hoīes exhibuerant ſeruire iniuſticie ⁊ iniq̄tati ad iniquitatē. cepit morbus igneꝰ quem phiſici ſacrū ignē appellāt ꝯſumere. Multoꝝ igitur ſanctoꝝ egrotis ſuffragia depoſcentibꝰ nec impetrantibꝰ. recordatus eſt religioſiſſimꝰ pariſioꝝ antiſtes ſtephanus. qualiter beata v̾go genoueſa p̄fatam vrbem a multis olim periculis liberauit. ac exinde ſolennes proceſſiones in quibꝰ conſulto abbate atqꝫ conuentu p̄fata v̾go ad eccīam beate v̾ginis marie deportaret̄ inſtituit. Ordinata itaqꝫ ƀm morēꝫ canonicū proceſſione. ingredienteqꝫ ſancta virgine eccīam btē marie. ꝯtinuo ad tactū feretri. oēs male hn̄tes tribus exceptis ſūt ſanati. Cū vō ſequenti anno felicis recordationis innocentiꝰ papa gallias trāſmearet. de tanto inſtructꝰ miraculo. grās agens deo ac ſancte v̾gini. annis ꝑpetuis ſolenni memoria celebrandū miraculuꝫ ꝯdonauit. Verū cum ꝑ ſingulos annos predicti miraculi memoria ſolenniter vt dictū eſt veneraretur. contigit ſemel pabſentiaꝫ capicerij expenſas formidantis. ſine ornamentis ac luminaribus que habebat miniſtrare. celebrari. Vnde accidit vt ſequenti die eccīe ſanctuariū aſcendēs diuinā expꝰtuſ v̾tutem. ſubito lapſus ſine voce miſerabilit̄ expirauit ¶ Experti ſūt igit̄ atꝫ in dies experiunt̄ q̄ꝫplurimi q̄nto cū tremore xp̄i v̾ginē oporteat venerari. vbi cū hūilitate recipit cecitas viſuꝫ. debilitas greſſum. ac e diuerſo obſtructe infidelitate mētes ꝑcipiūt interitū. Noſtris igitur q̄libuſcūqꝫ laudibꝰ genoueſā veneremur. ſꝫ cū tremore. venerātes eiꝰ ſuffragia imploremus. ſed cū fide. Et reuera dignuꝫ eſt genoueſam laudibus honorari. que pariſioꝝ inclitā vrbem regni xp̄ianiſſimi precipuaꝫ ſtabiliſſimūqꝫ columen. totiuſqꝫ xp̄ianitatis ī fide et doctrina magiſtrā erudiſſimaꝫ totiens a tantiſqꝫ periculis liberauit. ab inimicis hoſtili cede dimicantibꝰ eripuit. inundātium fluctꝰ aquaꝝ reſtrinxit. ignis horrendi in mēbris humanis incendiū ꝯſūpſit cecis viſum. claudis greſſū. ſurdiſqꝫ auditū reddidit. ab obſeſſis demoniū ꝑcibus effugauit. Et nō ſolū ꝑcibus. verūetiā maxima dn̄s ꝑ fimbrias veſtimēti genoueſe ſibi dilecte v̾ginis ſup egrotos ac varijs detētos lāguoribꝰ

oſtēde ſepi⁹ dignat⁹ ē ſanitatū remedia. Ūn merito ī piſij celſi mōtis vtice extitit collocata. vbi honorifice ſblimata ac mirifice adornata ñ ceſſat iugit̄ ſanitatū ⁊ grãꝝ emitt̄e flumina. his q̄ ī fide depoſcūt e⁹ largitōes. Ūn et oportet illi nos tota mētis deuotōe ꝓmittere. q̄niã ipa ē q̄ aſſidue orat ꝑ ipſo ſibi deuoto ⁊ ꝑ tota xp̄ianitate. Nos igit̄ ſuoꝝ mirabiliū hāc portiūculã memorātes ac et venerātes. cū celeberrimo illo venerabiliū religioſoꝝ cetu ſuo gl̄oſam xp̄i ſpōſã nobilē virginē debitis glorificem⁹ genouefã laudib⁹ poſtulantes vt eadē ſupplicāte ꝑfrui ꝑadiſi mereamur gl̄a ꝑ ſcl̄a amen.

CCXIIII

Dominica in ramis palmarū.

Hodie ſancta mater eccl̄a duas ꝓceſſiōes ſolenniter recolit. Pria fuit q̄ iudei a monte oliueti vſq; ī hierl̄m cū ramis palmarum ⁊ oliuaꝝ ⁊ cū magnis cāticiſ xp̄m aſſociauert̄. Et iſta ꝓceſſio fuit magne reuerētie ⁊ honoris. Et hāc repn̄tat eccl̄a ī hodierno euangelio. Scd̄a ꝓceſſio fuit q̄ iudei xp̄m hierl̄m in mōte caluarie cū magnis oꝓprobrijs ⁊ irriſionib⁹ duxerūt. Et iſta fuit ignominie magne ⁊ doloris Et hāc repn̄tat eccl̄a in euāgelio paſſionis hodierno. Circa pmã ꝓceſſionē q̄ttuor ſūt videda. Primo a q̄b⁹ iſta ꝓceſſio ſit facta. q̄ nō ē facta a magnis aut diuitib⁹. ſ; a pueris ⁊ paupib⁹. Ūn d̄r in euãgelio hodierno. Plurima āt turba ſtrauert̄ veſtimēta ſua ī via. Q̄n eni pueri ⁊ paupes xp̄m ꝓceſſionalit̄ deducebāt. pharisei et pn̄cipes xp̄i mortē tractabāt. Simplices enī ⁊ paupes xp̄o adherebāt. Ūn xp̄us de oīb⁹ diuitib⁹ vnū ſolū. ſ. zacheū habuit amicū. Ūn luc. xix. Xp̄s de oīb⁹ potētib⁹ vnū ſolū. ſ. centurionē habuit. Ūn math. viij. De oībus ſapientib⁹ vnū ſolū. ſ. nicodemū habuit. Joh. iij. Ūn. j. cor. j. videte vocatōe; veſtram frēs q̄ ñ multi ſapiētes ſm carnē. nō multi potētes. nō multi nobiles. ſ; q̄ ſtulta ſūt mūdi elegit dn̄s vt ꝯfūdat ſapiētes. Scd̄o videndū ē q̄re xp̄s vadēs ad mortē tantū honore; recipe voluit cū alias honores ⁊ regnum reſpuit. vt d̄r joh. vj. Hic dicendū q̄ xp̄s h ideo fecit q̄ ille q̄ ꝯſtitut⁹ ē ī honorib⁹ magnis. d; habere mortis memoriã vt nō ſupbiat. ſi āt q̄s h; magnas diuitias. cogitet q̄ vadit ad mortē et q̄ de oīb⁹ ſuis diuitijs nihil niſi vile ſudariū ſecū portabit. Ūn dicebat iob. xvi. Qui fui magn⁹ ſaccū cōſui ſup cutem meã et operui cinere carnē meã. Item eiuſdem. j. Nud⁹ egreſ. ſū de vtero ma. mee nud⁹ illuc reuertar. Si q̄s ē ī magnis honorib⁹ ꝯſtitutus cogitet. q̄ vadit ad morte; vbi ſi erat in gradu ſupmo ponet̄ ī loco infimo. q̄ ſ; ira Si ſup alios aſcēderit dn̄ando. ſerpentes ⁊ beſtie ſup ei⁹ foueã aſcēdēt ꝯculcādo eū. Jo ecc. x. d̄r. Cum morit̄ hō hēditabit ſerpētes beſtias ⁊ vmeſ. Item cū aliq̄s nutrit corp⁹ ſuū diuerſis delicijs. diuerſis colorib⁹ ipm ornãdo. voluptates carnis exercendo. cogitet q̄ vadit ad mortē. vbi vmes corp⁹ ſuū delicate nutritū comedēt ⁊ lacerabūt. iob. xxvij. viſcera ei⁹ plena ſunt adipe ⁊ medullis oſſa illius plena irrigāt̄. ⁊ tñ in puluere dormiēt et vermes opient eos. Hugo de ſancto victore in li. de clauſtro aīe ſic ait. Cur carnē tuã p̄cioſis rebus impingas. quã poſt paucos dies vmes comeſturi ſūt in ſepulcro. ⁊ aīam tuã p̄cioſis opibus nō adornas. q̄ deo etiā; angelis ei⁹ p̄ntanda eſt in iudicio. Cur animã tuã vilipēdis. et ei carnē p̄ponis. ancillã dominari. et dn̄am ancillari magna abuſio eſt Tertio videndū ē q̄re xp̄s tanto honore ſibi impēſo voluit lacrimas emittere. Dicit̄ enī Luc. xix. chriſtus cum veniſſet hieruſale; cū tanto honore fleuit ſup eam. In hoc ipe voluit oſtendere q̄ gaudia et honores hui⁹ ſcl̄i lacrimis et dolorib⁹ ſūt pmixta. In celo omnia ſūt pura. in mūdo oīa mixta. in inferno oīa ſūt fetulēta. Ūn aug. in li. de trinitate in pſona xp̄i dicit. Quid ē illud. ero illoꝝ deus niſi ero oīa q̄cūq; deſiderant̄. ſc; vita. ſalus. victus. copia. gloria. honor. ⁊ pax. Iſta ī celo oīa ſūt pura. in mundo mixta. in inferno fetulenta. Videam⁹ p ordinem. Vita in celo ē pura. q̄ ibi eſt ſine timore. ꝑut ē in mūdo eſt mixta. q̄ ibi ē vita cū morte. ꝑut ē ī inferno. ē fetulēta et corrupta. q̄ ibi ē mors ſine vita Salus prout eſt in celo eſt pura. quia ibi eſt

ſalus ſine egritudīe.put ē ī mūdo eſt mixta
qꝛ ibi ē ſalꝰ ⁊ egritudo.put ē in inferno.ē fetu
lēta ⁊ corrupta.qꝛ ibi ē egritudo ſine ſanita:
te.Victꝰ.i.ſatietas.put ē ī celo ē pura.qa ibi
ē ſacietas ſine eſurie.put ē ī mūdo ē mixta.qꝛ
ibi ē ſacietas ⁊ eſuries.put ē ī inferno eſt fetu
lēta ⁊ corrupta .qꝛ ibi ē ſūma eſuries ſine ſa
cietate.Copia.i.diuitie.put ſūt ī celo ſunt pu
re.qꝛ ibi ſūt diuitie ſine pauꝑtate.put ſunt ī
mūdo ſūt mixte.qꝛ ibi ſūt diuitie ⁊ pauꝑtas
put ſūt ī inferno ſūt fetulente ⁊ corrupte.qꝛ
eſt ſūma pauꝑtas ſine diuitijs.Gloria.id eſt
pulcritudo.put ē ī celo ē pulcra.qꝛ ibi ē pul:
critudo ſine deformitate.put ē ī mundo eſt
mixta.qꝛ ibi ē pulcritudo cū deformitate.p:
ut ē in inferno ē fetulēta ⁊ corrupta.qꝛ ibi eſt
deformitas ſine pulcritudine. Honor.put
ē in celo ē purꝰ.qꝛ ibi ē honor ſine indigītate.
ſed put ē in mūdo ē mixtꝰ.qꝛ ibi ē honor cū
indignitate.put ē in inferno ē fetulentꝰ ⁊ cor
ruptꝰ.qꝛ ibi ē dedecꝰ ſine honore.Pax put
ē in celo ē pura.qꝛ ibi ē pax ſine ꝑturbatōne.
put ē in mūdo ē mixta.qa ibi ē pax cū ꝑturba:
tione.prout ē ī inferno ē fetulēta ⁊ corrupta.
qꝛ ibi ē ꝯtinua ꝑturbatio ſine pace.Omnia
bona put ſūt ī celo ſūt puriſſima.qꝛ ibi ſunt
omīa bona ſine malo.ſed vt ſūt ī mūdo ſūt
mixta . qꝛ ibi ſūt multa bona ꝑmixta malis.
put vͦo ſūt ī inferno ſūt fetulēta et corrupta
qꝛ ibi ſūt oīa mala ſine cōmixtiōe alicꝰ boni.
Iſta oīa dicꝫ ꝓpheta dauid.Calix ī manū dn̄i vi
ni meri.plenꝰ mixto ⁊ inclinauit ex hoc ī hoc.verꝫ
tn̄ fex eiꝰ nō ē exinanita.bibēt ex eo oēs pctō
res tre.Ex his vͦbis habeꝫ ꝙ deꝰ hꝫ tres cali:
ces.vnꝰ ē plenꝰ vini mero.In illo bibūt oēs
ī celo.Iſte eī calix plenꝰ ē vita.ſanitate.copia
diuitijs.honore.⁊c. Aliꝰ calix ē plenꝰ mixto.
et de iſto bibūt hoīes in mundo.qꝛ calix iſte
plenꝰ ē ſanitate cū egritudīe.ſatietate cū eſu:
rie.diuitijs cū pauꝑtate.⁊c.Tertiꝰ calix ē ple:
nus fece.et de iſto bibūt dānati ī inferno.⁊ ē
iſte plenꝰ egritudine.morte.pauꝑtate defor
mitate.⁊ oībꝰ alijs. ¶ Quarto viddraw vidēdū eſt
q̄re xp̄s noluit ſedere ſuꝑ equū ſꝫ ſuꝑ aſinā.
Hoc ideo fecit qꝛ nō ſedet ī cordibꝰ ſuꝑborꝫ.ſed
humiliū ⁊ māſuetorꝫ.Chryſo. Nō ſedit xp̄s
in curru aureo purpura fulgēs . nec aſcēdit

ſuꝑ feruidū equū diſcordie amatorē.ſꝫ ſuꝑ
aſinā trāq̄llitatis ⁊ pacis amicā.Per equū
ſuꝑbus.ꝑ aſinū hūilis deſignaꝫ.Nam equꝰ
ſi tangiꝫ recalcitrat.aſinꝰ vͦo manſuetudine
moraꝫ.Sic ſuꝑbi ſi reꝑhendūꝫ.impatienꝫ fe
rūt.māſueti patiēter audiūt.Quedā aīalia
ſūt q̄ nō ꝑmittūt ſe tāgi.vel qꝛ arrogātia ſūt
ſic leo.vel qꝛ nimis ſilueſtria domeſticari n̄
poſſūt.ſic lupꝰ.vel qꝛ ſūt pūgitiua ſic ericiꝰ.
Sic ſimiliter ſūt tria genera hoīm q̄ nolunt
reꝑhendi.Primi ſunt ſuꝑbi.de q̄bus ꝓpheta
dicit.tange mōtes.i.ſuꝑborꝫ mētes.et fumi:
gabūt ꝑ impatientiā.⁊c.Et ecc̄.xiij.diues in
iuſte aget ⁊ fremebit . pauꝑ āt leſus tacebit.
Alij ſūt ī malis indurati.q̄ ad inſtar lupi n̄
poſſunt domeſticari.nec ad bonū induci.de
q̄bꝰ eccl̄.i.Difficile tales corrigūꝫ.nolūt corri
pi.Ideo eccl̄i.xxxij.Peſtifer hō vitabit corre:
ctionē.Tertij ſūt hoīes aſtuti.q̄ ſi tangūtur.
id eſt .corripiantꝫ.ſic ericius ſtatim excuſa:
tionibꝰ multis ſe abſcōdūt.Prouer.xxviij.
Qui abſcōdit ſcelera ſua non dirigeꝫ.q̄ autē
ꝯfeſſus fuerit viuet et non morietur . ¶ Cir
ca ſcd̄am ꝓceſſionē notanda ſunt duo.Pri
mū ꝙ in iſta ꝓceſſione fuerūt varietates ꝑ:
ſonarū.Quidam enī fuerūt boni.q̄ fuerunt
facti mali.et nunq̄ꝫ recuperauerunt bonita
tē.ſicut iudas.Quidā boni q̄ ſemꝑ ꝑſeuera
uerunt.ſicut beata vͦgo maria.Alij vero bo
ni ⁊ poſtea mali.poſtea tn̄ ſuā recuperaue:
runt bonitatē.ſicut apl̄i q̄ fidem in paſſione
ꝑdiderunt.ſed in reſurrectōne recuperaue:
runt.Malorꝫ due ſunt differentie. Quidā
enī fuerunt mali q̄ poſtea facti ſunt boni.ſic
latro a dextris pendens et longinus.Alij fu
erūt mali q̄ ſemꝑ in malicia ꝑſeuerauerunt.
ſicut latro a ſiniſtris ⁊ iudei q̄ crucifixerunt
Ab iſta ꝓceſſione q̄dam fugerunt corpore
et mente.ſicut apoſtoli q̄ fugerunt corpora:
liter et fidē perdiderunt. Item alij fugerunt
non corpore ſed corde.ſicut maria magdale
na.et cetere mulieres q̄ iuxta crucē corpora:
liter ſteterunt.ſed tamen fidem amiſerunt.
Alij fugerūt corꝑe.ſed nō corde.ſic crediꝫ de
iacob frē dn̄i . De q̄ hiero.in li.de viris illu:
ſtribꝰ.ꝙ in paſſione votum vouit non ſe co
meſturū donec videret chriſtū reſurgentem

Alij ſūt q̄ nec corde nec corꝑe fugerūt. ſic btā
v̄go. q̄ iuxta crucē ſtetit et fidē īteglr̄ ſuauit.
¶ Scd̄m qꝫ ī iſta ꝓceſſiōe oñdit. ē mag̃ ī iu-
deis voluntatis mltiplicitas. In p̄ma eī pro
ceſſiōe iudei fecerūt xp̄o ſex magnos honores
In ſcd̄a v̄o ſex mag̃ vitupia. In p̄ma cū ma
gna ip̄m reuerētia ſup aſellū poſuerūt ⁊ ī via
veſtimēta ſtrauerūt. In ſcd̄a cū mag̃ ignomi
nia ip̄m ī patibulo poſuerūt ⁊ eū ſuis veſtibꝰ
ſpoliauerūt. In p̄ma ramos palmaꝝ ⁊ oliua
rū ſibi portauerūt. ī ſcd̄a ſpinas acutiſſimas
capiti ſuo affixerūt. In p̄ma regē eū appella-
uerūt. in ſcd̄a ip̄um negauerūt. In p̄ma appel
lauerūt eū ſaluatorē dicētes. oſāna. i. ſalua ob
ſecro. ī ſcd̄a negauerūt ip̄m ſaluatorē dicētes.
Saluos alios fecit. ſeip̄m ſaluū facere n̄ p̄t.
In p̄ma dixerūt eū bn̄dictū ī noīe dn̄i. in ſcd̄a
maledictū ⁊ malefactorē ee͂. ⁊ crucis patibu
lo eū figēdū dicētes. Tolle tolle ⁊ crucifige. ⁊c̄

CCXV

¶ De cena domini.

CEna facta cū dia
bolꝰ miſiſſet ī cor vt traderet eū iu
das ſcarioth. ſurrexit a cena ⁊ po-
ſuit veſtimēta ſua. Ioh. xiij. videmꝰ eī qꝫ qn̄
amici ſepāt ab īuicē ſolēt p̄mo īuicē epulari.
ſic ſciēs xp̄s qꝫ cito a ſuis apl̄is ſepari deberz
p̄us cū ip̄is cenare voluit. Vn̄ luc. xxij. Deſi
derio dſideraui h̄ paſca māducare vobiſcū
an̄q̄z patiar. In hac ergo cena xp̄s aſſūpſit ꝑ
ſonā amici. ꝑſonā ſui. ꝑſonā ep̄i. ¶ Perſo
nā ſiq̄dē amici accepit ī h̄ qꝫ tā familiarit̄ co
medit. In hac cena comedit agnū paſcalem
Et qualit̄ debeat comedi habet̄ exodi. xij. nō
comedetis ex eo crudū q̄d nec coctuz aqua.
ſed tantū aſſū igni. Hic aliq̄ ꝓhibet̄. ſcꝫ vt nō
comedat̄ crudꝰ. nec aqua coctꝰ. ⁊ qꝫ ſit igne
aſſatꝰ. Caro enī cruda nō ē igne cocta. caro
v̄o elixa licꝫ ſit cocta. nō tn̄ ē adō ſapida. Illi
ergo comedūt cruda. q̄ habēt cor crudū. id ē
nō coctū igne amoris. Illi comedūt elixum.
q̄ nō hn̄t ī corde ſaporē deuotōis. Illi come
dūt aſſatū igne. q̄ hn̄t cor coctū igne amoris
⁊ ſapidū. Scd̄o dꝫ comedi eīꝰ caput cū pedi
bus ⁊ ītestinis. Caput iſtiꝰ agni ē eīꝰ diuini-
tas. Vn̄ j. cor. xj. caput eīꝰ d̄s. Pes eꝰ hūani-
tas q̄ ē īfirma ī nāta. Inteſtia ſūt eīꝰ aīa. iſta
oīa debēꝰ comede. Fuerūt q̄dā heretici q̄ dixerūt
xp̄m nō ee͂ veꝝ deū. iſti caput n̄ comedebāt.
Alij dixerūt eū n̄ ee͂ veꝝ hoīez nec habere verā
carnē ſꝫ fantaſticā. iſti pedes n̄ comedebāt.
Alij dicebāt eū nō habuiſſe aīaz rōnalē. ſed
loco aīe ſolū diuinitatē. iſti ītestina n̄ come
debāt. Nos ergo fideles caput ⁊ pedes cū ī-
teſtinis comedamꝰ. vt de eīꝰ diuitate aīa et
carne fidelit̄ ſentiamꝰ. Tertio dꝫ comedi cū
lactucis agreſtibꝰ. i. cū amaritudīe dolendo
de pc̄tis omībꝰ ¶ Notandū qꝫ q̄dā ſūt q̄ co
medūt iſtas lactucas ītegras. q̄daz ꝯtritas.
q̄dā ſuccū ip̄aꝝ. Sūt eī q̄dam q̄ hn̄t de ſuis
pc̄tis ſupꝑficialē dolorē q̄ attritio p̄t dici. iſti
ſumūt iſtas lactucas ītegras. Talis attritio
nō iuſtificat peccatorē plene. Hiere. v. Per
cuſſiſti eos ⁊ nō doluerūt. attriuiſti eos et re-
nuebāt accipe diſciplinā. Alij ſunt maioris
ꝑfectōnis q̄. ſ. nō ſolū pc̄tā ꝯterūt. ſed et lacri
mas emittūt. iſti ſumūt agnū cum ſucco la
ctucaꝝ. i. cū abūdantia lacrimaꝝ. Grego. in
moralibꝰ. Carnes cū lactucis agreſtibꝰ ſunt
edēde. vt cū corpꝰ redēptoris accipimꝰ. nos
ꝓ pc̄tis nr̄is ī fletibꝰ affligamꝰ q̄re ip̄a ama-
ritudo penitētie abſtergit a mētis ſtomacho
ꝑuerſe humorē vicioꝝ. ¶ Quarto debꝫ co
medi cū paībꝰ azimis. i. cū panibꝰ n̄ fermēta
tis. panes comedit cuz fermētato ſc̄m greg̃.
q̄ bona ſua cū corruptiōe vane gl̄e facit. q̄bꝰ
dn̄s dicit. ſacrificate de fermento laudē. De
fermēto nāq̄z īmolat q̄ deo de rapina parat
Sed ille ſine fermento comedit. q̄ ſe a mala
ſocietate cuſtodit. j. cor. v. modicū fermētū
totā maſſā corrūpit. ¶ Scd̄o xp̄us aſſūpſit
ꝑſonā ſerui in eo qꝫ pedes ſuoꝝ diſcipulorū
lauit. Lauit autez pedes corꝑales ⁊ ſp̄uales
Primo lauit corꝑales in exemplū ⁊ docu
mentū. in exemplū q̄dem humilitatis vt ip̄e
dicit. exemplum dedi vobis vt vos ita facia
tis. Iſtam tamen humilitatem petrus ab-
horruit dicens. non lauabis mihi pedes in
eternū. Cui reſpondit xp̄s. ſi nō lauero te nō
habebis p̄tez mecū. Tūc petrꝰ timore ⁊ amo
re ꝑcuſſus obtulit lauādos pedes. manus ⁊
caput. Sed xp̄us corripuit eum aſſerens. qꝫ
nō indigebat lotione capitis. nec manuū. ſꝫ

tantũ pedum.ꝑ caput intelligit̃ intentio.per
manus operatio.ꝑ pedes affectio.Duo pri
ma.ſcilicet intentio 7 operatio.in petro mũ
da erant.et ideo lotione capitis et manuũ
non indigebat.habebat autem intentõnem
in omnibꝰ bonam. operatõnem mundam.
Scd̃o lauit pedes in documẽtũ ad oſtẽ
dendũ ꝙ ꝓlati debẽt lauare ſubditos.Tunc
ãt nõ bñ lauat̃.aut qꝛ manꝰ ẽ iniqua.aut qꝛ
eſt turbida.7 imunda Eccĩ.xxxiij.Ab imũdo
q̃s mũdabit̃.Gregoriꝰ.ꝓus oportet te mun
dari ſi aliũ vis mũdare.ſapientẽ ꝓus fieri.et
ſic alios facere ſapiẽtes.Lumen fieri.7 ſic ali
os illuminare.Accedere ad deuꝫ.7 ſic alios
adducere.ſanctificari.7 ſic alios ſanctificare
Iteꝫ manꝰ habere rectas.7 ſic eẽ recti cõſilij.
vtputa rectum dare conſilium. Secundo
quando aqua eſt immunda.aqua immun
da ẽ amor mũdi.Hiere.ij. Quid tibi in via
egipti vt bibas aquã turbidã.Talis eñi aq̃
nõ lauat.ſꝫ coinq̃nat.Aug̃.Quiſq̃s es ĩ mũ
do ad te veĩt q̃ fec̃ mũdũ.vt eripiat te de mũ
do.qꝛ ſi aliq̃ delectatio te delectet ĩ mũdo.ſꝑ
vis eẽ imũdꝰ.ſi tñ aliq̃ neceſſitas te retinet.
mundꝰ ſcꝫ d̃s habitat ĩ te.q̃ mũdat mũdos 7
eris mundꝰ. Tertio q̃ñ ipa macula pedũ ex
nimia freq̃ntatõe efficit̃ nimis tenax 7 inue
terata.Eccĩ.xxxiij. Qui baptizat̃ a mortuo.
id ẽ.q̃ lauat̃ a mortali pctõ.7 iteꝝ tãgit mor
tuũ q̃d ꝓfuit lauatio eiꝰ.Vñ.ij.petri.ij.Facta
ſũt poſteriora deteriora ꝓorib̃ꝰ. ꝯuenit illis
illud.Canis reuerſꝰ ẽ ad vomitũ ſuũ 7 ſus lo
ta iteꝝ ĩ volutatõnẽ luti. Tertio lauit pedes
ſpũalit̃ aq̃ ſui ſang̃nis.De q̃ d̃r apoc̃.j.Laue
rũt ſtolas ſuas ĩ ſang̃ne agni.7 dealbauert̃
eas.Erg̃ magis ſanguis xp̃i dealbare d̃r.vi
det̃ ꝙ hꝫ v̓tutẽ lactis 7 ñ ſang̃nis.Lac eĩ ẽ ſan
guis ĩ vberibꝰ excoctꝰ.ſanguis ãt xp̃i fuit ex
coctꝰ in corpe ſuo 7 ĩ corde nrõ.In corpe ſuo
fuit excoctꝰ igne amoris ſui.tam vehemẽter
in corpe ſuo ebullit.q̃a apto late cũ impetu
emanauit.in corde ãt nrõ.ſũt duo vbera.ſcꝫ
intellectꝰ 7 affectꝰ.Dicit̃ ãt excoq̃ ĩ vbere ĩtel
lectꝰ ꝑ meditatõꝫ.7 vbere affectꝰ ꝑ deuotõeꝫ
et ſic ſanguis xp̃i in ſuo corpe 7 in nrõ corde
ꝑ meditatõeꝫ 7 affectõneꝫ v̓tit̃ in albedinẽ.7
aĩas nrãs dealbat 7 mundat.Apoc̃.j.Lauit
nos a pctis nrĩs ĩ ſang̃ne ſuo Tertio acce
pit xp̃s ꝑſonã epĩ.q̃ñ ſcꝫ panẽ 7 vinũ ĩ corpꝰ
ſuũ trãſmutauit.7 aplĩs ꝑtãtẽ ꝯficiẽdi dedit
Et iſta ẽ maior poteſtas q̃ vnq̃ꝫ hoĩ data fu
it.Eſt eñi ptãs dei mag̃ facere aliq̃d de aliq̃
ſic̃ q̃ñ fec̃ hoĩeꝫ de t̃ra.7 euã de coſta ade.Eſt
7 alia ptãs dei maior.ſic̃ de nihilo aliq̃d face
re.ſic̃ fecit celũ 7 terraꝫ. Eſt 7 tertia maxia.ſic̃
de creatura creatorẽ.Iſtã ptãtem non dedit
angelis.ſed ſolis ſacerdotibꝰ.qꝛ diuia v̓tute
ĩ corpꝰ 7 ſang̃nẽ ſpeciẽ panis 7 vini ꝯuertũt
Vñ euſebiꝰ.Inuiſibilis ſacerdos.i.xp̃s per
miſtros ſuos viſibiles creaturas in corpꝰ 7
ſang̃nẽ ſuũ ſacrata ptãte ꝯuertit v̓bo ſuo.ſcꝫ
illo.Hoc ẽ eĩ cor.7c̃.Vñ nõ dꝫ aliq̃s attendẽ
ad viſũ ſuũ.qꝛ viſꝰ putaret ſe videre coloreꝫ
panis.nec ad guſtũ.qꝛ putaret ſe ſentire gu
ſtũ panis.nec ad olfactũ.qꝛ putaret ſe ſẽtire
odorẽ panis 7 vini.ſed attendẽ dꝫ ad auditũ
qꝛ cũ audit ꝯſecratõis v̓ba.ita ẽ ꝑoĩa ſic̃ au
dit.Hoc ẽ eĩ corpꝰ.7c̃. Q̃d ſignificatũ ẽ geñ.
xxvij.in yſaac.q̃ cum bñdixit iacob fuit dece
ptꝰ eius viſus.qꝛ oculi ſui caligauert̃.et ip̃m
nõ agnouit.fuit 7 deceptus olfactꝰ.qꝛ credi
dit ſe ſentire odorẽ veſtimẽtoꝝ eſau.fuit etiã
deceptus guſtꝰ.qꝛ credidit ſe comedẽ de ve
natõne eſau et comedit de venatione iacob
fuit 7 deceptus in tactu.quia putabat ſe tan
gere manus eſau.7 tangebat manus iacob.
Sed auditꝰ q̃ vocem iacob audiuit nõ fuit
deceptꝰ.imo dixit.vox q̃dẽ iacob ẽ.Sic etiã
in iſto ſacramẽto oẽs alij ſenſus decipiunt̃
ꝑter auditũ.Et ideo omẽs fideles q̃ audiũt
v̓ba ꝯſecratõis.firmiter 7 veraciter credẽ de
bent ꝙ corpꝰ chriſti eſt 7 ſanguis eiꝰ.

LIVRARIA DA UNIVERSIDADE

**Expliciũt quorũ
dam ſanctoꝝ legende adiũcte poſt
Lombardicam hiſtoriaꝫ.Impreſſe
Argẽtine Anno dñi.M.cccclxxxv
Finite in die ſancti Floriani marty
ris.**

1485

J. Fran.co da Ponte

Commisimus vobis   Panormitanus

Principium Mensis Calendas veteras Maij

FR AMBROSIUS VLISIPONENSIS

LENDA
SANCTORVM

DALIVRARIA
DE S. FRANC
DE SANTAREM

Sala
Gab. R
Est. 38
Tab.
N.º 4